

MĚSÍČNÍ TVÁŘ

*Dana a Rudolf
Mentzlovi*

Měsíční tvář

„Pomoz mi!“ napřáhla Pia pravici.
Zapřel jsem se nohou o skalní výstupek a podal ruku.
„Dobrý?“
„Jo.“
„Tady jsme ještě o pár metrů výš,“ dodal jsem, aby řeč nestála.
„To mi vyprávěj! Já sem jezdim od malíčka. Ty stativy,“ ukázala na nedalekou plošinku pod námi, „tady zabetonoval táta...“
„Vy bastardi!“ přerušil ji výkřik profesora Claudina. „To jste na nás nemohli počkat?“
„Kdybyste sebou hodili, tak už tu dávno jste,“ nenechala se rozhodit Pia. Ona byla na bastardy zvyklá od mala. Já to bral spíš jako projev náklonnosti, stejně jako všichni jeho studenti. Když chtěl být profesor Claudino opravdu věrný, nazýval je sférickými bastardy, protože to jsou stejní bastardi, af se na ně podívá z kterékolí strany.
„Jenomže my táhneme buřtu!“ přidal se hlas Michela pomáhajícího profesorovi nést rozměrnou bednu.
„Brácha, nešvil! Já nesla binar, Dario montáž.“
„Prej binar...“
Vykročili jsme zpět k pozorovací plošině a zbytek Michelova výlevu se ztratil v chrástění kamínků pod okovanými botami.
Binar jsme nasadili už já s Piou, profesor s Michelelem se právě prali se zrcadlovým teleskopem nazývaným buřtu.
„Pospěš si,“ zabublal nespokojeně Claudino, „za chvíli je tma jak...“
„Jak v Palermu, vid', tatínku?“ skočila mu do řeči Pia.
„Jo, jak v Palermu,“ usmál se profesor zjevně potěšený slovní hříčkou, kterou jistě použije ve svých přednáškách. Před třemi dny se ukázalo, že vmrzlé magnetické pole komety Luhan-Pravec-Ravi dokáže ve magnetosféře Země nadělat paseku dostatečně velkou na to, aby neodstíněná sprška slunečního větru odpravila už tak přetíženou síť nedaleké sicilské metropole. Tma jak v Palermu má naději stát se okřídleným rčením na akademické půdě.
„Já myslím, že už to skoro máme, ne?“ nasadil Michele kameru na dalekohled a přitáhl drahý šroub. Drahým šroubem se nazývá takový šroub, který když se povolí, tak spadne a rozbije se nějaké drahé zařízení, v tomto případě chlazená kamera, zapůjčená proti podpisu a mnoha přísahám přímo z katedry.
„Akorát, Slunce už zapadá.“
„Ještě pár minut,“ neodpustila si Pia znalecký pohled na oblohu. „A pak ještě skoro hodinu.“
„Hlavně, aby nezapadl taky Měsíc.“
„Nezapadne, tady jsme vysoko, počítal jsem to,“ zavřel jsem uražen. „Ani na pláži nezapadne, ale bude se válet v oparu. Tady uvidíme nejlépe.“
„Nejlépe bychom to viděli v televizi, nebude jediný kanál, který by dával něco jiného.“
„Z reprizy to uvidíme všichni ještě stokrát. Tady to bude naživo.“
„Já osobně si oddechnu, až to bude za námi.“
Rozuměl jsem mu, všichni jsme to tak cítili. Pět let ujišťování, že kometa utržená bůh ví z kterých končin Oortova oblaku Zemi mine a zároveň obrovské finanční toky přeměrované k horečnému vývoji technologie na odklonění komety z kolizní dráhy nepřidalo nikomu na klidu.
„To jen tak pro jistotu,“ uklidňovali kormidelníci dějin, „kdyby jako něco. Kometa má spadnout na Měsíc, ne na Zemi.“
Došlo mi časem, že jinak nemohli. Spočítat dráhu kdejakého kamene na roky dopředu není problém. Když je ten kámen kometa, nechce nikdo za nic ručit. Nikdo neví, kdy kde Slunce ohřeje jakou bublinu plynu, která v nejméně vhodný okamžik vytryskne a změní dráhu komety. Třeba ani ne moc, stačí trochu a na těch milionech kilometrů...
Nestalo se tak. Naštěstí, protože za těch pět let jsme sotva dokázali obnovit lunární program a aktivovat něco jako deštník chránící Zemi před drobným doprovodným kamením, které už teď dopadá na měsíční povrch.
Před třemi dny napětí vyvrcholilo. Už bylo jasné, že Země zůstane pro tentokrát ušetřena, ale musíte si to sakra vytvrvalé opakovat, když vidíte, jak se ten jasný bod na obloze neustále zjasňuje a zvětšuje, až nakonec nabude velikosti dvou měsíčních disků trhajících se slapovými silami a během pár minut prosvítí nad hlavou směř Měsíc.
Pomalou se setmělo. Několik dnů starý měsíční srpek nebyl ještě tak jasný, aby zcela přesvítil popelavý svit. Občas se na něm rozsvítila a zhasla bílá tečka, ale to už nikoho nevzrušovalo. V posledních dnech jsme to již viděli tolikrát, že ukáz zevšedněl.
„Snad nebudou vadit ty červánky,“ otočil se Michele na otce. „Co na to kamera?“
„Červánky,“ odfrkl Claudino. To slovo mu jen připomnělo při s kolegy, zda může slapová vlna komety spustit zemetřesení. Mýlil by se ten, kdo by pomyslel, že průlet desetikilometrového tělesa nějakých pět set kilometrů od Země může problém vyjasnit. Pře zuřila dále, měrou ne nepodobnou samotné Stromboli, která nyní prokazatelně zvýšila aktivitu a v noci zalévala oblohu ohnivými červánky rušícími večerní pozorování.
„Červánky,“ opakoval po chvíli Claudino smířlivě, „nevadí. Spíš se bojím o počasí. Ráno přišlo měření, že do atmosféry pronikl kometární prach. Dříve či později se budou tvořit kondenzační zrna, na nich se sraží vodní pára, zatáhne se... Dnes snad ještě ne,“ dodal s nadějí.
„Už se něco děje,“ vpadla do řeči Pia s očima přitisknutýma k binaru.
„Neblázní, ještě je brzy,“ vyskočil Michele ke kameře.
„Možná dopadl jen nějaký větší úlomek.“
„Možná, ale teď je vidět i hlavní těleso.“
Vzpomněl jsem si, jak hrozivě kometa zářila, když se přibližovala a obracela k nám svou osvětlenou polokoulí. Teď, když nás minula a nastavovala noční stranu, byla prakticky neviditelná. Možná z velké dálky by vidět byla díky ohonu a rozsáhlé atmosféře. My se však přímo v té atmosféře nacházeli a během měření z družic, ani bychom o té ředině nevěděli.
„Také vidím,“ potvrdil Claudino.
Černá tečka se na pozadí zářivého srpku pomalu blížila k místu dopadu. Mare Crisium, Moře Nepokojů. Kruhová oblast na východním okraji měsíčního kotouče byla již jednou zasažena obřím asteroidem, který

prorazil tehdy ještě tenkou měsíční kůru a vzniklý kráter zaplavila směs lunárního a meteorického magmatu. Dnes kometa Luhan-Pravec-Ravi dopadne poněkud jižněji, ale ne o mnoho.

Pia opustila své místo u binaru a přidala se k naší skupině.

„Zkus to zvětšit. Mám dojem, že jsem zahlédla stín komety.“

„Co asi dělám! Ten bastard,“ máchl Claudino rukou ke kameře, „neposlouchá.“

„Vypni autosize...“ zapojil se do řešení problému Michele.

Přesunul jsem se k binaru. Záznam z kamery si prohlédnu později. O pozorovacím komfortu se sice nedá mluvit, zato budu mít ovládnání pevně v rukou.

Černá tečka komety byla už vidět docela zřetelně. Chvění atmosféry se na chvíli uklidnilo, dal se už rozpoznat i tvar. Co nestačí udělat slapové síly Země, dorazil svým gravitačním polem Měsíc. Roztrhaná kometa se změnila v řetězek obřích i menších balvanů seřazených do přímky. Stín komety, vržený na měsíční povrch, svůj zrovň vzhled doprovázel. Dvě tmavé čárky, skoro rovnoběžné, ale při bližším zkoumání přece jen trochu skloněné k sobě se pozvolna posunovaly po měsíčním disku. Proloužil jsem si jeich dráhy, tam, kde se protnou, tam kometa dopadne.

„Asi už to začíná, vidíš?“

Nevím, na co Pia ukazovala, ale nebylo těžké domyslet se. V místě předpokládaného dopadu se začaly objevovat záblesky a následně i krátery. První balvany dorazily do cíle. S očima přitisknutýma k okulárum jsem pouze slyšel pociťvé vrčení servomotorů polarizačních filtrů snažících se u sousedního dalekohledu korigovat stále silící záblesky. Ještě jsou příliš slabé, zatím se bez dalekohledu neobejde.

Pak jsem náhle binar nepotřeboval. Ani nevím, co přišlo dříve, jestli cvaknutí rychlostní clony v buřtu nebo podvědomé mrknutí. Obojí za stejným účelem. To první, aby neoslepl videočip kamery, to druhé zachránilo mou sítnici. Neodvážil jsem se oči otevřít.

„Ještě se mi dělají mžítiky před očima.“

Piin hlas mne vzpamatoval. Byla na tom stokrát lépe než já, nedívala se do okuláru. Dalekohled je vlastně trychtýř na světlo, do oka nacepe tolikrát více světla, kolikrát má objektiv větší plochu než zřítelnicu.

Pomalu otevírám oči, záře zvolna pohasíná. K binaru se ještě neodvážím, co když ještě nespadlo všechno.

„Užasný zážitek,“ jásal Claudino. „Třeba ještě něco spadne. Jak se odjíštuje ta clona? Podívám se zatím do binaru.“

„Klidně, je tam volno,“ ustoupil jsem stranou ne právě jistý, kam stoupám. Zrak se vracel jen pomalu.

„Dík,“ zahučel se zpovědním spíš jen pro sebe. „Je tam ještě něco. Taková blecha, letí k terminátoru. Už zmizela ve stínu. Nevadí, o to zřetelnější bude záblesk, až spadne.“

„Bacha na to, dost to oslňuje,“ překonal jsem škodolibost a upozornil profesora na nebezpečí.

„Hm,“ evidentně neposlouchal, „nic, to je zvláštní.“

„Tak se podívej, co nafotila konkurence,“ navrhl Michele.

„Tak jo,“ ožil profesor a probudil notebook.

„Zkusíš LRO?“

Sonda Lunar Reconnaissance Orbiter už měla svůj hlavní program - mapování měsíčního povrchu - za sebou a slouženožně spala. Kdyby byla nadána schopností divit se, jistě by tak po probuzení učinila. Očekávala, že bude použita jako komunikační družice pro kontakt mezi Zemí a Měsícem, bude-li někdy obnoven lunární program. Místo toho měla opět fotografovat a dokumentovat. Obě její kamery s kompletně vyměněným softwarem, díky kterému teď dokážou pracovat v kontinuálním režimu, jsou asi to nejlepší, co máme k dispozici. Peněží veletoky nasměrované do vývoje zařízení na záchranu Země čistě vědecký výzkum většinou obtěká.

„Maj tam heslo, bastardi.“

„Ukaž,“ naklonil se Michele přes otce a poslepu vyklepal pár znaků. „Myslel jsem, že ho zná každý...“

„Fajn, to mi povíš pak,“ přerušil ho Claudino. Beztak už nikdo neposlouchal, všichni sledovali přehrávání záznamu. Obraz poněkud zadržával. Přetížený server dělal, co mohl, zřejmě jsme nebyli jediní, kdo přísně střežené heslo znal.

Zbytek paliva pro korekce dráhy LRO ztratila sonda teprve před půl rokem, při manévrech, které zajistily, aby se k dopadu komety dostala v ten správný okamžik. Sonda se tím stala prakticky neovladatelnou, ale nikdo toho nelitoval. I tak bylo zřejmé, že nemá šanci proklíčkovat rojem kamení, které kometa po dopadu vymrští do vesmíru.

„To mě teď nezajímá,“ přiskočil Claudino záběry skal a ledových balvanů řítících se k Měsíci. „Podívám se potom... Kde to asi...? Tady!“

Poněkud šikmý dopad začínal menšími balvany. Podle měřítka v rohu byly sice téměř půlkilometrové, ale v porovnání s pětikilometrovým mackem byly zanedbatelné. Bombardovaly povrch s razancí rychlopalného děla, ale to hlavní mělo teprve přijít. Obraz potemněl, automatika sondy se připravovala na megazáblesk.

Desetkrát větší průměr hlavního tělesa, to znamená tisíckrát větší objem, potažmo hmotnost, potažmo pohybovou energii. Nepředstavitelnou energii, která musela během několika sekund změnit formu.

LRO se posunula na své oběžné dráze, snímala teď měsíční povrch téměř tečně. Pětikilometrová brambora se dotkla povrchu. Zdálo se, že je obraz zpomalený, ve skutečnosti to byl klam způsobený rozměry, které ani při kosmických rychlostech nebyly zanedbatelné. Jakoby bez odporu proniklo těleso pod povrch a nebrzděno pokračovalo dál. Teprve po chvíli bylo znát, že se od místa styku šíří vlna nárazem rozzhaveného materiálu. Prach, kamení i tekutá láva se ženou naproti kameře, dohání ji další materiál, a protože nemá jinou možnost, zvedá se do výšky.

Těleso se zaryválně hlouběji. Pokud se dá přes hradbu prachu vidět, postup se zpomalil, hornina se taví. Spíš než pronikání jednoho tělesa do druhého teď připomíná kamen bořící se do bažiny. Již vycívá jen horní vrchlík, vyvržený materiál rozpalený nad teplotu tání svítí proti zbytkům tmavé oblohy.

Vytváří se jakýsi oblak par, kapaliny i tuhých částí zpomalující rychlost dalších dopadajících meteoritů. Všechny další balvany dopadají stále obrovskou rychlostí do kráteru, teploty stálo rostou nad bod tání, ale ne vždy nad bod varu, většina materiálu zůstává v kráteru přikrytá pokličkou dříve vyvrženého materiálu. Část, která uniká, se stává součástí pokličky a zvyšuje její mohutnost.

Poslední, téměř kilometrový balvan se přibližuje poněkud zešikma. Jeho osud by po předchozím spektaklém asi nikoho příliš nezaujal, kdyby se právě nedostal do kontaktu s vyvrženým materiálem. Srážka stíhá srážku. Obrovská energie, sice ne tak velká, aby dokázala pád tělesa zvratit, však stačí na změnu směru. Balvan stáčí dráhu, letí téměř rovnoběžně s povrchem a odrazí se. Pak kámen mizí ze zorného pole.

„No,“ ozval se po chvíli ticha Claudino, „jestli mu zbyla jen desetina rychlosti, tak už zpátky nespadne a Měsíc bude mít vlastní měsíc.“

Hvězdné nebe nad námi. Nemůžu spát, vymotávám se ze spacáku. Michele leží vedle mě, sesunul se z karimatky na zem pokrytou suchou trávou. Kousek pod námi auto profesora Claudina, ve tmě není pořádně vidět, ale určitě se neztratilo.

Táborák na plošině u dalekohledů už uhasl, vedle něj upadli do spánku Claudino a Pia. Dlouho do noci ještě diskutovali. Profesor Piu přemlouval, aby nešla studovat dějiny malířství, ale nějaký technický obor. Předpokládá, že se na Měsíci bude stavět výzkumná základna poblíž místa dopadu meteoritu. Nejradši by tam letěl sám, kdyby ho nezlabilo plotýnky.

„Vy jste v ideálním věku. Tam můžete objevit něco nového,“ naléhal. „Co si myslíš, že vypátráš o obrazech? Jak se na ně ptáš v muzeu? Ve výzkumu je budoucnost.“

„A co na Měsíci?“ nedala se Pia. „Kamení mě nebaví. Vidíš, že tam léta nikdo neletěl, protože tam vůbec nic není.“

„Zatím byl veškerý výzkum strašně drahý. A taky nesmírně technicky náročný. Ale teď se nesmí propásnout šance, vřdyť jsem vám to říkal. Najednou máš na Měsíci zdroj energie úplně zadarmo a několik let vystačí. Spadl meteorit, ne? Viděla jsi? Na místě dopadu vzniklo lávové jezero o obrovské teplotě. Když si jen představím, jak se teď láva ještě převaluje a vaří. Pár let vydrží horká. Ale věčně čekat nebude. A tobě taky nebude věčně osmnáct.“

„Já nechci přijít o mládí kvůli nějakým šutrům,“ zakvílela Pia.

„Taky bude potřeba vymyslet, jak vyřešit vesmírné smetí,“ přšel Claudino ke svým myšlenkám, jako by ji neslyšel. „Trosky komety budou v nejbližší době bránit vesmírným letům. Ale to půjde. Sám bych měl nápad, jak to vyřešit, kdyby se mě někdo ptal. No tak. To jsem ti chtěl říct.“

„Tati, ty jsi úplně mimo prostě.“

„Třeba si tam najdeš ženicha,“ zaryl si Claudino. „Tady na Zemi není takový světec, který by s tebou vydržel. Budeš jako máma.“

To už jsem si narval do uší sluchátka a pustil si Bocelliho. Rodinné záležitosti Claudinů nechci znát. Vím jen, že je profesor rozvedený a na zmínky o ženách reaguje ironickými poznámkami. Šel jsem si lehnout a předstíral spánek.

Zlobil jsem se na všechny, i na Bocelliho, který mi řval do uší. Přitom mám Claudinovy rád. Michele je můj kamarád z lycea v Palermu. Nejsme spolužáci, chodí o třídu níž. Ale oba jsme takoví osamělí běžci, což nás asi dalo dohromady. Je to hodný kluk a věřím, že by z něj byl výborný parták třeba v raketě, až opravdu na Měsíc poletíme.

Mluvili jsme o tom mnohokrát. Michele chce studovat materiálovou fyziku a já...

Ztíhl jsem Bocelliho, když Pia s profesorem přestali mluvit, a nakonec jsem asi zdřímł. Teď jsem zase vzhůru a koukám na Měsíc. Pusté krajiny plné kráterů. Planiny zalité slunečním světlem, kdežto ve stínu je úplná tma. Tichý, mrtvý svět. Vlastně teď ne. Půda se ještě otfásá nárazem meteoritu a z hor se ještě sype kamení a písek.

Já tam určitě poletím. Mezitím se láva pokryje krustou a Měsíc bude zase klidný. Ani zrnko písku se nepohne. Naše stopy se vryjí do půdy a na opuštěných místech zůstanou po stovky let.

Je mi jasné, co říká Pia. Znamená to věnovat Měsíci celý život. Vystudovat obor, který tam bude užitečný. Vystudovat výborně. Vybral jsem si strojařinu, už mám podanou přihlášku na polytechniku v Miláně. Pak několik let dřiny při kosmickém výcviku. Dát do toho všechno. Nebojím se, nebudu se setřít.

Měsíc je v nesmírně dálce, mně se však zdá blízko. Dívá se na nás, jak tu spíme na vrcholku hory. Jet tam je jako vyplout na vzdálený ostrov. Ale já se tam dostanu.

Měsíční krajina se za bočním okénkem zvolna sunula dozadu. Nebo spíš dopředu. Celý modul i s kosmickým tahačem se otočil brzdými motory dopředu hned pár hodin poté, co jsme přestali urychlovat. Krátery na třicet kilometrů vzdáleném povrchu se zdály na dosah, ale byla to jen iluze oklamaného oka nepřivykého prostředí.

„Škoda, že není vidět přímo dopředu,“ přitáhla se Pia blíže k průzoru v pošetilé snaze obejít zrakem naše motory, těleso kosmického tahače a hlavní dvacetimetrovou kouli Tutely.

Zrakem jsem padl na padesátimetrový balvan mjející nás v půlkilometrové vzdálenosti a snažil se nepředstávat si, jak by se vyvíjal přímo před námi. Polohy větších i drobných těles mezi Měsícem a Zemí poměrně rychle zaplnily databáze kosmických agentur a ty, i když to bylo někdy obtížné, zatím vždy dokázaly navrhnout bezpečnou nekolidní dráhu. Člověk se cítil jak na horské dráze. Rozum věděl, že se nemůže nic stát, ale vidět, jak se taková skála blíží...

„Můžeš se podívat na monitor,“ ozval se poněkud unaveným hlasem Michele. Poslední hodiny předváděl zajímavou barvu v obličejí. Přesně ten samý odstín, jako jsem ráno spatřil v zrcadle. Nacpali jsme se něčím zaručeným proti kinetóze, moc to nepomohlo. Chybějící gravitace si vybere daň úplně na každém.

Rozhlédl jsem se po kyselých obličejích ostatních pasažérů. Opravdu, úplně na každém. Na každém, jen ne na Pie.

„To není ono. Proč tu zatracenou kouli už dávno neposlali ke všem čertům? Stejně je to tady čistý.“

„Jak to můžeš...“ Michele ani nedokončil větu, jen mávl bezmocně rukou.

Takových koulí létalo blízkým vesmírem už pár desítek. Po dopadu komety na Měsíc se okolní prostor zaplnil všim možným od molekul metanu a vody přes stometrové balvany až po kilometrový satelit Pastor. Z akademického hlediska velice zajímavý úkaz, který ovšem prakticky zneškodnil jakékoli vesmírné lety. Koule Tutela představovaly levné řešení. Zprvu je vyzkoušeli pouze na orbitě matičky Země, později i na protáhle osmičce mezi ní a Měsícem.

Těleso Tutely, tvořené převážně aerogelem, znamenalo pro rychle letící tělesa překážku dvaceti metrů těžko propustné hmoty, která dokázala absorbovat prakticky všechny meteority do velikosti řádu centimetrů až jednotek decimetrů. Ty větší zůstávaly hrozbou do té doby, než nějakou chytrou hlavu napadlo kouli roztočit kolem osy rovnoběžné s rovinou letu. Většina meteorických projektilů, které dokázaly proletět, získala díky rotaci radiální složku rychlosti, dostatečně velkou na to, aby minuly kosmický tahač i s drahocenným nákladem.

Nedalo se bohužel zajistit, aby byl tahač vždy v ose letu, ale i většina jiných konfigurací zaručovala včasné vychýlení beztak již zpomalených kamenů mimo náklad. Nebezpečí srážky sice zůstalo, když ne zepředu, tak z boku, ale pokleslo na přijatelnou úroveň.

Samozvaní odborníci zprvu zahledou své blogy skeptici a úvahami o peněžních tunelech. Navzdory tomu bylo blízké okolí Země zanedlouho plné Tutel a uvažovalo se i o větších modelech. Vzhledem k plnění těles aerogelem až na oběžné dráze to nepředstavovalo kvalitativní problém. Aerogel se svými třemi kilogramy na kubický metr a vysokým koeficientem vnitřního tření se ukázal jako ideální materiál, přesto se nedalo nad dvanácti tunami jalové hmotnosti jen tak mávnout rukou. Urychlovat a brzdit takovou masu při každém letu by kosmické výlety prodražilo nad hranici únosnosti. Proto Tutely nikdo neurychloval ani nebrzdil. Nejméně nákladné se ukázalo navést je jednou pro vždy na pevné dráhy, starty kosmických tahačů jim přizpůsobit a létat v těsném závěsu za nimi.

„Příprava na brzdný manévr,“ ozval se z reproduktoru melodický hlas. Syntetický hlas, samozřejmě. Trochu jsem zalitoval, že za dobu, než jsme dostudovali, než jsme se dostali do užšího výběru pro práci na Měsíci a konečně než jsme prošli výcvikem, zmizeli ze standardních linek piloti. Automat je sice pohotovější, přesto bych se cítil bezpečněji.

„Oni prostě nemůžou zapnout buzáček a výzvu rozsvítit na monitor,“ zabublal jakýsi hlas ze zadní řady. Rozuměl jsem mu, ten dokonale sympatický a všeuklidňující alt z reproduktoru, produkt hlasové syntézy, jejíž kvalita v posledních letech přerostla únosnou mez, lezl na nervy asi každému.

„Ber to jako poslední test psychické odolnosti...“ začal mu vysvětlovat tichý hlásek pomalu se vytrácející ve cvakotu zapinaných pásů.

„To už bylo třetí hlášení?“ odtrhla se Pia konečně od okna.

„Třetí, zapni si pás.“

„A co když...“

Pocit navracející se tíže přetřhl definitivně Piiny úvahy. Sjel jsem pohledem na hlavní monitor. Z trysky tahače sálal bílý plamen. Motor se teprve zahřival, ale i tak plamen dosahoval až k Tutele. Aerogel je z chemické podstaty sklo, žhání by mu nemělo příliš vadit. Ostatně, nehrozilo, že to bude trvat dlouho. Narůstající přetížení svědčilo o tom, že brzdný manévr probíhá, jak má. Tutela začala zdánlivě nabírat rychlost a její zmenšující se poloměr nenechával na pochybách, že za chvíli zmizí nadobro.

„Dario?“ otočil se ke mně Michele.

„Hm?“

„Čekal jsem, že to bude v tíži lepší.“

Podíval jsem se úkosem po Pie. Také se netvářila moc vesele. Navracející tíže by nám měla ulevit od příznaků kinetózy, ale nejspíš to šlo moc rychle. Zpomalit z druhé na první kosmickou je věci minut, nám se zdálo, že je to hodina.

„No konečně,“ ulevila si Pia, když se vrátil stav beztlíže. „Jsme na orbitě.“

Tlumené cvakání úchytek, nesoucí se konstrukci lodě, jako by jí chtělo dát za pravdu. Přídržné úchyty tahače se rozevřely a jemně odstrčily náš modul mimo přepravní prostor. Od této chvíle jsme dvě nezávislá tělesa. Zatímco my nabíráme kurs na přistání, tahač zůstane na orbitě, dokud někdo další nebude chtít využít jeho služeb pro cestu zpět na Zemi.

„Další zážeh za minutu...“

„Tak ses radovala předčasně, ještě jedno...“ usklíbl se Michele na Piu.

„To už vydržíme,“ nenechala Pia bratra domluvit. „Já tedy určitě,“ dodala s úsměvem převahy někoho, kdo má svůj žaludek plně pod kontrolou. Nebo to alespoň předstírá.

„Jen aby...“

„Už je vidět základna,“ skočil jsem Michelovi do řeči dřív, než se jejich špičkování zvrhne ve slovní přestřelku.

Do zorného pole monitoru vplouval další kráter. Sto padesát kilometrů v průměru není úplně málo, ale na měsíční poměry také nic extra. Přesto tenhle kráter vypadá od pohledu jinak. Vnitřek kráterů bývá rozbrzděný dalšími menšími krátery, které vznikly během dalších milionů let vývoje. Tenhle kráter byl starý teprve sedm let a zatím byl uvnitř hladký jako zrcadlo.

Ne, že by do něj za tu dobu nic dalšího nespadlo. Naopak, těsně po jeho vzniku a ještě dalších pár let potom byl docela hustě bombardován sekundárním materiálem vyvrženým po dopadu. Od jiných kráterů se však lišil tím, že neměl pevné dno, nýbrž byl zaplněn hrovinou, kterou energie drtivého dopadu přeměnila v polotekuté magma. Teprve před rokem se hladina pokryla tenkou ztvrdlou krustou, nehluboko pod ní však byla láva stále v kapalném stavu a máme-li věřit výpočtům, ještě tak nějakých šest set let zůstane.

Život prý povstal z moře. Moře poskytl životu prostředí a živiny. Moře lávy na Měsíci dnes poskytuje životu energii, roztažené suroviny a nakonec i obydlí v lávových tunelech, které svou mocností tvoří dostatečný štít proti kosmickému záření i slunečnímu větru.

Pomalu přistáváme, již je vidět nově odlitá kamenná deska kosmodromu. Evropsko-ruská základna Mare Novum nás vítá.

Zajímá vás, jak se vykládá raketa na Měsíci? Jako všude jinde. Vyroží se balíky, hned se skenují čárové kódy a shluk nedočkavých příjemců si je rozebírá. Jako první se vykládá osobní pošta a urgentní záсылky, což jsou třeba i čerstvé potraviny.

„Kdo tady překáží?“ zazněl jasný hlas staršího muže. „Vemu si balík a vypadnu!“

„Ty, Georgi, když já nevím číslo balíku,“ oslovil ho kdosi. „Měla to být malá krabička.“

„Krabička, kdo máte krabičku?“

Zdálo se mi moudřejší počkat, až se prostor trochu vyčlídí. Rozhlížel jsem se.

„To je nejlepší místo na rozhlášení!“ vrazil do Pii odborník na tepelná čerpadla.

Než mu žaludek podrážděný mořskou nemocí konečně zavřel pusou, terorizoval během letu zbytek osádky řečmi, které nenechaly nikoho na pochybách, že je to právě on, který zná Měsíc jako své boty. Právě díky němu zde vše funguje, jak má, bez něj a jeho nezištných rad by to veliteli stanice (jó, starýj dobrýj George) mohl rovnou zabalit.

Právě nějakého nešťastného bažanta zasvěcoval do života na stanici s takovým entusiasmem, že zapomněl dávat pozor, kam šlape, a nabral Piu ve frontě, právě když se otáčela. Sekundu si zírali z blízka do obličejů, pak Pia začala padat. Srážka nebyla příliš prudká, a kdyby Pie nepřišlápl nohu, prostě by jen ukročila. Takhle jen bezmocně zašátala před sebou rukama a skácela se.

Na obličej odborníka na tepelná čerpadla se objevil úzký šrám. Sáh si na tvář, a když si prohlédl ruku se stopou krve, hlasitě vykřikl.

„Co se tady děje!“ prodral se mezi pasažéry muž, kterého před chvílí oslovovali jako George. Když uviděl, kdo dělá povyk, přelétl mu po čele nápis 'tys mi tu ještě chyběl'.

„Ta holka,“ ukázal na Piu, „mne zranila. Podívej, jaký má drápance. To je svévolné překročení předpisů a ohrožení bezpečnosti.“

Napřáhl k vstávající Pie ruku, jako by ji chtěl pomoci, chytil ji za zápěstí a všem vítězně ukazoval její prsty s dlouhými nehty.

„No jo, hořovej stříhorukej Edward.“ souhlasil George se zjevnou ironií v hlase.

„Ty to, Georgi, zlehčuješ, ale jestli do toho dostanu sněť...“

George se zatvářil, jako by takové řešení vital, ale nakonec se obrátil k Pie.

„Slečno Claudinová,“ přečetl si jmenovku na košili, „s takovými nehty byste tu opravdu neměla chodit. Musím více naznačovat?“ usmál se mírně.

Pia zavřela hlavou a sklopila oči.

„A to je všechno?“ ozval se popuzený odborník na tepelná čerpadla.

„A co bys chtěl víc?“

„Podle předpisů se takový přestupek musí hlásit na Zem.“

„To myslíš vážně?“

„Já si ty předpisy nevymyslel!“

„No dobře,“ mávl rukou George. „Nakrmíme úředního šimla.“

„To bych prosil,“ usmál se sebevědomě škrábnutý odborník. „Já si dám, Georgi, kafe a pak se u tebe stavím.“

Ostatní si zase začali hledět svých balíků a zavazadel.

Ke vstupu do přistávacího modulu byl připojený nafukovací tunel, aby bylo možné projít až do základny. Naši budoucí kolegové si brali vozíky, na ně nakládali věci a odváželi je. Všichni jsme měli na sobě jen lehké skafandry s otevřeným hledím.

„Co si o sobě myslí,“ šeptala za mnou Pia.

„No, má pravdu,“ minil Michele se svou obvyklou upřímností. „Ale kam teď půjdeme? Čekal jsem, že pojedeme výtahem.“

„Tak sis měl přečíst brožurku,“ usadila Pia bratra dříve, než se stačil rozpodívat.

Rozpodívat. To slovo vymyslela Pia, po letech soužití s Micheleem a svým otcem. Jejich schopnost udělat záhadu z maličkosti vynesla jejího otce na post uznávané kapacity a bratr Michele měl dobře nakročeno. Temnou stranu superschopnosti vnímali všichni kolem. Zkoumat záhady v oblasti přírodních věd přivádí lidstvo k poznání, zkoumání záhad v oblasti každodenního života přivádí okolostojící lidstvo k šílěnství.

„Raději bych zajel rovnou pod zem,“ oponoval Michele zarputile. „Jestli tady chytanu nemoc z ozáření...“

„Klid,“ vložil jsem se do hovoru dříve, než se změní v sourozeneckou hádku. „Když jsme to vydrželi tři dny ve volném prostoru... Navíc, sluneční počasí je mírné, žádný plazmoid na obzoru, jen sluneční vítr a kosmické záření. Táhle máme kufry.“

Naše zavazadla se konečně objevila pod vrstvou balíků. Nejsou zrovna malá, protože tu zůstaneme na nejbližší půlrok. Ostatní cestující už si svých pět švestek rozebrali. Čtyři provozní technici a jeden odborník na tepelná čerpadla, kterého už jsme měli čest blíže poznat. Během cesty za Tutelou na půl úst utrousil, že se vrací nejbližším letem zpět a že by ho na delší dobu na Měsíc nikdo nedostal.

„Podařilo se mi ukofistit vozík,“ halekal šťastně Michele tláčící před sebou plošinku na převoz zavazadel.

„Fajn,“ zatvářil jsem se výmluvně na Piu, aby spolkla nějakou cool odpověď. Vzhledem k tomu, že stála opřená o plný zásobník vozíků, mohl jsem se s poměrně velkou přesností domyslet, jak by asi zněla. Za chvíli plošina zmizela pod úhlednou hromadou zavazadel. Nikdo si nás už nevšiml.

Nafukovací tunel nás dovedl do průhledné kupole, což je nejvyšší část měsíční základny. Odtud vedou výtahy, schodiště a šachty do rozsáhlých podzemních prostor. Zadíval jsem se na oblohu, kterou teď asi po delší dobu nevidím. Země byla po první čtvrti, rozeznal jsem Afriku.

„Už jste všichni?“ oslovil nás jakýsi náš budoucí kolega, který se tu znenadáni objevil.

„Jo, my jsme poslední.“

„Dobře, já zavřu východ. Pro jistotu...“

„A kam teď máme jít?“

„Vám nikdo nic nefekl? No, šéf je asi u toho čerpadla, snad jste slyšeli, je tam porucha. Počkejte, zeptám se.“ Mluvil do headsetu. „OK, rozumím.“

„Tak budete ve staré budově,“ zazubil se na nás. „Já jsem Arnold.“

Přivedl nás k nákladnímu výtahu, stiskl tlačítko, sjeli jsme dolů a pokračovali několika sály až do tmavé chodby, která by asi zasloužila lépe větrat.

„Tady je krásné vypínač, ale nevím, který to je...“ Otevřel dveře do jednoho z pokojů a světlo vpadlo na chodbu. Pokoj nebyl tak malý, jak jsem čekal. Postel, stůl, dvě židle a nasvícená laboratorní skleněná vana, kterou předchozí uživatel předělal na akvárium.

Arnold prohlížel čísla pokojů. „Tady a ty další dva. Ano?“ Odešel, zatímco jsme se ještě rozhlíželi. Dival jsem se do pokoje a snažil si představit, že tu bude půl roku můj domov.

„Jé, Dario,“ probral mě Piin hlas. „Můžu být v tomhle pokoji? Tady je krásné akvárium. Já bych chtěla být tady, nevíš ti to? Já bych ho jako bioložka potřebovala k práci,“ našla konečně rozumný důvod pro svou žádost.

Ustoupil jsem a podíval se do sousedních pokojů. Nebyly tak prostorné a svítily v nich jen kontrolky na vrčícím ovládacím panelu.

„Děkuju, ty jsi hodný,“ zašvitořila Pia.

Jestli nejsem spíš hlupák. Já ji přece znám. Umí si vydobýt svoje. Nepopírám, že jsem si na ni jednu dobu myslel, ale poznal jsem, že je trochu rozmazlená. Občas se zapomeno a zakoukám se na ni a pak přijde taková chvíle jako teď, která mě přivede na zem. Ona je jako lék, který mě včas vyléčí z pohlouznění. Ona je lék sama na sebe. Už jsem zase na pevné zemi, lépe řečeno, na Měsíci.

•

Rozmístil jsem zavazadla na všechna volná místa v pokoji a poprvé jsem se v šestinové gravitaci natáhl na postel. Konečně klid? Kdepak, blikala mi žárovka v hlavě.

Po minutě už jsem ji nedovedl ignorovat. Vstal jsem ke kontrolnímu panelu. Po vyklepání přihlašovacích údajů se na mě vysypalo několik zpráv. Přivítání, poučení o bezpečnosti a nějaká na první pohled nezajímavá sdělení o tlaku a teplotě. Otevřel jsem svůj denní program. Předtucha mi říkala, že už na dnešek budeme mít naplánovanou práci.

Hodiny dle místního času v pravém dolním rohu obrazovky hlásily, že je 14.23 odpoledne. Prohlížím tabulku programu. Samozřejmě, že nás nenechají marnit čas. Zbývá mi půlhodinka na ubytování a odpočinek po přeletu a pak mám absolvovat prohlídku nového pracoviště, nastěhování vybavení a přípravu experimenty na zítra.

Budeme se s Michele věnovat výrobě křemíkových krystalů. Křemíkové destičky dnes najdete ve všech počítačích a řídicích jednotkách, ať už v mobilu, v ovládaní motorů a termostatů, zkrátka všude, kde je elektronika.

Jsou malé a tenké, ale jejich struktura musí být velice přesná. Materiál je tak čistý, že si to ani neumíte představit. Vyčištěný křemík se sem zatím vozí ze Země, zde budeme přidávat příměsi germania a jiných látek a vyrábět krystal.

Na vytahování krystalů z kapalné směsi máme novou tažičku. Přiletěla s námi raketou. Šéfové našeho vesmírného programu slibují, že první měsíční krystal, určené na prodej zákazníkům, budou vyrobeny do jednoho roku.

Což o to, věřím, že se zákazníkům prodávat budou. Kdo by nechtěl mít součástky z Měsíce. Ale naším úkolem je především snížit co nejvíce výrobní náklady a zlepšit kvalitu. Díky menší gravitaci se budou lépe mísit atomy s rozdílnou hmotností a struktura krystalů by měla být přesnější.

Výroba je však teprve v začátcích a bude třeba řada experimentů a odstraňování všech možných zdrojů poruch. Nicméně máme tady na Měsíci jednu výhodu oproti krystalům vyráběným na orbitálních stanicích: doufáme, že bude možné maximální odstranění vibrací. Na umělých družicích kolem Země způsobují technická zařízení citelné vibrace, jež při visu v beztlaké není možné tlumit. Tady máme pevnou hmotu Měsíce, o kterou se můžeme opřít.

Zaklonil jsem hlavu na opěrku křesla. Aspoň trochu odpočinku. Po třídenním sezení v raketě jsem úplně zmalátnělý. Odečítám na hodinách čas a počítám si, kolik minut zbývá do nástupu do práce. Ještě se na chvíli natáhnou. Michele mě určitě vzbudí.

•

Tak to mi pověz,“ podíval se na mne Michele skoro až plačtivě, když za zatáčkou zmizela světla osvětlující tunel. Prázdná tmavá chodba nijak nenaznačovala, že by vedla do výroby křemíkových krystalů.

„Vůbec netuším, kde jsme uhnuli z cesty.“

„Jak se vůbec může lávový tunel větvit!“

„To záleží na struktuře terénu, kterým láva...“

„Slyšel jsi snad za větou otázník? Mně je úplně jedno... ále,“ mávl rukou skoro vztekle.

Nacházeli jsme se v nejstarších prostorách měsíčního podzemí. Vznikly prakticky bezprostředně po dopadu asteroidu, kdy roztažená hornina začala vytékat proraženým valem, zalévala údolí, obtékala kopečky, větvila se, a když se přítok ucpal, vytekla ven a zanechala nad sebou jen několikametrovou ztuhlou křustu horniny, která dnes slouží jako strop a štít před kosmickým zářením.

„Tak se kus vrátíme,“ navrhl jsem smířlivě.

„Vždyť jsme se ten labyrint naučili ještě na Zemi nazpaměť,“ praštil prsty do mapy.

„Já hlavně spoléhal na značení. Prý je to tu jak v nemocnici. Vidíš snad někde modrý pruh?“

„Jo, jako v nemocnici. Leda takovej bordel tu maj... Proč musí být křemíkové provozy ausgerechnet v těchhle klikaticích!“

Teď už jsem věděl, že nemám odpovídat. Kdo jiný než Michele by měl vědět, jak je pro růst krystalů důležitá seismická stabilita. Rovně tunely jsou moc blízko lávového jezera, kde se stále vrtá, odstřežuje a vyrábějí nové prostory.

Ty sice nejsou tak rozsáhlé, zato se neklíkají. Je jich poměrně málo, dosud není důvod vyrábět umělé jeskyně ve velkém, když ani ty přírodní nevyužijeme. Na druhou stranu, architekti se drží svého koryta a

tvrdí, že je třeba tunelovat, dokud je magma tekuté a na dosah. Zatím prý stačí prorazit dosud stále tenký val Mare Novum...

„Připadá mi,“ podíval jsem se znovu do mapy, „že jsme kousek od tohoto východu.“

Michele se sice podíval, kam ukazují, ale jen pokrčil rameny. „Tak proč se tam nesvítlí?“

Jako by to přivolal, neosvětlenou část tunelu zalilo světlo. V tu chvíli jsem si nebyl jist, že je to dobře. Michele si byl jist, že to se stát nemělo.

„Madonna!“ uvízl mu zbytek věty v krku.

Dobrá zpráva byla, že s naším orientačním smyslem to tak zlé nebude, pancéřové dveře východu se nacházely pár kroků od místa, kde jsme teď nevěřičně zírali na půl tuctu náhrobních kamenů.

„Už si pro vás jdu,“ ozval se hrubý hlas, kterému ozvěna tunelu propůjčovala poněkud záhrobní přízvuk. „Vy musíte být Dario a Michele, je to tak? Viděl jsem vás na kameře.“

Otočil jsem hlavu za hlasem. Postava se blížila rychlým krokem.

„Já jsem něco jako uvítací delegace,“ hlaholil, „už jsem se bál, že jste nepřiletěli. To by tak scházelo, všichni z našeho provozu se už chystají na odvykačku, zbyl jsem jen já a hrobník,“ pokračoval bez nutnosti cokoli bližšího vysvětlit.

„Hrobník?“ zašeptal Michele se zrakem stále připoutaným k náhrobním kamenům.

„No jo. A ten už to má taky za pár. Jako já, tak jako já.“

Uvítací delegát se ani nesnažil, aby poslední věta nezněla vesele. „Bylo to pěkné, bylo toho dost.“

„Hrobník?“ opakoval Michele stejným tónem.

„Já jsem Niels,“ napřáhl pravici, jakmile dorazil k nám. „Tak vás tu vítám.“

„Hrobník?“ rozhodl se Michele s definitivní platností trvat na dotazu, dokud nebude uspokojivě zodpovězen.

Teprve teď se Niels podíval, co Michela fascinuje natolik, že ani nezaregistroval podávanou ruku.

„No jo, my mu tak říkáme. A tohle,“ mávl rukou k náhrobkům, „to jsou náhrobky.“

„Náhrobky?“ změnil Michele repertoár.

„No jo. Neříkejte, že jste o tom neslyšeli,“ otočil se a pokynul, abychom ho následovali. „Než se rozjelo obohacování křemíku, byl to nejvýnosnější kšeft na Měsíci. Akorát, že to nechce nikdo dělat. Kromě hrobníka, ovšem. Proto mu říkáme hrobník. Jinak je to materiálový technolog.“

„O pohřbívání na Měsíci jsme nemohli neslyšet, reklam mám plný koš. Jen jsme nevěděli, že je to takhle se vším všudy. Vid, Michele,“ zatřásl jsem Michele opatrně, aby se konečně probral z transu a šel se mnou a Nielsem.

„No jo, to je velké kšeft,“ mružel pochvalně Niels za chůze. „Deset tisíc za gram popela zesnulého dovezeného ze Země, a to jen v papírový škatuli. Komu nestačí rozptylová planina, nabere hrobník z Mare trochu roztažené horniny, nasype popel do formy a odlije náhrobní kámen jedna radost. Nás to skoro nic nestojí, pozůstali nám peníze jen cpou... Vlastně nám ne, agentuře. Proto to nikdo nechce dělat.“

„Kam teď jdeme,“ vzpamatoval se konečně Michele.

„Do provozu, je to jen kousek. Škoda, že se nevidíte s bývalým technologem. Jenomže jízdní řád není holubník, za tři dny startuje, to je na odvyknutí tak tak. Já budu na odvykačce o dost déle, o hrobníkovi nemluvě. Kdo ví, jestli ten si vůbec odvykne. Já nevím, proč ho... ..ale to sem nepatří,“ povzdychl si nakonec.

Podívali jsme se s Michele na sebe. O tomhle nám nikdo neřekl. „Doufam, že se budeme držet co nejdéle, třeba to zvládneme a nebude od čeho si odvykat.“

„Jo, kamaráde,“ poklepal mi Niels na rameno, „ty si věříš. Taky jsem si sliboval, jak budu denně cvičit, aby svalstvo v šestinové gravitaci neochovalo, a podívej na mne dneska,“ zatřásl mi před nosem sulcem, který kdysi býval bicepsem. „A i když to všechno dodržíš, oběhové potíže tě neminou.“

„Jo, odvykání od malé gravitace!“ oddechl si Michele naplno.

„No jo, gravitace je převít, když není. Ani se s tebou nebudou bavit, prostě tě nacpou do expresu a budou s tebou jezdit dokolečka, dokud si zase nezvykneš na pořádnou tíž.“

„Expres... to je v místní terminologii kolejová centrifuga?“

„No jo. Ale mně to spíš připomíná vlak. Jedna z prvních staveb, co vystříhli přímo na měsíčním povrchu. Šest kilometrů dlouhá klopená kolej. Jezdí hlavně v noci, kvůli odstínění od slunečního větru. Taký kvůli mrazu, v noci je tam supravodivé, na co se podíváš, takže magnetická levitace není problém. Když si přidáš vakuum, jezdí prakticky bez energie. A jak jezdí pořád dokola, tak odstředivá síla docela dobře simuluje gravitaci. Po celou dobu neznatelně zrychluje a tělo si pomalu zvyká, až se jednoho dne expres fíčí třístapadesátko a to už jsi odvyklý. Kostí máš pořád řídké, ale oběhový systém už si vzpomněl, co znamená jedna g.“

„Co to je za dveře?“ vpadl jsem Nielsovi do monologu.

„Zkratka. Architekti chtěli otestovat novou technologii ražení chodeb, tak jsme jim nabídli tohle místo, protože se dostaneme z provozu rychleji do kantýny.“

„Na mapě není.“

„Tak to nahlas na stavebním úřadě...“

Nedopověděl, málem už bral za kliku, když se dveře samy otevřely. V podstatě jsme si mohli gratulovat ke šťastnému pořadí seznamování se s personálem. Kdybychom v tunelu s náhrobky nepotkali Nielse, ale hrobníka, asi by Michele ze sebe už nikdy nedostal souvislou větu. Nebylo pochyb, že postava ve dveřích je právě hrobník.

Cístě logicky, kdo jiný, když v provozu zůstali jen dva. Ale i bez logiky bych nepochyboval. Tak trochu pro ten zarostlý obličej a sto let nepraný overal. Děs však naháněla především postava shrbená pod čedičovým odlítkem náhrobního kříže. Nebyť šestinové gravitace, neměl by šanci.

„Valentine!“ probral se jako první Niels. „Proč si nevezmeš vozík!“

V hrobníkových očích probleskl divý pohled. „Nepotřebuju. Já to nepotřebuju.“

„Valentine,“ opustil Niels rychle patrně citlivé téma, „tohle je nová posádka. Budou oživovat ty nové stroje.“

„Dobře jim tak,“ dal Valentine na srozuměnou, že ceremonie je u konce, nadhodil si kříž a pokračoval ve své cestě.

Téměř celou zkratku jsme prošli mlčky. I kdybych věděl, co říci, v úzké chodbě to nešlo. Proti přírodním lávovému tunelu, kde by bez problému projela souprava metra, byla ražená chodba široká sotva pro dva. Šli jsme mlčky za sebou. Až na konci se Niels znovu rozpovídal.

„On Valentin není špatný chlap. Jen tu chce strašně moc zůstat, je tu úplně od začátku.“

„Já tedy musel podepsat, že tu nebudu déle než dva roky. Víc doktorů nikomu nedovoli.“

„Navlékl to jako biologický experiment. Cvičil, dřel, tahal náhrobky... Ale teď už lékařskou kontrolou neprošel. Odvápnění kostí, páteř jak násada od smetáku, srdce se jim nelíbí a navíc,“ přiblížil se k nám a ztlušil hlas, „zjistil u něj příznaky stihomamu.“

„To je smutné.“

„No jo. Ještě před měsícem byl v pořádku. Co se dozvěděl, že poletí na Zem, strašně se zhoršil. Skoro nekomunikuje, mám o něj starost.“

„Bojíte se, aby něco neprovedl?“

„Tak předně, nevykej mi, nebo už ti nic nepovím. A potom, já se nebojím, že něco provede. Já se bojím, že něco provede sobě. Zítřka bude vynášet náhrobky na povrch. Chtěl jsem jít s ním, ale už budu na odvykačce. Možná by nebylo od věci, kdyby tam s ním šel jeden z vás, v rámci seznámení se prostředím.“

•

Musel jsem se smířit s tím, že moje nové pracoviště je v bludišti tunelů několik metrů pod povrchem, tedy těsná laborať bez oken, přečpaná přístroji a vybavením. Tady budeme trávit většinu našeho času v budoucím půlroce. Michele Claudino, materiálový inženýr, a Dario Andreotti, strojní inženýr. Mohli bychom si vyrobit novou cedulku na dveře.

Prohlíželi jsme si stopy předchozích uživatelů. Přístroje, které zde na místě dodatečně vylepšovali a opravovali, podrápané stoly, zbylé lepicí papírky na zdech s tajemnými nápisy. V místnosti zelo několik volných míst, připravených pro nová zařízení.

Niels nás létmo seznámil s tím, co zbylo, a pak se téměř se slzou v oku rozloučil. Zdálo se mi, že Michele se také poddává nostalgii. Zamyšleně si prohlížel lepicí papírky a některé z nich nahlas slabikoval.

Navrhl jsem racionálně, že nejprve přistěhujeme novou tažičku křemíkových krystalů. Michele se probral a začala zcela všední práce. Najít cestu chodbami, sklad, transportní vozík, nákladní výtah, zápojit s řízením vozíku a upevněním stroje.

Konečně poslední chodby k laboratoři. Ta úzká, co nás v ní dnes vyděsil Valentin. Za pár hodin jsme si na ni zvykli tak, že nás ani nenapadlo chodit jinudy. Vytahují pásmo a měřím rozteč zárubní.

„O fous, ale projedeme,“ otevíráme dveře a dávám Michelovi znamení.

Motor vozíku zabzučí, bedna se posune o pár centimetrů dopředu a opět znehýbní.

„Tak zapomeň, neprojedeme,“ ozve se od řízení Michele. „Pojď se podívat.“

Zajistím dveře, aby se nezavřely, a nahlédnu na druhou stranu bedny.

„Vždyť jsem to sám měřil,“ prohlížím bednu nedůvěřivě.

„Bedna projde, ale vozík ne. Budeme to muset někudy objet. Jestli si tedy nechceš hodit tažičku na hrb a dostrkat ji tam ručně.“

„No to mě podrž,“ zhrozil jsem se při představě, jak budeme s bednou objíždět půl základny.

„Je tu někdo?“ ozval se z chodby hlas s lehkým ruským přízvukem.

Znovu jsem obešel bednu a málem se srazil se dvěma Měsíčníany. Jak jsem stačil pochytit, Měsíčan je každý, kdo už umí ve zdejší gravitaci chodit a neposkakuje při tom. Co se toho týče, já s Michelelem se máme ještě co učit.

„Promiňte, chtěli jsme navštívit laborať. Pan Niels zrovna odcházel, ale řekl nám o vás, tak jsme vám šli naproti.“

„Další pracovní síla?“ zeptal se nedůvěřivě a ne zrovna příjemným hlasem Michele.

„Ne, to ne,“ vrtěl hlavou mladík s ruským přízvukem. „Já jsem Garri Lebeděv, z ruské části. A tady je Matthias, korespondent časopisu Camera Obscura. Dělal jsem mu průvodce u nás.“

„Těší mě,“ podával jsem ruku přes roh bedny, „já jsem Dario.“

„Matthias, Matthias Doerr,“ potřásl mi novinář pravíci. Stisk měl pevný, ale trochu víc na své straně, jako by si nebyl jistý, zda na něj nevybafnu.

„Je to jeho poslední reportáž, zítřka jde na odvykačku, a chtěl by ještě jednou navštívit laboratoř. Chce nafotit nové zařízení.“

Teprve teď mi svítilo, kde jsem ho viděl. Tenhle Matthias. Potkal jsem ho v technologickém středisku ESA. Prámo v ESTEC v Noordwijku v Holandsku. Domlouval nějaké testy ve vakuové komoře pro svou draždánskou firmu Milenium3. Narodil se ještě v NDR a po převratu získal se svým otcem skomirající výzkumný ústav, který dokázali transformovat na špičkovou vývojářskou firmu. Rychle se rozrostli a v jejich pobočkách po celém světě dnes naleznete vše od základního výzkumu až po výrobu. Měřicí a diagnostické přístroje, chytré materiály, přesné stroje.

„Tak to je ta lžička?“ ukázal na jednu z beden s nápisem Czochralski Crystal Growth.

„Ne ta lžička, ale tažič...“ nedořekl jsem, došlo mi, proč se zachechtal. Madonna, vtipálek! To je to, co nám tu scházelo.

„Já ji znám možná lépe než vy,“ dodal už normálně a ukázal na logo Doerr s akronymem třetího tisíciletí, „dělali jsme k ní i rekrutátor.“

„Pro ten pojedeme za chvíli.“

„Spíš za dyl,“ rýpl si Michele. „Tudy neprojedeme.“

„Proč byste... aha,“ přerušil sám sebe v divení Matthias, když spatřil důvod.

„Bedna by prošla.“

„Pánové,“ podíval se po nás Matthias významně, „a jestlipak jste četli technickou dokumentaci?“

Kdyby to řekl jen trochu povýšeně, definitivně by se mi zprotil. V hlase však zaznělo cosi přátelského, jakési přání pomoci.

„Já vím, to je pro sraby,“ dodal s úsměvem. „Ale my si dáváme s balením hodně záležet. Zdvihněte prosím ještě trochu tu bednu,“ pokynul na Michela.

Michel pokrčil rameny, sáhl k palubní desce vozíku a bedna vyjela o deset čísel vzhůru.

„Tady někde to je,“ zahmatal Matthias na spodním okraji bedny, trhl za skryté madlo a zpod dna se vysunul malý transportní podvozek.

Mrkl jsem po Michelovi, jak se na kamarádské gesto tváří. Rozuměli jsme si beze slov. Škoda, že Matthias zítřka odjíždí.

„Pro jaký časopis píšete?“ zeptal jsem se. „Nerozuměl jsem ten název.“

Matthias se lišácky zasmál. „Ehm, je to elitní časopis s nákladem asi dvě stě výtisků. Bulletin technického muzea v Drážďanech. Jmenuje se Camera Obscura.“

„Aha, vy jste spíš hobby novinář,“ pokývl jsem. „Pamatuji si vás z ESTECu.“

„Zjistil jsem, že jako novinář můžu klást zvědavé otázky,“ doplnil. „Vy budete obhacovat křemík?“

„Převážně. Křemík - germanium, také budeme zkoušet fosfor a hliník. Máme také v plánu pokusy s čistým křemíkem.“

„A pak fezát na oplatky?“

„Jak jinak.“

„No, slyšel jsem, že se také uvažuje o vývoji polovodičů do elektromobilů. Na transformaci proudu ze stejnosměrného na točivý.“

„Tak u nás ne,“ povidám. „My budeme dělat jen oplatky pro elektroniku.“

„Projekt je teprve v přípravě. Můžu si vás vyfotit?“ vytáhl Matthias foťák.

Zapozovali jsme mu u tažičky. Pak se návštěvníci rozloučili a já s Micheleem jsme se konečně naplno vrhli do práce.

Jídelnu jsme našli snadno podle typického hluku. U stolků vidíme známé i neznámé tváře. Večeři si nabírá u pultu každý sám a pak koukáme, kam zaplout. Zahlédl jsem Garriho a vedle něj volná místa.

„Ahoj, je tu volno?“

Kýve hlavou.

„Kde máš Matthiase?“

„Ten už si dává něco lepšího.“

„Jo, třeba steak,“ naznačuji, že vím, kam míří. Soukromí návštěvníci měsíční základny mají svoji jídelnu, kde se jim servíruje jídlo srovnatelné s nejlepšími restauracemi na Zemi. Prohlížíme si s Micheleem standardní balíčky vesmírné stravy. „Špagety v kostce,“ usmívá se Michele.

Otvírám balíček. „To nejsou špagety, ale vermicelli. Který odborník na výživu se pod tohle podepsal?“

„Pokud vím, ještě po tom nikdo neuměl.“ Těší mě Garri.

Pro manipulaci zkouším lžičku, zatímco Michele se namáhá s vidličkou. Všiml jsem si, že vstoupila Pia. Já vždycky vím, jestli je v místnosti nebo ne. Snažím se ovšem chovat, jako bych ji neviděl.

„Ciao,“ ozývá se její hlas nad námi. Sedá si, uhybám jí.

„Dobrou chuť,“ říká s trochou škodolibosti Michele.

„Hele, neštví mě, mám dost. Tady se nedá ani nadechnout.“ Pia si prohlíží naše talíře. „Co to máš?“

„Pohankovou kaši,“ odpovídá Garri.

„Snad ne... Dá se to jíst?“

Garri se usmívá, že ano. Prohlíží si Piu a její barevné nehty, už krátce ostříhané, nalakované temně modře a stříbrně. Má co obdivovat, Pia je hezká holka.

„My máme něco jiného,“ uklidňuji ji. „Podle názvu prý špagety.“ Nemusím vysvětlovat, že Garri je Rus. Má na oděvu jmenovku v azbuce.

„Ach tak. On má ty balíčky s neznámým pismem.“

„Jak jsi tady dlouho?“ ptám se Garriho, abych se na ni pořád neidal.

„Devadesát dva dní. Já jsem taky ještě nováček.“

„Ale už sis zvykl, ne?“

„No, už to tady znám. Ve vaší laboratoři jsem byl dneska poprvé. Ale v ruské části už se orientuji dobře.“

„A co jsi?“
„Poručík.“ kývl na své výložky s trochou údivu.
„Myslím, jakou odbornost máš?“
„Aha. Specializaci... odborník na raketové pohony.“
„A co tady máš na práci?“ zajímal se Michele.
„No...“ Garri se zarazil.
„Hele, kluci, večer přijďte na odběry ke mně do pokoje,“ vložila se nám do hovoru Pia. „Mám všechno s sebou, ať nemusíme chodit až do ordinace.“
„Ty jsi lékařka?“ podivil se Garri.
„Ne, bioložka. Dělam projekt. Sledujeme DNA metylaci a telomery. To je genetický výzkum,“ doplnila, když Garri stále zíral. „Já a brácha máme hodně podobný genom a Dario je kontrolní skupina.“
„Pořád nám bere vzorky,“ přidal se Michele. „Mám už ruce jako fetišák.“
„Už rozumím. Mohl bych vám dělat taky kontrolní skupinu, lékařská věda mě zajímá,“ usmál se.
„Neříkej dvakrát...“ radím mu nezištně.
„Máš pravdu, bylo by to užitečné,“ míní Pia. „Jsi tu ve stejném prostředí jako my, ale s jinou stravou, určitě by se našly rozdíly.“
„Tak mě vezmě jako dobrovolníka,“ navrhuje Garri, jako by to opravdu myslel vážně.
„Podepíšeš mi souhlas?“
„Co by ne?“
„Tedy netušil jsem, že ruské hrdinství sahá až tak daleko,“ vrtí hlavou Michele.
„Jsme tu všichni vědci, ne? Pracujeme pro vědu. Když vy vydržíte, já taky.“
„Tak přijď,“ souhlasí Pia. „Odběr je ve dvacet hodin, u mě, pokoj G 201. Připrav si žílu.“

Koukám na akvárium, rybičky plují sem tam. Sedíme s Micheleem na Piině posteli. Pia si uklízí ampulky s odebranými vzorky krve do kufříku.

Garri si obléká košili. Opravdu přišel, bez dlouhého studování podepsal papír a nechal se napíchnout. Nechce se mi odcházet, dokud on je tady. Zahleděl se taky na akvárium.

„Nevěděl jsem, že tady má někdo rybičky. U nás máme jen nejnepříjemnější zařízení. Kromě velitele, samozřejmě. Ten má dokonce koberec. A takový malý stříbrný samovar, co dostal od prezidenta.“

„Na co samovar? To nemá varnou konvici?“ podivuje se Michele.

„Přece nebude prezident rozdávat varné konvice,“ usmívá se Garri.

„A opravdu je stříbrný?“ ptá se Pia.

„Opravdu. Aspoň se to říká.“

„Lidi toho napovídají. Víte, co jsem slyšela?“ Pia se zarazila a podívala se na nás. „Tady na základně,“ ztláhl hlas, „je prý jeden chlap, který tady na Měsíci měl dítě, holčičku. Narodila se tady, na Měsíci. Slyšeli jste o tom někdy?“

„To nevím, že bych slyšel.“ Michele vyťukává na tabletu. „Podívám se.“

Vůbec si nevzpomínám, že bych někdy něco takového slyšel nebo četl. Jistě už jsem přečetl o Měsíci hromady dat a ještě víc jen letmo prohlédl, ale mám pocit, že takovou věc bych si pamatoval.

„Našel jsem pár stránek, kde se o tom píše,“ hlásí Michele. „Ale samé obskurní stránky. Komentář v diskusi, blog, tady nějakí šarlatáni hned vědce článku o chemtrail. Otec Valentin Fieraru. Dítě zemřelo v půl roce.“

„Jednoho Valentina jsme už viděli. Pracuje ve výrobě křemíku.“ znovu se mi vybavuje tma v labyrintu a náhrobky. „Říkají mu hrobník. Vypadá dost zanedbaně.“ Podíváme se s Micheleem na sebe.

„No, to je on,“ dodává Garri.

„Ty o tom víš?“

„Lidi povídají. Matka dítěte je prý Ruska. Tedy, bydlí v Rusku. On je ještě tady, ale brzy poleť na Zemi.“

„Šlo to k soudu?“ ptám se.

„Snad ne,“ krčí rameny Pia. „Prý se měli moc rádi a dlouho tajili, že je dítě na cestě. Matku stejně nebylo možné odvézt na Zemi. Riziko se nedá vůbec určit a nikdo by odvoz neodsouhlasil. Tedy já bych nikdy nechtěla být na jejím místě. Hrůza.“

„Ani kvůli výzkumu?“ napadlo Michela. Vědec se nezaple.

„Šes zbláznil, ne?“ Pia si klepe na čelo.

„Já si myslím, že to bylo naaranžované,“ ozývá se Garri. „Bez souhlasu shora by si netroufli. Pisemný rozkaz samozřejmě neměli, takové věci se nikam nepišou.“

„Rozkaz!“ nevěří Pia.

„Hm, jsou agentky, které plní různé úkoly, ne?“ míní Garri.

„Vždyť on je z evropské části, ne?“ namítám.

Garri se otočil k akváriu. Sedíme mlčky a sledujeme černobíle pruhované cichlidy.

„To není možné,“ probral se Michele se zamyšlením. „Přece, i kdyby někdo měl výzkumný záměr, zkoumat dítě na Měsíci, bylo by to nehumánní. Jenom my, co tady zkusíme odběrů krve, než odjedeme, a dobrovolně. A představte si dítě podrobovat všem možným vyšetřením. To je proti vědecké etice.“

Pia si povzdychla. „Nechtěl bys jít mudrovat k sobě?“

Měli bychom jít, dochází mi. „Tak, nebudeme zdržovat...“ Zvedáme se, Garri taky odchází. Teď únavu necítím, ale za chvíli na mě určitě padne.

„Co tu děláš?“

Ohlédl jsem se. Hlas přicházející z temné části chodby zněl skoro nazlobeně.

„Čekám tu na Valentina.“

„Tak jsi mě viděl a můžeš zas odkvačit.“

Vypracovaná postava v zažehlené kombinéze se mezitím dostala do dosahu stropního světla. Nebýt její poslední věty, stěžít bych ji poznal. Cerstvě umyté vlasy stažené do ohonu neměly nic společného se vzčerejším slепencem mastné koudele a rozčepýřená parodie na plnovous zmlizela docela, stejně tak, jako nezaměnitelná pachová stopa, která ještě včera mátlala čidla environmentálního systému.

„Cos mi potřeboval?“ zeptal se po chvilce smířlivějším tónem, když jsem se neměl k odchodu.

Konečně jsem se vzpamatoval. „Rekli mi, že vám mám pomoci s vynošením odlišků na hřbitov.“

„Kdo ti to řekl? Máš mě špehovat, že jo?“

V očích mu zablesklo něco z toho, co jsem v nich spatřil už včera. Bylo to opravdu vyšinutí mysli, když se druhou částí otázky víceméně dotkl skutečného stavu věci?

„Mám absolvovat první výstup a to bych neměl být sám,“ vyhnul jsem se přímé odpovědi.

„Jenomže na zaškolování zajiců já nemám čas.“

„Já z vás taky nejsem odvázaněj,“ přeshel jsem do útoku. „Takový mám prostě úkol a udělám ho, ať se vám to líbí nebo ne.“

Zdvihl jsem jeden z křížů a postoupil směrem ke dveřím. Měl jsem co dělat, aby pohyb působil elegantně. Kříž mne skoro převážil a dalo to hodně sebezapření vykročit sebevědomě proti obrovci, který taková břemena tahal denně.

Kupodivu to zabralo. Valentin nebyl v jádru konfrontační typ, a když ustoupil stranou, pochopil jsem, že jsem tuhle bitvu vyhrál. Valentin radoval jsem ale necítil.

„Nakonec, proč ne. Ruce navíc se mohou hodit,“ podotkl spíš, aby měl poslední slovo.

„Já jsem Dario,“ představil jsem se dodatečně na usměřenou.

„To máš blbý,“ pokusil se mne urazit, ale hned se zase zarazil a jen zahučel, že kříže jsou i v meziskladu za dveřmi.

Pracovali jsme mlčky, nebylo o čem diskutovat. Nošení křížů z chodby a meziskladu do nákladního výtahu není velká intelektuální výzva a obejde se bez dlouhého vysvětlování.

„Počkejte na mne!“

„Tak si pospěš, na nikoho nečekám,“ poučil mne Valentin po koleno nasoukaný do skafandru.

Prvním úkolem při osidlování Měsíce bylo vyvinout skafandr, který by se dal snadno ovládat a hlavně bezproblémově obléct. Armstrong s Aldrinem by asi s úsměvem pokyvovali hlavami, jak se věc podařila, jenomže pro mne to byla stále neohrabaná skořepina vybavená bezpečněm sofistikovaných překážedel. Před ostříleným Valentinem, který měl ještě půl nohy náskok, jsem neměl šanci. Bylo mi jasné, že mi chce ujet a nechat mne tu.

„Já se obléknou ve výtahu,“ vysvětlil jsem mu, proč táhnu skafandr pryč.

Neříkal nic a jistými pohyby pokračoval v zakuklování. Na nic jsem nečekal a snažil se o totéž. V návčivku jsem býval vždy mezi prvními, ale to bylo v pozemské gravitaci a nikdy jsem nesoupeřil s profikem, který tohle dělal již roky.

„Tak jedem,“ zjevil se náhle vedle mne. Hlas vycházel z vysilačky v přílbě. On ji měl již hermeticky nasazenou, já teprve dopínal spony na skafandru.

„Počkejte, ještě...“

„Na nikoho nečekám,“ stiskl tlačítko a podlahu se zachvěla, jak se výtah líně rozjel.

Motor plně naložené zdvize měl co dělat, aby nás výtah na úroveň měsíčního povrchu. Také proces hermetizace kabiny nějakou chvíli trval a dal mi čas bezpečně připevnit přílbu. Přemýšlel jsem, zda si tohle Valentin uvědomoval a jen mne nechal umírat strachy, že to nestihnou, nebo mu to bylo opravdu jedno. V každém případě se po mně ani neohlédl, když dal povel k odčerpání vzduchu a otevření kabiny.

„Vý jste opravdu blázen!“ neodpusťil jsem si poznámku, když jsem si byl jistý, že jsem zase pánem svého hlasu.

„A někdo ti snad tvrdil opak?“ vysmíval se mi otevřeně. „Vidíš ten mrkáci kopec? Tam to musíme nanosit.“

Rozhlédl jsem se. Slunce pomalu zapadalo. Hodně pomalu, bude to trvat ještě pár dní, než zapadne zcela. Přesto se níže položená dna kráterů již utápěla ve tmě a i vyvýšeniny již byly z části ponořeny dlouhými stíny nedalekých vrcholů osamocenených hor. Srpek Země optimisticky sliboval, že bude dorůstat, a být tu táta, jistě by to interpretoval jako příslib pěkného počasí.

Mrkáci kopec jsem mluvil chvíli hledat. Nebýt toho, že jsem si o něm včera přečetl v Umrlecké revue, jak tu s posměchem označovali bulletin věnovaný lidem pochovaným na Měsíci, musel bych se Valentina doprošovat o vysvětlení.

O den dva později, až bude kopec ve tmě celý, prozradí se sám právě tím pomrkáváním a blikáním, které zatím jen nesměle pableskuje v pruzích stínů. Právě tam se nachází hřbitov.

Ke hřbitovu patří neodmyslitelně i webové kamery, aby pozůstali nebyli ochuzeni o návštěvy. Jenomže najít ten správný hrob jen pomocí kamery není nic snadného. Proto byl každý kříž osazen na dálku ovládanou lampičkou s akumulátorem a solárním článkem. Naklepat do webovského formuláře kód hrobu je dílem okamžiku, odpovídající světýlko se rozsvítí a hrob je identifikován. Pak nějakého beznadějněho romantika napadlo, že by bylo pěkné, kdyby lampička svítila pořad. Bez nadsázky věčný pláminek. Ostatní se přidávali a brzy bylo v té svatodušní záplavě světýlek nemožné identifikovat cokoli. Každý se najednou potřeboval nějak odlišit. Stačil drobný skript a světýlka začala blikat každé ve svém individuálním režimu. Někdo si nechal signalizovat jméno zemřelého v morseovce, někdo v binárním kódu, někdo se spokojil jen s vybraným rytmem, začaly se rozmáhat barevné lampičky...

Jednotlivé lampičky neměly velký výkon, ale Umrlecká revue tvrdila, že stačí již malý dalekohled na to, abyste mezi poslední čtvrtí a novem mohli jejich úhrnný jas vidět i ze Země.

„Jestli se na to necítíš, tak se vrat,“ vrátil mne Valentinův hlas do reality. „Tamhle za tím pahrbkem,“ ukázal na nedalekou vyvýšeninu, „je přistávací plocha, kopule a osobní výtah. Není hanba vzdát první výstup. Běž, za pár minut jsi tam.“

„Nic nevzdávám,“ popadl jsem na důkaz první náhrobek a vykročil k půl kilometru vzdálenému hřbitovu.

Poprvé jsem uslyšel od Valentina upřímný smích.

„No ty se cítíš!“

Málem jsem vzteky praštil odltkem o zem. Takhle hloupě se nechat vyprovokovat. Na poslední chvíli jsem se však ovládl, s klidem kříž opět položil a jen se díval, jak Valentin vyjíždí s tahačem zpoza věžičky výtahu.

„Chcete ukazovat?“ zeptal jsem se co nejležerněji, aby bylo vidět, že mne nerozhodil.

„Tohle umím poslepu. Dívej se a uč se.“

Musím Valentinovi přiznat, že tahač i terén měl opravdu zvládnutý. Bez jediného zaváhání plynule nacouval do výtahu a vzápětí vyjel ven i s vnitřním kontejnerem naloženým náhrobky.

Na chvíli mi zatrnulo, že mi ujede, ale nejspíš mu došlo, že by tu nechal i kříž, který jsem už vytáhl ven, tak přibrzdil a zahučel, ať si naskočí.

•

Vynášení náhrobků šlo jako na drátkách. Místa pro kříže už byla označena, stačilo je položit na zem a do jednoho z otvorů vložit lampičku. Akumulátor měla z výroby nabitý, čtrnáct dní měsíční noci v pohodě vydrží, pak ho solární článek dobije.

„Urny už nainstaluji sám,“ promluvil konečně Valentin, když bylo hotovo. „Ty už se můžeš vrátit.“

„Pomůžu vám, nic to není. Prostě strčím pouzdro s popelem tady do toho otvoru.“

„Hergot, ty jsi jak šténice... tohle je moje práce...“

„Tak já se tu zatím porozhlédnu,“ skočil jsem mu do řeči, než začne rozvíjet úvahy o mé zbytečnosti.

„Vypadni! První výstup jsi absolvoval, teď ti jako služebně starší a velitel skupiny příkazují, aby ses vrátil.“

„Podle předpisů...“ zarazil jsem se. Uprímně řečeno, už jsem měl Valentina po krk. Sám tu zůstat nesmí, já sám odejít nesmím, ale v tu chvíli mi to bylo jedno. Otočil jsem se a beze slova vyrazil na základnu.

Cestou mezi hroby jsem přemýšlel, jak by se asi tvářil, kdybych odjel tahačem a nechal ho jít pěšky. Zvládl by to. Když to zvládnú teď já... Nebo bych mohl zablockovat nákladní výtah, aby musel jít k hlavnímu vchodu... Pomalu jsem vychladl. Ohlédl jsem se, už nebyl vidět. Neudivilo mne to, hřbitov byl rozlehlý s mnoha nerovnostmi. Přesto jsem o něj dostal strach. Měl jsem ho přece hlídat.

Změnil jsem plán. Níže položená jižní část hřbitova již byla ponořena do stínu. Když se tudy vrátím, nebudu mne vidět, zato já získám přehled. Idea byla jasná, bezproblémová, ale ve chvíli, kdy jsem vstoupil do stínu, přepadla mne úzkost.

Stín na Měsíci není absolutní, jak se dá dočíst v letáčích. Nicméně je tmavý. Hodně tmavý. Stačilo by ohlédnout se na osvětlený zbytek hřbitova, ale temnota mne fascinovala. Děsila a přitahovala zároveň. Hvězdná obloha přesyčená hvězdami tak, že jsem se ani nemohl zorientovat, srpek Země a asi i Slunce, jehož poslední paprsky probleskovaly mezi vzdálenými horskými štíty. Kdybych sestoupil ještě krok do údolí, zmizely by i ty.

Po chvíli jsem se zorientoval. Krajina nebyla úplně černá. Nedaleko pode mnou se rozprostíral spoře osvětlený kráter. Přesněji řečeno, osvětlený byl pouze jeho okraj. Nemusel jsem dlouho přemýšlet, abych poznal centrifugu. Kráter svůj kruhový val přímo nabízel ke konstrukci klopené dráhy pro vlak na magnetickém polštáři. Podle rychlostí dokázal průběžně měnit odstředivou sílu až do hodnoty pozemského zrychlení. Bylo jen na lékařích, jaký rehabilitační režim před návratem na Zem vyberou.

Jako na potvrzení mých úvah se objevila rychle se pohybující pozíční světla vlaku. Rychlost se ve tmě špatně odhaduje, pouze rozumem jsem věděl, že ještě zdaleka nemůže být maximální, protože posádka na odvykání nastoupila teprve dnes ráno, když teplota dráhy klesla pod hranici, kdy začíná být supravodivá. Vířivé proudy v materiálu dráhy, vybuzené elektromagnety vlaku, nezmenšuje elektrický odpor a tak bez nároku na další napájení vytvářejí vlastní magnetické pole opačné polaritě, dostatečně silné k udržení levitace.

Na okamžik se vlak zaleskl v posledních paprcích Slunce a zase zmizel ve tmě. Pouze matná stopa slunečního prásátka osvětlovala místo na dráze, kudy před chvílí projel.

Vzpomněl jsem si, proč tu jsem, a otočil se zpět k osvětlené části hřbitova. Systematicky pátrám zrakem po okolí, Valentin nikde. Tak znovu. Skaču zrakem od hrobu k hrobu, od skaliska ke skalisku. Náhrobky, kříže, balvány, zase náhrobky, tady dokonce socha.

„Za peníze ti odlejou, co chceš,“ jako bych znovu slyšel Nielse. Tak co by ne sochu andělíčka. Jenomže tenhle andělíček je nějaký jiný. Baculatý jen co je pravda, ale tak nějak všude. Neúměrně velká hlava přiléhá téměř bez krku rovnou k ramenům. Znáš ten tvar, skafandr. Tak vida, na Měsíci mají skafandr i andělíčky.

Ten zárazk si musím prohlédnout zblízka. Večer to probereme s Michelem a Piou, už je slyším, jak rozvíjejí teorie o andělských křídlech ve vakuu. Zblízka je to vidět jasně. Olivinový odlietek sedícího andělíčka. Zvláštní, jak uklidňujícím dojmem působí. V polosedu polehu upřeně pozoruje Zemi. Země je na měsíčním nebi stále na stejném místě. Bude se tak dívat na věky. Klidně a smutně. Nekonečně smutně.

Presunul jsem se před sochu. Bylo to pošestileté chtít si na kamenném odlitku kosmické přílby prohlédnout výraz tváře, nicméně jsem ten krok udělal a opařeně zůstal stát. Přílba byla odlita se vším všudy, i se zaskleným průzorem. A za tím průzorem byla tvář. Vlastně tvářička. Tvářička malého děvčátka a rozhodně nešlo o čedičový odlietek. Za sklem bylo živé dítě. Lépe řečeno něco, co bývalo živým dítětem.

„Až budeš chtít přitě zase špehovat,“ ozval se náhle ve sluchátkách Valentinův hlas, „vypni si vysílačku. Strašně funíš, je tě slyšet po celém hřbitově.“

Hlavou mi projelo včerejší Přímo vyprávění. Neměl jsem nejmenších pochyb, že mám před sebou hrob prvního lunárního občánka. Také jsem pochopil, proč se dnes Valentin nastrojil a proč byl tak nesnesitelný. Čtěl se rozloučit s dcerkou a chtěl být při tom sám.

„Valentine, to je mi líto. Nevěděl jsem, co...“

„To je v pořádku, nemusíš nic říkat.“ Po předchozím nepřátelství nebylo ani stopy, jeho hlas zněl přátelsky a měkce.

„Vypadá tak klidně, jako by spala.“

„Ano, spí. Ona jen spí. Ten odlietek je dutý, takový sarkofág. A ona v něm spí.“

Mýslenku jsem si nechtěl připustit, stále jsem s ní bojoval, ale teď to Valentin řekl prakticky naplno. Přiznal, že to, nač koukáme, je prakticky mumie. Bůh ví, jak se postaral o balzamaci. Možná ji napustil glycerinem, aby nevyschla, a ostatní nechal na vakuu... Při té představě se mi zhoupal žaludek a zakymácela se zem pod nohama. Raději jsem první otázkou, co mne napadla, utekl od tématu.

„Jak se jmenovala?“

„Valentina. Ty nevíš... Nevíš nic. Ona je tady sama, matka někdy pošle kytku. Já jí taky pošlu.“

Náhle zamkl.

„Dario? Kdybys tě požádal, abys na ni dohlídl... Nevím, jestli to má smysl. Všechno je špatně.“

„Madonna se o ni postará, nebojte se,“ pokouším se ho uklidnit.

„Co? Madonna?“ podivil se. „Ne! Tak jsem to nemyslel,“ přešel jeho dosud klidný hlas do horečného tempa, „oni mi ji chtějí vzít. Víš? Proto se mne snaží dostat z Měsíce, abych ji nemohl chránit...“

Polil mne studený pot. Jeho šilenství se vrací. Marně jsem se snažil zahlédnout výraz jeho tváře, reflexní vrstva na průzoru skafandru dokonale chránila soukromí majitele.

„Postarám se o ni, nebojte,“ snažil jsem se Valentina uklidnit. Pečlivě volím slova, jen ho nevyprovokovat zbytečnými řečmi o absurditě jeho myšlenek. „Když tu budu, tak se jí nic nestane.“

„Ty je neznáš. Ty je neznáš! Už mi vyhrozovali.“

„Nebojte, na mne si nepřijdou.“ Kdo si proboha myslí, že mu vyhrozuje? Mám se zeptat, abych vypadal seriozně, nebo ho otázka rozčílí?

Kupodivu se náhle sám od sebe uklidnil.

„Ale mne odsud nedostanou,“ zatočil se náhle v logické smyčce. „Ale přesto, Dario, kdyby se se mnou něco stalo, cokoli, postarej se o Valentinu. Prosim.“

„Spolehněte se,“ slíbil jsem s úlevou, že atak šilenství odezněl.

„Věřím ti. A teď už prosím jdi. Chci, potřebuji s ní být sám.“

•

Nakonec jsem Valentina opravdu opustil, tentokrát doopravdy. Pochopil jsem, oč mu šlo, a uvěřil, že jeho poslední výstup na měsíční povrch...

„Kdyby se se mnou něco stalo, cokoli...“ vytanula mi náhle v hlavě vzpomínka na nedávný rozhovor. Vždyť o plánuje sebevraždy. Přímo plasticky jsem viděl jeho vypuštěný skafandr, jak sedí vedle toho malého a oba teskným zrakem pozorují srpek dorůstající Země.

V té chvíli jsem právě zahýbal za poslední terénní překážku, do očí mi blýskla prosklená kopule s hlavním vchodem do základny a mně došlo, že věci jsou ještě mnohem komplikovanější. To blýsknutí, světelné prasátko, co mne právě teď oslnilo, jsem dnes již jednou viděl. Bylo to v kráteru odvykacího vlaku. Už poprvé, kdy jsem ho spatřil, mi bylo divně, kudy se sluneční paprsky dostaly tak hluboko do údolí. Teď mi došlo, že i kdyby Slunce bylo tak vysoko, dráha vlaku by nemožila být ozářena na místě, odkud přicházely paprsky. To sluneční prasátko se tam muselo vykreslit odrazem.

Ještě než myšlenka stačila úplně uzrát, otočil jsem se a co mi jen neohebný skafandr dovoloval, utíkal jsem zpět.

„Valentine!“ modlil jsem se, aby byl na dosah vysílačky. „Nedělej to! Ty nejsi vrah!“

„Nerozumím. Opakujte, o co jde?“ ozval se ve sluchátkách další hlas, patrně služba u terminálu základny, ke kterému jsem se před chvílí dostal na dosah vysílačky ve skafandru. „Kdo je vrah? Identifikujte se.“

Hlas se utopil v šumu, jak jsem se vzdaloval od jeho zdroje. Zpěněná krev mi bušila v uších, environmentální systém sotva stačil odbourávat oxid uhličitý, začínal jsem se dusit.

„Valentine, nedělej to!“

Konečně mne uslyšel.

„No vidíš a tentokrát jsem si myslel, že jsi odešel doopravdy.“

„Odešel, a pak mi to došlo. Nedělej to, nejsi vrah!“

„Ne, nejsem vrah, věřím, že se jim nic nestane, rychlost mají ještě malou. Ale dost velkou na to, aby se dráha rozbila.”

„Tím to jen oddálíš. Stejně tě na odvykačku dostanou,” vykoktal jsem, když jsem vběhl na hřbitov.

„Pak zase něco vymyslím. Ostatně, už je pozdě. Jestli jsem počítal dobře, tohle by měl být poslední okruh.”

Doběhl jsem k výhledu do kráteru s vlakem. Teď, když jsem věděl, odkud světelný paprsek přichází doopravdy, ohlédl jsem se na horní konec hřbitova stále ozářený Sluncem. Na jeho vrcholu stálo velké zrcadlo nebo snad jen plech, či rozvinutá zrcadlová fólie. Ať už to bylo cokoli, odráželo to světelné paprsky přímo na supravodivou dráhu. Zrcadlo se samozřejmě chovalo, jak mělo, a odráželo paprsky nejen světelné, ale z celého spektra, které Slunce poskytuje. Tedy i infračervené, lidově zvané jako tepelné. Pod jejich účinkem se teď dráha pomalu zahřívala.

„Valentine, kde jsi! Odkloň to.”

„I kdybych chtěl, už je pozdě. Mám tu infrakameru, dráha má nadkritickou teplotu.”

Jako by chtěl vlak potvrdit jeho slova, vjel na osvětlené a ohřáté místo. Magnety v jeho podvozku v dráze poslušně vybudily vířivé proudy, ale ty zanikaly v jejím nenulovém odporu. Ohmické teplo materiál ještě více ohřívalo a supravodivost lavinovitě mizela. Vlak se dostal do kontaktu s podkladem.

Pilný divák katastrofických filmů by patrně došel k závěru, že měsíční železniční neštěstí je nuda. Žádné spektakulární exploze nádrží našlapaných leteckým benzínem, žádný zelený sliz, rozežírající, na co dopadne.

Jenomže já nikdy kurzem otrlého diváka neprošel a teď se to dělo přímo přede mnou. Nejděsivější bylo to ticho. Místo obligátního škřípění železa o železo tak oblíbeného při podobných příležitostech, prostupovalo celým prostorem ticho. Absolutní ticho. Vlak ztrácel rychlost takovým tempem, které se nedalo vysvětlit jinak, než třením podvozku o podložku. To, co muselo v tu chvíli osádce vlaku rvát uši i s kochelárním aparátém a následně s celou nervovou soustavou, mé smyslové ústrojí nemělo šanci zaznamenat. Celý organismus očekával ten zvuk. Nepřicházel a nikdy nepřišel. Dokonalé snové představení umocněné pocitem paralyzovaného kosterního svalstva.

Když o tom zpětně přemýšlím, připouštím, že to ochrnutí mi možná zachránilo život. Věděl jsem, že musím běžet na pomoc, nedokázal jsem se však ani pohnout. Kdyby se mi to povedlo, asi bych se puslil tou nejkratší cestou, tedy po kráterovém valu rovnou dolů a pak přes celé plato až na druhou stranu. Ze bych po cestě nezakopl a neroztrhl si skafandr, by asi hraničilo se zázrakem...

„Dario, sedej, na co čekáš!”

Valentinův hlas mne konečně probral z transu. Ohlédl jsem se. Svě stanoviště se zrcadlem již opustil a teď spěchal k místu neštěstí svou cestou. Nepochyboval jsem, že chce pomoci. Svěho dosáhl, centrifugu rozbil, teď už ho z Měsíce nikdo nedostane. Kdybych se mu tu nemotal, nikdo by asi ani nepřišel na to, že má v havárii prsty. Zatížit si svědomí lidskými životy nechtěl, jistě měl připravenou vlastní cestu, jak se k vlaku nejrychleji dostat.

„No za tebou, kam koukáš!”

Otočil jsem se právě ve chvíli, kdy Valentin zabrzdil rover na krok ode mne, div mne blatníkem neodhodil.

„Vede tam cesta?” zeptal jsem se, jen jsem usedl do křesla. Celkem zbytečně, za chvíli jsem to měl poznat na vlastní kůži.

„Hlavně se připoutej,” poradil mi, když jsme nadskočili na prvním kameni. „Za čtyři minuty jsme tam, navečvil jsem si to.”

Byl to zvláštní pocit, svěřit se do rukou někomu, koho jsem měl ještě včera za sílence a před pár minutami za vraha. Všechny ty myšlenky byly ale někde v pozadí a vytvářely jen podivný svíravý pocit v krajině břišní. Ten se ostatně dal vysvětlit i tím šilným letem dolů po kráterovém valu.

Po pár metrech jsme se potopili do stínu potlačeného jen světlometry roveru. Těsně před nárazníkem rostly a zase mizely balvany takovou rychlostí, že by na ně Valentin nemohl stačit zareagovat, kdyby o nich již dopředu nevěděl. Na krátký okamžik drncání náhle přestalo, světla zvýšila svůj jas, kontrolky palubní desky zahrály barevnou muziku, na displeji se zobrazily nápisy v čisté klingonštině a palubní deska zhasla.

„S tím jsem nepočítal,” ucedil našťavaně Valentin, když naskočil záložní počítáč. „Vždycky jsem pochopitelně trénoval, když ty vlak nebyl.”

Teprve teď mi to došlo. Přejeli jsme supravodivou dráhu v místech, kde vířivé proudy stále udržovaly magnetické pole. Na kovových součástech vozidla se v tu chvíli naindukovalo napětí, které rozhodilo veškerou elektroniku.

„Asi mi odešel i počítáč ve skafandru,” upozornil jsem Valentina s pocitem rostoucí paniky.

„To by ti našla ani vysílačka. Asi klekla jen zobrazovací jednotka.”

Osvětlené místo havárie se kvapem blížilo, začínaly být vidět detaily. Na první pohled škody nebyly velké. Supravodivá dráha samozřejmě utrpěla nějaký srám, ale protože vlak vlivem odstředivé síly brzy opustil vytčený koridor, zdálo se, že oprava nebude náročná. Samotný vlak ležel převrácený na bok nedaleko. Za jeho hermetičnost bych ruku do ohně nedal, nicméně žádné porušení integrity nebylo patrné.

Indukované proudy mají tu vlastnost, že se až pedantsky drží pouček o směru magnetických siločárek, které generují. Supravodivá dráha by v podstatě ani nemusela být klopená. Její magnetické pole se vždy ustaví přesně proti směru změny a nedovolí vlaku vylétnout odstředivou silou ven. Tolik teorie. V praxi to samozřejmě končí technickým kompromisem. Trať je klopená jen částečně a magnetické pole se postará o zbytek. Když magnetické pole zmizí, nemá se o ten zbytek kdo postarat a... a proto vlak skončil tam, kde skončil.

„Po druhé tu dráhu raději přejdeme pěšky, co?” zabrzdil Valentin rover pár kroků před supravodivou dráhou. „Když půjdeme pomalu, bude snad i indukce malá.”

Než jsem stačil rozmyslet, zda je Valentinova úvaha korektní, byl už na druhé straně a mířil k vlaku.

„Myslím, že budou v pořádku, nikde žádné stopy úniku vzduchu.”

Přemýšlím, jestli mám rozbit dveře vlaku. Oni zevnitř nemůžou komunikovat se mnou, jen se základnou. Jak se s nimi domluvit? Nenapadá mě nic lepšího, než vytáhnout led lampičku a vyblíkávat morseovkou otazník ...

Bude mi někdo rozumět? Náš skautský vedoucí v Palermu se nemohl vymanit z představy, že je morseovka abecedou budoucnosti. Ale tady?

Někdo uvnitř začal taky blíkat. Chytám písmena SOS. Ovšem, jediná písmena, která znají všichni.

„Dario, volá tě dispečink,” ozvalo se v mých sluchátkách. Oddechl jsem si, takhle se domlouváme snáz.

„Dispečink, tady Dario, slyším.”

„Dario, Valentine, vlak má poruchu. Kde jste, jděte k vlaku a poskytněte pomoc, pokud bude potřeba. Posádka vlaku si oblékne skafandry a zkusí otevřít dveře. Předpokládají, že dveře jsou v pořádku.”

„Ano, je to možné,” připouštím. „Jsmo přímo na místě, vidím poškození jen na podvozku.”

Valentin se přiloudal a prohlíží podvozek.

Dveře vlaku se zvolna otvírají.

„Tak jsme chválabohu venku,” rozhlíží se Niels. „Valentine, stalo se něco?”

„Rozbila se vám centrifuga,” procedil Valentin s nepříjemně uspokojením v hlase.

„Fajn,” čítil se Niels, „takže odvykačka se odsouvá do nedohledna. Pro mne určitě...” zarazil se. „Ale tobě se to hodí, vid...” zmlkl.

„No jistě, že ten blázen,” vyhrkl někdo další. „Vždyť je to cvok! Jak ho můžou nechávat na Měsíci, to je přímo bezpečnostní hrozba.”

„Jeden život už má na svědomí,” rýpl si jiný hlas. „Měli ho odstranit hned po tom prvním maléru.”

„Tak ho sakra chyťte, jestli je to blázen...” poznávám hlas toho technika na čerpadla. „A já mu vlastnoručně poděkuju. Mám ve smlouvě, do kdy se musím vrátit na Zemi, a jestli to ta vaše firma nedodrží, budu se soudit.”

Obklopili Valentina, ten stojí a civí do země. Diskuse nebere konce. Je mi ho líto, i když rozum mi říká, že mají pravdu.

„Tady dispečink, je všechno v pořádku?”

Ani hlasu ve sluchátkách se nedaří zjednat klid. Odborník na čerpadla se obzvláště rozmachuje. „Tohle je chyba na vaší straně. Jestli je tady magor, máte ho hned vyrazit. To bylo řeči, jaké jsou tady kontroly... takováhle hora bezpečnostních opatření...”

„Uklidněte se prosím, rozčilováním se nic nespraví,” zvýšil hlas Niels. „Kdo je raněný, nervózní, nebo jinak indisponovaný, odebere se do stanice. Kdo má všech pět pohromadě, pojdte se mnou prohlédnout škody.”

„Hele, nesahejte na mě.”

A někdo zkoumá zblízka dráhu, ne, tam leží člověk, asi upadl.

Přikleknu k němu. Má oči vytřeštěné hrůzou, možná něco říká, ve sluchátkách mám změt hlasů, neslyším. Matthias, novinář, poznávám ho.

Zkouším ho zvednout, je těžký ve skafandru, síly mi nestačí. „Doktora! Je tady doktor?” řvu, abych překřičel ostatní. Objevují se pomocné ruce a odnášime Matthiase z kolejí. Je to zbytečné, napadá mě, na kolejích mu nehrozí větší nebezpečí než o pár metrů dál. Přesto nám jakýsi instinkt velí odnést postiženého z místa nehody.

„Naložit na auto!” ujímá se velení Niels. „Nemá tep!”

Také jsem zahlédl displej životních funkcí s blikajícím červeným okénkem. Nejsem schopen rychle reagovat, přihlížím, jak nakládají Matthiase na nákladní auto, kterým jsmo s Valentinem přijeli.

„Dario,” oslovil mě Niels, „jed s ním honem ke stanici. Zavolám, aby vás čekali.”

Skočil jsem za volant a řítil se strašně pomalou rychlostí po hrubé kamenné cestě. Slyším Nielsův rozhovor se základnou. „A co se mu stalo?” ptá se dispečer.

„Ležel na kolejích, na těch magnetických kolejích,” dodávám. „Magnetické pole by mu nemělo uškodit, všichni ostatní po kolejích chodili bez problémů. Možná nějaký vedlejší efekt.”

„Doktorka se na něj podívá,” uzavírá dispečer debatu. „Ještě nějaké škody, nebo další zranění?”

„Přijďte mi ho pomoci vyložit,” napadá mě ještě. „Sám ho neutáhnu.”

Na stanici šlo všechno velmi rychle, Matthias přerývaně dýchal, displej životních funkcí už neukazoval chybu. Lékařka čekala už v šatně. Navlékla mu na zápěstí náramek na měření tepu. „Máte srdce jako hodinky. Cítíte se špatně, máte bolesti?”

Matthias ležel na lavičce. „Já... víte... já se moc omlouvám.”

Přiložila mu stetoskop na hrud. „Tej je normální. Nemusíte se omlouvat. Udělalo se vám asi nevolno, závrat?”

„Já se omlouvám, já mám... kardiostimulátor,” vypravil se sebe Matthias.

Lékařka si nás přeměřila pohledem. Mě a dva kolegy, kteří mi pomáhali přinést Matthiase. „A to mi vysvětlíte jak?” vyjela na pacienta. „Ne, vždyť jsem viděla vaši dokumentaci. To byste musel snad zfalšovat dokumentaci.”

„No, radši se neptejte,” úpěl Matthias. „Teď potřebuju mobil. Mám v něm aplikaci na programování kardiostimulátoru. Mám ho ve věcech, zůstal ve vlaku. Můžete pro něj dojít? Kardiostimulátor se asi přepnul do nouzového režimu a musím ho znovu nastavit. To není problém, když budu mít mobil. Je to normální mobil s napájecím kabelem.”

„Já to zařídím,” vyhrkl jsem. „přinesou vám ho, dohlídnu na to.” Vystartoval jsem na dispečink. Aspoň jsem měl důvod vypadnout.

Nakonec jsem usoudil, že se vypravím k vlaku sám. Auto, které jsem pro účastníky havárie, mě hodilo na místo. Ve vlaku jsem sbíral Matthiasovy věci do batohu. Pak jsem batoh nechal u lékařky, protože se mi nechťelo lézt až k pacientovi.

Večer jsme ho šli s Michelelem navštívit na marodku. Připravil jsem si pro něj povídání o našich nejnovějších pokusech s křemíkovými oplatkami s příměsí germania.

Nicméně všiml jsem si, že reaguje roztržitě. Přemýšlel jsem, jak změnit téma. Michele se pustil do výkladu jednoho vzorce a to už jsem jasně viděl, že Matthias neposlouchá. Díval se na mě.

Když nastalo ticho, odkašlal si. „Jak jste mi dnes přinesl věci z vlaku, děkuju.“

„Dostal se k vám ten mobil?“ chtěl jsem si potvrdit.

„Ano, dostal, podařilo se mi nastavit ten můj budík znovu. Posbíral jste v mém kupé všechno?“ zeptal se Matthias.

„Všechno, co jsem viděl. Ale to je parádní kupé. Mosazná držadla, záclonka v okně...“

„Přesně jak na fotce v prospektu. Do zásuvky stolku jste se díval?“

„Do zásuvky, tam byla taky zásuvka? Asi ne, co jste tam měl?“

Matthias se nadechl a nepromluvil.

„Tam se vám nic neztratí,“ povzbudil ho Michele. „Skafoandry nemají kapsy. Měl jste tam peněženku nebo co?“

Matthias si povzdychl.

„Nebo nějaký vzácný vzorek měsíční horniny?“

„Ne,“ zavřel hlavou. Pak se na nás opatrně zadíval. „Něco, co jsem našel.“

„Co jste našel?“ zeptal se Michele přímo.

Matthias pokrčil rameny. „Vlastně je to plechovka od medu. Má na sobě etiketu v azbuce.“

„Med v plechovce?“ podívil se Michele. „Vždyť se v raketě šetří každým gramem.“

„Vidíte, a oni si vozi med v plechovkách,“ plácl jsem. Docházelo mi, že věc, o které Matthias mluví, není úplně samozřejmá. Ale nepřipadala mi zase jako nějaká velká zvláštnost.

„Zitra ráno jdu na výstup, tak se po ní podívám,“ navrhl Michele.

„To byste byl moc hodný,“ upnul na něj oči Matthias.

„Urcitě ještě bude v té zásuvce,“ snažím se znovu o uklidňující tón. „Michele vám plechovku přinese. Nebo se po ní poptáme.“

„Ne, neříkejte, že se po ní sháním. Radši ne, prosím.“

Mrkł jsem na Michela, abych mu naznačil, že změníme téma. Matthias mi připadal vystrašený a nechtěl jsem ho mořit vyptáváním.

•

„Tak kde máte to zrcadlo,“ zavřel nakvašeně Kirilenko, jen co jsme vyjeli na planinu nad hřbitovem. „Jste si jistý, že jste dobře viděl?“

Připadal jsem si jako obviněný, přitom jsem jen svědek. Jen co mne vyšetřovací komise vyzpovídala, proč jsem těsně před havárií křičel na Valentina, že není vrah, vypravili jsme se na místo činu. Po mě levíci šel George coby vedoucí základny, za Rusy tu byl vojenský přidělenec Kirilenko.

Ani nevím, jak se jmenoval křestním. Co jsem si stačil všimnout, oslovovali ho jen pane plukovníku. Ve třetí osobě si vystačili s příjmením či se zkráceninou Kiril. Mluvili o něm s přitlumením hlasu. Mimo protokol se mi Garri svěřil, že s jeho přiletem před týdnem skončili v ruské části staré zlaté éasy.

„Bylo to kousek dál,“ mávl jsem rukou, „tímhle směrem.“

„Zkusíme jít po stopách,“ navrhl George, spíš jen, aby něco řekl. Myslím, že také netoužil s Kirilenkem debatovat déle, než je nezbytné.

„Tady je stop, jak když naseje,“ prohlásil Kirilenko temným tónem. Měl jsem z jeho hlasu nepřijemný pocit. Jako když u nás v Palermu po zuby ozbrojení karabiníci hlídají u silnice.

Chvilí jsme šli mlčky. Slunce bylo sice níž než včera, ale planina byla stále zalitá světlem. Jen kameny a skaliska vrhaly dlouhé stíny a hřbitov pod námi by zmizel ve tmě docela, nebýt teď již jasně zřetelného blikání světýlek na náhrobcích.

„To bude ono,“ ozval se náhle George. „Přesně, kde Dario popsal,“ dodal povzbudivě.

„Na nic nesaht,“ zavelel Kirilenko. „Nejprve fotografická dokumentace.“

Na zemi ležely dva obdélníkové rámy potažené napnutou hliníkovou fólií.

„Jak s tím vůbec mohl manipulovat?“ poukázal George na rozměry. Každý obdélník mohl mít plochu dobře dva metry čtvereční.

Kirilenko konečně přestal obcházet s kamerou kolem panelů, tak jsem se odvážil jeden z nich nadzvednout. Pod ním ležely navzájem pospojované plastové roury na odpadní vodu.

„To byl asi stativ. Dvě jednoduché trojnožky, o které zrcadla opřel a zafixoval. Nakonec ho podkopl, aby zahladil stopy. Nikoho by nikdy nenapadlo hledat příčinu havárie takhle daleko, kdyby nebylo zrcadlo vidět.“

„Tak to zkusíme sestavit,“ přišel také Kirilenko s pozitivním návrhem, když pořídil nezbytný záznam.

Konstrukci se podařilo postavit na nohy docela rychle. Šlo to i bez návodů, roury už byly pospojované, stačilo je správně otočit v kloubech.

„Hloupý Valentin nebyl nikdy,“ pochválil stojan George, když jsem na něj zavěsil první zrcadlo. „Takových rour a spojovacích kolínek jsou ve skladu tři plný místnosti. Všechno do sebe pasuje, jen to vymyslet a poskládat.“

„Amatérská práce. Při prvním mrazu by mu to zkřehlo a rozlámalo se,“ zahučel Kirilenko.

„To už mu asi mohlo být jedno, že?“ téměř zasyčel George.

„Myslím, že to funguje,“ pospíšil jsem si s nasměrováním zrcadla, než se ti dva pustí do hádky.

Zabralo to perfektně. Kirilenkův zřetelný nádech k odpovědi zamrzl v polovině a také George se otočil ve směru světelného paprsku, který jsem vyslal k místu nehody. Až mne udivilo, jak to šlo lehce. Bez nějakého dlouhého míření jsem zrcadlo natočil a podle světelné stopy doladil tak, aby osvětilo převrácený vlak. Kolem se to hemžilo postavami ve skafandrech.

„Kdo jim to dovolil!“ vybuchl Kirilenko a dodal několik slov v azbuce.

„Oč jde, vynášejí jen osobní zavazadla, co zůstala ve vlaku...“

„O tom se nebudeme bavit.“ nenechal Kirilenko George domluvit. „Jedeme tam,“ vyštěkl už za běhu k roveru.

Když jsem vystoupil z roveru, měl jsem hodně starostí, aby se pode mnou nepodlomila kolena. Kirilenko, na rozdíl od Valentina, neměl trasu k vlaku natrénovanou, vlastně ji ani neznal. O to světepěji tiskl pedál akceleraátoru k podlaze, hnal vůz přes kameny a díry ze strmého svahu, aby ho nakonec smykem zabrzdil těsně před partou kolegů vyklízejících havarovanou centrifugu.

Nevím, kde bral jistotu, že se ze tmy nevylopne balvan, o který se rozmázneme. V žádném případě mu odvaha nechyběla. Možná ji čerpal z pestré palety srozumitelných i cizokrajných nadávek, možná bylo něco pravdy na pověstech, že v ruských skafandrech je vedle pítí zabudována ještě malá nádržka na vodu. Buď jak buď, v eteru nebylo slyšet nikoho jiného. Chlapi u vlaku byli plně zaujati jeho jazykovou dovedností, my s Georgem jsme se neodvážili otevřít pusy, aby obsah žaludku nepremohl šestinou gravitaci a nevydál se proti směru peristaltiky do míst, kde opravdu nemá co dělat.

„Kdo vám to dovolil!“ vypadla z Kirilenka konečně gramaticky i společensky únosná věta.

„Dobrý den.“ odpověděl ironický hlas, ve kterém jsem poznal hlas odborníka na tepelná čerpadla. Ale nemusel to být on, vysílačka zkresluje a k uklidnění mohli vybrat kohokoli.

„Kdo vám dovolil ničit stopy na místě činu!“ nedal se Kirilenko zvíkat ke slušnosti.

Byla to nejspíš otázka na George, ale počítám, že měl, stejně jako já, dost starostí se svou peristaltikou.

„Tak to máme zase vyložit?“ ukázala jedna postava ve skafandru na plošinu nákladního roveru naplněnou osobními zavazadly včerejších pasažérů. „Ale už si nevzpomeneme, kde co leželo.“

Chvilí bylo tícho. Kirilenko nejspíš přemýšlel, zda má cenu stále použít hrůzu, a asi došel k závěru, že tím už nic nezíská.

„V tom případě,“ mávl rukou. „Ale přistě...“

„Přistě?“

„Úplně jste zničili stopy,“ nechal Kirilenko otázku bez odpovědi. „Než budete pokračovat, někdo mi ukáže, kde jste všude chodili, pokusím se zdokumentovat, co jste nerozšlapali.“

George se konečně vzpamatoval, vybral se skupiny nejméně konfliktní postavu a s Kirilenkem začali obcházet místo havárie. Evidentně jsem tu už byl zbytečný, nicméně odejít jsem nemohl, tak jsem si sedl zpět do roveru.

Moc stop tu asi nenajdu, pomyslel jsem si při pohledu na místo neštěstí. Co včera nerozšlapala osádka vlaku, to zmizelo teď pod koly roverů odvázejících vnitřní zařízení vlaku. Bylo třeba vlak co nejvíce odlehčit. Ani pak nebude v silách místních strojů dotáhnout ho v celku nazpět a usadit na supravodivou dráhu.

Počítám, že mne jako strojního inženýra vyrekamují z práce v laboroři a budu dohlížet na rozebrání a opětovné smontování vlaku. Vlastní kabina nevypadá narušená, jenomže to může být jen zdání. Bude potřeba provést zevrubnou defektoskopii a dny testů, což asi zase odnese já.

Nic z toho nepřichází v úvahu za měsíční noci, kdy je všechno zkřehlé mrazem. Tím padá prvních čtrnáct dní. Když půjde jak na drátkách a nezažene nás sluneční aktivita do podzemí, můžeme během dalších čtrnácti dnů uvést centrifugu do provozuschopného stavu. Jenomže potom stejně ještě nikoho do vlaku nepustí a bude celou další noc jezdit bez osádky, jen v testovacím režimu.

Ať to беру, jak chci, podle nejlepšího scénáře bude odvykačka v provozu nejdřív za dva měsíce. Komu to zdravotní stav dovolí, může zarisovat a odletět hned. Pochybuji, že takových bude moc.

„Dario, tady jsem,“ výtrhl mne z úvah známý hlas ve sluchátkách. Rozhlédl jsem se.
„Tady na nákladáku,“ zamávala na mne postava v bílém skafandru na plošině nákladního roveru.
„No ovšem, Michele! Ty abys tu chyběl. Divím se, že tu není Pia.“
„Chtěla, ale když přišla, tak už bylo plno.“
„To je jí podobný.“
„No jo, než ona se vyhrabe z plechku, než odpoví na maily...“
„A co Matthias, vzpomněl sis na něj?“
„Jestli vzpomněl! Kvůli němu jsem z toho plechku vylezl tak brzy.“
„No a jak? Našels?“
„Tak panstvo,“ ozval se znovu Georgův hlas, „zdá se, že už tu není co dokumentovat. Pokračujte v práci.“
„Tak my to odvezeme,“ zareagoval řidič roveru s Michelelem a hned se začal rozjíždět. S Michelelem to trhlo, ale hned zase chytil balanc.
„Dario, mám,“ zavolal ještě na mne a ukázal mi průhledný sáček s plechovkou.
„Fajn, Matthias bude mít radost.“
Nebyl jsem však jediný, kdo se za Michelelem otočil a sáček zaregistroval.
„To je ruský med!“ zakřičel Kirilenko.
„Jen prázdná plechovka,“ snažil jsem se ho uklidnit.
„Je to ruský majetek.“
„Prázdná plechovka?“ podivil se George.
Kirilenko udělal pohyb, jako by chtěl rover dohonit a zastavit, ale rozmyslel se. „Máte pravdu, jen prázdná plechovka.“ Mávl rukou. „Co je komu po ní!“

Otevřel jsem dveře do Michelova pokoje a bylo mi jasné, proč na mé klepání nikdo nereagoval. Nemohl mne přes cinkání skleniček, smích a všeobecné veselí slyšet.
„Ty jsi prostě taková šíleně pyšná princezna, se zlatou vodkou na čele,“ zaslechl jsem ještě Michelovu narážku na hollywoodský remak kultovních evropských pohádek.
Na pohovce u stolu s láhvi Carské Golden Snow vodky seděl Michele a Garri. Mezi nimi si chladila rozpalené čelo Pia sklenkou tekutiny třpytící se jiskřičkami vznášejících se šupinek zlata.
„No dovol...“
„Dario!“ zahalasil Michele a pozvedl na uvítanou pravicí. „Vítej, příteli...“ Nedokončil. Obsah sklenky v jeho ruce, poslušen zákonu setrvačnosti, pokračoval v původní trajektorii a skropil okolí. Hvězdička zlata ulpěla Pie ve vlasech.
„Dávej pozor!“
„No tak máš uhnout. Podej si sklenku, Dario,“ povstal Michele a ukázal ke kuchyňskému koutu. „Garri přinesl zápisné do klubu,“ dodal na vysvětlenou, zapotácel se a dosedl zpět do křesla tak těžce, jak jen měsíční gravitace dovolila.
„Co slavíte?“
„Nic, prostě jsem čekal, až půjdeme k Matthiasovi, a přišel Garri s tímhle,“ ukázal na láhev, „a viš, jaký má na tohle Pia nos...“
„No dovol, došli jste si pro mě...“
„To jsem schovával na zvláštní příležitost,“ vysvětloval skoro omluvně Garri. „Nevěděl jsem, že je tak silná.“
„My umíme pít spíš víno...“
„Zdravím ve spolek,“ ozval se ode dveří Matthias. „Klepal jsem, ale asi jste mne neslyšeli.“
„Pojďte dál a posaďte se,“ sebral jsem z kuchyňské linky ještě jeden pohárek. „Dáte si?“
„Ale opravdu jen symbolicky.“
Teď jsem pocítil nával horka já, a to jsem si ještě té vodky ani nelizl. Nabízet kardiakovi pálenku. Trapas!
„V podstatě mi alkohol neškodí,“ snažil se mne vyvést z rozpaků, „jen to nesmím přehánět.“
„Tak na co připijeme,“ snažil jsem se utéct od tématu.
„Tak na tu plechovku,“ připomněl se Michele. „Našel jsem vám ji.“
Garri zastříhal ušima a Matthiasovi zmizel z obličeje křečovitý úsměv.
„Opravdu?“ znělo to skoro úlevně. „V tom případě navrhuji připít na singulár.“
Podívali jsme se po sobě zmateně.
„Myslím, že to nemohou pochopit,“ otočil se na Matthiase Garri. „V italské formě tvoří jinak a angličtina to nerozlišuje vůbec.“ Pak se otočil na nás. „Matthias nám navrhuje neformálnější oslovení, u nás se tomu říká tykáni.“
„Bylo těch tůknutí deset?“ nezapomněl se zeptat Michele, když bylo po proceduře.
Matthias se zdvořile usmál, Pia jen protočila panenky. Znala Michela příliš dlouho na to, aby ještě dokázala komentovat jeho máni počítat přítůknutí.
„No, tady je,“ vytáhl Michele na stůl plechovku od medu.
„O co jako jde?“ otočil jsem se na Matthiase. „Kirilenko nadskakoval, když viděl, jak ji Michele odváží.“
„To mi povídej,“ vložil se Garri. „Takovou sodu, jakou nám pak dal, jsem nezažil.“
„Proč?“
„Nevím, nic konkrétního, ruské věci prý mají zůstat Rusům.“
„Jestli,“ zablesklo se Michelemu v oku, „nechce stopit důkaz, že baštíte prošlé potraviny. Tohle by mohlo zajímat hygienika,“ zaklepal nehtem na datum výroby.
„Ukaž,“ naklonila se rozjařeně Pia bratrovi přes rameno a vyprskla smíchy.
„No,“ přidal jsem se, když se konečně plechovka dostala také ke mně, „je, pravda, poněkud prošlá.“
„A jak jsi k ní vlastně přišel?“ obrátila Pia na Matthiase svá nevinná kukadla.
Všichni jsme na něj obrátili oči. Matthias se chvíli ošival, pak si dolil vodku.

„Ona je to taková podivná historie. Jednoho dne jsem ji prostě našel mezi svými věcmi. Byla pečlivě zabalená, aby bylo vidět, že to v žádném případě není na vyhození.“

„A nic víc? To jsi nepátral?“

„Prý nepátral! Pátral, proto jsem tu ještě vytvrdl, jinak už bych byl zpátky na Zemi. Ale nic jsem nenašel, tak jsem to vzdal. Asi to opravdu nic nebude.“

Plechovka oběhla druhé kolo, nakonec skončila na stole.

„Nemáš alespoň podezření, kdo ti ji podržel?“

„Ten den jsem měl domluvený rozhovor s Božkovem a Ozerovem. Právě se vrátili z výpravy k místu dopadu Luny 15. Vlastně to byl můj nápad, chtěl jsem jet s nimi, ale to nešlo.“

„To si pamatuji,“ rozvzpomněl se Garri. „Hodně si od toho slibovali. Chtěli zjistit, jaký vliv má dlouhodobé působení zdejších podmínek na materiál sondy.“

„No, právě. Chtěl jsem mít z první ruky, jak to tam vypadá, jak moc se sonda rozbila... Chtěl jsem Božkova s Ozerovem i trochu proslavit, dobře jsme si rozuměli. Jenomže jsem se s nimi už neviděl. Okamžitě byli převeleni zpět na Zem.“

„A opravdu se od té sondy vrátili? Nežůstali tam někde venku? Když jsi je ani neviděl?“

Matthias jen pokrčil rameny. „Oficiálně se mluvílo o nemoci z ozáření. Ale už mi nikdo nevyšvětlil, proč jsem je nesměl navštívit. Tak skončilo mé interview. Místo něj jsem našel v pokoji plechovku od medu. Ani nevím, zda to spolu doopravdy souvisí.“

„Já je také nesměl ani vidět,“ vložil se do vyprávění Garri. „Chtěl jsem se dozvědět víc, jenomže hned další loď přiletěl Kirilenko a začala vojna jak řemen. Nikdo nesmí nic udělat bez dovození, všechno musíme hned hlásit...“

Při posledních slovech Matthias zkameneš a pomalu upřel na Garriho tázavý pohled. Ten ještě chvíli vyprávěl o Kirilenkovi a jeho metodách. Na konec si však všiml upřeného Matthiasova pohledu a i nám začalo docházet, oč tu běží.

Zadržel se vprostřed věty a podíval se Matthiasovi do očí. Chvilku do nich hleděl. „Nevím ale,“ pokýval vážně hlavou, „proč bych mu měl hlásit nějaké opilecké řeči s kamarády.“

•

Probudil jsem se svěží a s podivuhodně jasnou hlavou. Když si vzpomenu, jak jsme si ještě v ranních hodinách prohlíželi prázdnou láhev vodky, tak je to až k neuvěření. Říká se, že po kvalitním pití není kocovina. S myšlenkou, že na tom možná něco bude, jsem vyšel z pokoje. První, na koho jsem narazil, byl Michele.

„Jdu si k Pie pro aspirin.“

Prohlédl jsem si ho. Vůbec nevypadal jako někdo, kdo si myslí, že po kvalitním pití není kocovina.

„Nějak mi to včera nesedlo. Asi to zlato.“

„To bude ono,“ souhlasil jsem soucinně a zaklepal na Piiny dveře.

„Já ji z toho pečeuku vytáhnu,“ došla Michelemu trpělivost už po páté sekundě a bez pozvání vtrhl dovnitř.

„No co je!“ ozval se podrážděný divčí hlas a za chvílku vyšla z koupelny Pia s hučícím fěnem v pravé ruce.

Michele se ani nepokoušel něco vysvětlovat a zamířil rovnou k lékárnice.

Pia se nadechla, zhodnotila barvu bratřova obličej, odložila nějakou jedovatost na později, až si ji bude Michele schopen náležitě vychutnat, a vrátila se k péči o své vlasy.

Ozvalo se zaklepání.

„No to je zase den,“ zaúpěla, až se Michele chytil za hlavu, jako by se pokoušel nacpat explodující mozek zpět do lebky, „dále.“

„Tak jsem tady,“ bodře zahalasil Garri. „Jdu na ten odběr.“

„Po tom věrejšku? Kdo ví, co bych naměřila.“

„Vždyť jsme moc nepili,“ divil se Garri. „Určitě ne nějak víc než normálně.“

Teď jsem viděl, že přehání. Není na Měsíci tolik vodky, aby takhle mohl pít každý den.

„Raději ne, Garri,“ usmála se Pia. „Necháme to na zítra.“

„Zítra se nekonám, za chvíli vyrazíme, kdo ví, kdy se vrátíme.“

„Kam?“

„Jo, vy to vlastně nevíte. Vezeme Valentina na Jedničku.“

„Valentina?“

„Jakou Jedničku?“

„Proč?“

„No na Jedničku. První základna u Mare Novum. Podobně jako tady, lávové tunely, ale okolí je příliš členité. Když objevili zdejší komplex, tak se přestěhovali sem. Na Jedničce zbyly jen vědecké přístroje a záznamová zařízení. Valentin tam bude v izolaci. Tady ho nemá kdo hlídat.“

„To se ho tak bojí?“

Pokrčil rameny. „A mají riskovat, co se mu zase v té jeho hlavě vylíhne? Tam mu nebude nic chybět, může dohlížet na přístroje, beztak jich pár vypovědělo službu a nikdo nemá čas si s nimi hrát. Zatím na Zemi vymyslí co s ním. Bude to pro něj lepší, když neuvidí kremaci Valentiny...“

Zarazil se, když zaregistroval, jak jsme ztuhlí. Pia s vlasy ještě mokřými vypnula fěn.

„No nedělejte, že jste to nevěděli! Kirilenko s tím vyhrožuje, co je tady.“

„No, nevěděli,“ probral se první Michele, se sklenicí něčeho šumivého v ruce.

„Jo, je to tak. Ohání se nějakou evropskou směrnicí, že se na Měsíci smí pohřbívat jen zpopelněním. Bojí se rozšíření životaschopných zárodků a virů na cizím kosmickém tělese. Jako by to tu denně nedezinfikovalo sluneční vítr. Dokonce tu někde máte kremační pec, kdyby to někoho kleplo tady.“

„No to mi posyp hlavu,“ dosedla Pia do křesla.

•

„To je sprostěřna,” vzpamatovala se jako první Pia, jen co za Garrim zaklaply dveře.
„Vždyť je to jedno,” mnil Michele, kterému se pomalu začala vracet barva do obličje.
Skoro bych se přiklonil k jeho názoru, kdybych si nevybavil slib, který jsem nedávno dal majiteli jedněch zoufalých očí.
„Pia má pravdu, Michele, tohle by si měli určit rodiče.”
„O co mu vůbec jde, čumákovi studeny,” znovu vybuchla Pia. „Nechápu, že mu jde George na ruku. Je to věc evropské části. Nikomu do toho nic není.”
„Co by, nové koště asi dobře mete...” zauvažoval Michele, zrovna když jsem také otevřel pusu, ale Pia jen mávla vztekle rukou a podívala se na mne.
„George není konfrontační typ. Viděl jsem ho s Kirilenkem, raději se od něj drží dál. Nebude riskovat diplomatickou roztržku kvůli banalitě. Zvlášť když se Kirilenko ohání našimi vlastními směrnicemi.”
„No, to jsou všechno jen akademické řeči,” uzavřel Michele popuzený Piinou pohrdlivou reakcí. „My se můžeme jen rozčilovat.”
„Nikdo se nerozčiluje,” vyjela znovu Pia.
„Tak co chceš dělat, ukrást mrtvolu a schovat si ji pod postel?”
Chtěl jsem říci něco na uklidněnou, ale i bez toho jsme všichni náhle zmlkli.
„No,” začal jsem pomalu formulovat myšlenku, „nemuselo by to být zrovna pod postel.”
„Ale kam ji tady chceš schovat,” podíval se na mne Michele a už to neznělo ani trochu výsměšně.
„Kdekoli, venku je plno skal, pod kameny se jedna malá schránka ztratí.”
Pie se zaleskly oči vzrušením. „Kdy to provedeme?”
„Brzděte. Oba. Jak chcete dostat povolení na cestu ven...”
„Teď budou výstupy, když se opravuje vlak...”
„... a hlavně, jak ji povežeme? Chcete ukrást měsíční vozidlo? I obyčejný rover byste museli hlásit, krytý vůz na větší vzdálenosti je už na doporučení velitele stanice.”
„Hm, škoda,” pokrčil rameny Michele. „Tak jdem zase do pracovního procesu.”
„Založíme nový krystal,” povzbudil jsem ho.
„Jo,” mrkl na mě.

Pozorovali jsme pomalu rostoucí krystal průzorem tažičky. Stříbrně lesklý křemíkový válec se vytahoval z nádoby s taveninou a přitom se otáčel. Dopoledne jsme se trochu pozlobili s nastavením parametrů, ale po obědě už se nám podařilo spustit tažení krystalu, na němž nebyly pouhým okem vidět žádné vady. Po vychlazení krystal rozřežeme na kolečka, kterým se říká oplatky, a provedeme analýzu.

„A co kdyby...” nadhodil jsem. „Nevím...”
„Je to divné, ukrást mrtvolu,” zaučel Michele.
„Kdyby se nám ji podařilo propašovat na Jedničku, už by se o ni postaral Valentin. Určitě by se uklidnil, byla by přímo u otce, daleko od všech ostatních, a jestli jsem Garriho dobře pochopil, je na Jedničce spousta opuštěných prostor...”
Ozvalo se zaklepaní na dveře, vstoupil Niels se zafačovanou rukou. „Ahoj, hledám Daria... jo, myslím jsem si, že budeš tady.”

„Co se děje,” usmál jsem se docela upřímně. Změna tématu mě moc nemrzela.
„Nic vážného,” uklidňoval, „přestala se hlásit jedna seismická sonda.”
Měsíční povrch je seismickými sondami prošpičovaný. Geology zajímá, zda je Měsíc opravdu tak mrtvý. Teď mají práci ztíženou otřesy po dopadech zbytků asteroidu, kterých tu stále létá více, než je milé. Naštěstí mají tyto otřesy charakteristický průběh a dají se snadno odfiltrovat. Kolem Mare Novum je takových sond více. V roztažené hornině je rozpuštěno velké množství plynu. Ve formě malých bublinek plyn neustále promíchává roztaženou horninu a nakonec neškodně uniká do prostoru. Občas se bublinky slijí do větší, čemuž odpovídá i výraznější pohyb taveniny, který pak zachytí seismické sondy. Nikdo neví, kdy, kde a jak velká bublina způsobí otřes. Včasná detekce náhlého přesunu magmatu by mohla zachránit životy.

„...nebo možná odešlo jen komunikační zařízení.”
„Aha, takže ji mám opravit. Máš ji tady nebo je v laboratoři?”
„Ne, nic neopravuj. Jen je třeba tam zajet a vyměnit. Udělal bych to sám, ale vidíš,” pozvedl ruku v obnavu.

„Cos vyváděl?”
„Jak to co, to mám z centrifugy. Zdálo se, že to rozhýbu, ale do rána celé zápěstí oteklo. Zlomené to př není, jen nemůžu nic dělat.”

Poslední slova zněla skoro vesele.
„Prosím tě, Nielsi,” dodal jsem si odvahy, „můžeme se tě na něco zeptat?”
„Ano?”
„Slyšeli jsme o té kremaci, je to pravda?”
„Ani mi nemluv,” jeho hlas zhrubl. „To jsou někdy chvíle, kdy člověk nechápe. Taková mašinerie a nemůžeš nic dělat.”

„Rodiče si snad tu kremaci nepřejí, myslím?” naznačil jsem.
„To si piš, Valentin určitě ne. Ale Alma prý ano. Bydlí teď v Rusku, v Dzeržinskú, a je to snad její přání.”

„Aha.”
Niels pokrčil rameny. „Myslím, že se po tom úmrtí odcizili. Je možné, že ona, jemu navzdory, požaduje...” zavrtěl hlavou. „Rusové se taky odvolávají na nějaký hygienický předpis.”

„A tady je kremační pec?”
„Cože, jaká pec?”
„No, kde se to provede. Někdo mi říkal, že je tady kremační pec.”

„To si dělal legraci. Máme pec na tavení křemíku. Za šílený prachy pak vyvinuli zvláštní vložku, která při spalování zamezí kontaminaci pece. Může to sloužit i ke kremaci. Zatím je zabalená v krabici, nenaštalovaná, je někde na Jedniče ve skladišti. Přišla sem kdysi dávno, v začátcích projektu. Tehdy ještě bylo hodně peněz v rozpočtu, tak se objednávaly přístroje, pro které se čekalo využití až v daleké budoucnosti. A ta budoucnost je pořád dost daleko. Křemík se zatím pořád vozí ze Země už vyčištěný, víte sami.“

Podíval se na tažičku. „Vypadá dobře... ale proč jsem přišel. Ta seismická sonda. Já vím, že máte práci. Není to daleko,“ pokračoval vmlouvavě, jako by o něco prosil, „asi čtyři hodiny cesty směrem k Jedniče, do půlnoci můžete být zpátky. Sice to nijak zvlášť nespěchá...“

Podíval jsem se úkosem na Michela a bez problémů dekodoval jeho výraz.

„Pojedeme hned.“

Podíval jsem se na vzdálenou ozařenou postavu ve skafandru a zabíkal světlem. Na hřbitově jsem mohl i normálně promluvit do vysílačky, ale nechtěl jsem Piu vyprovokovat k odpovědi. Ona v rádiovém stínu nebyla a na základně by si zbytečně lámali hlavu, co se děje. Pozvedla jen ruku na znamení, že signál zaznamenala, a podle domluvy zakryla objektiv webové kamery. Na tu malou chvíli nebude nikdo výpadek řešit.

„Tak kudy?“ zeptal se Michele poněkud stísněným hlasem.

Měsíční povrch si ještě užíval sluneční světlo, ale tady už byla noc. Prává měsíční hřbitovní noc protranhá jen srpkem Země, hvězdami a blikajícími světýlky náhrobních lampiček.

Michela věděl dobře, kudy jít, sám pozměnil frekvenci blikání symbolického náhrobku Někrasova na nezaměnitelný kód, který nás musel dovést bezpečně na místo. Potřeboval nejspíš slyšet vlastní hlas, aby si dodal sebevědomí.

Rozsvítili jsme naplno reflektory a bez dalšího otálení se vydali na cestu.

„To je jak bobřík odvahy,“ začal po chvíli zase.

„Dávej pozor na cestu.“

Na mne to působilo obráceně. Raději jsem chtěl být ticho.

„Kdo je vlastně ten Někrasov?“

„Už tam skoro jsme.“

„Neptal jsem se kde... Jo aha.“

Zastavili jsme se u podivně blikajícího náhrobku.

„Teď by to mělo být jen pár kroků do kopce.“

„Tohle?“ posvítil Michele na malou sošku sedící na vysokém kamenném asi deset metrů před námi. Kužel světla prošel do přílby skafandříku a ze tmy zableskly dvě oči.

Polilo mne horko a zároveň mi naskočila husí kůže.

„Mamma mia!“ uklouzlo Michelovi, ale vykročil vpřed dříve než já. „Dosáhneme na ni?“

„Když ji tam dostal Valentin sám, bez pomoci... Jen jestli není nějak připevněná.“

„Já tam zkusím vylézt zezadu, zdá se mi, že je tam snazší přístup.“

Michela ani nečekal na mé vyjádření, pokřivoval se a vyhoupl se na kamenný stupínek, až se balvan zachvěl.

„Viklá se, přidělaná nebu... pozor!“

Soška se sice jen zavíklala, ale asi se tím dostala do nějaké méně stabilní polohy a začala se sesouvat po balvanu dolů. Sklon nebyl příliš strmý, navíc místní gravitace na pád ani moc nespěchala, takže jsem stačil přiskočit dříve, než mumie skončila na zemi.

„Dávej pozor,“ vyhrkl jsem s notným zpožděním, když už si Valentina dávno hověla v mém náruči.

„Půjdu napřed, budu ti svítit,“ řekl Michele tak pevným hlasem, jakého jen byl schopen.

Í tak se dost klepal. Mělo to výhodu, celou cestu zpět mlčel. Mlčel ještě, když jsem znovu zabíkal na Piu a ona sundala krytku z kamery. Mlčel i potom, když jsme malý skafandřík zabalili do deky a uložili do nákladového prostoru měsíčního vozidla.

Pia nám udělala křížek na hledí. „Tak šťastně dojed'te.“

„Brzy jsme zpátky, jen vyměníme tu seismickou sondu,“ usmál jsem se na rozloučenou.

„A teď fofrem na Jedničku, ať je to za námi,“ promluvil Michele teprve, když se uvelebil na sedadle spolujezdce.

To je hic, jak u nás v Palermu,“ zazubil se Michele s kapičkou potu na nose.

Zaluzie na jeho straně kabiny byla zatažená, nicméně nejlisi jsme přesně na sever a část slunečních paprsků pronikala do vozu předním sklem.

„Tak já pustím klimatizaci.“

„Srabe.“

Nehádal jsem se. Věděl jsem, že nemá cenu se s Michelelem přít o teplotách. Slovo 'hic' v jeho významovém slovníku neznamenal nic nepřijemného.

„Teď už to bude odsepat,“ změnil jsem raději téma.

Když jsme přešli rozpukaný val oddělující nás od polotekutého, stále žhavého magmatu Mare Novum, otevřela se před námi hladká pláň prastarého Mare Crisium. Stále jsme jeli podél valu a terén tomu odpoval. Přesto byl o poznaný přehlednější a já mohl konečně pořádně šlápnout na plyn. I tady už dlouhé stíny zvěstovaly blížící se noc, ovšem ve srovnání s černými jazyky, které jsme nechali za sebou, to nebylo nijak omezující.

„Jestli bude stopa pořád tak zřetelná,“ ukázal Michele na kolej vyjetou v prachu před námi, „není čeho se bát.“

„A jestli poznáme, kdy odbočit na Jedničku,“ připomněl jsem. Ve spleti cest kolem základny se zatím nevyznáme. Z mapy jsem nabyl dojem, že na Jedničku i na sondu vede ta samá cesta, která se pak před nízkým, ale rozlehlým kráterem rozděluje.

„Musíme dávat pozor, až uvidíme kráter Marci.“ Na displeji jsem vyhledal mapu okolí kráteru a zapnul street view, abychom to místo uměli poznat, až k němu dojedeme.

Satelitní navigace na Měsíci byla zatím v plenkách. Technicky nebyl problém dopravit na oběžné dráhy dostatečný počet navigačních družic, dokonce i peníze by byly, jenomže nikdo nedokázal garantovat dostatečnou životnost na drahách plných trosk rozbité planety. Jednou je měsíček Pastor všechny vychytá. Do té doby se musíme spokojit s nedostatečným pokrytím a častými výpadky signálu. Ještě že už máme podrobné mapy a fotografie.

„OK, takový zubatý štít, ten poznáme,“ mínil Michele.

Kráter jsme skutečně asi po dvou hodinách zahlédli a pravděpodobně jsme trefili i správné stopy. Ovládl mě omamující pocit. Že jsme něco provedli podle vlastního rozhodnutí. Valentina je tak výjimečná, že si zaslouží, abychom se o ni postarali. A jak je maličká uvnitř kamenného skafandru. Vzpomínal jsem na měsíční hřbitov, na náhroby ve tmě, blížící se drobnými ledkami svá poselství.

Na palubní desce se rozsvítila žlutá kontrolka a z reproduktoru zazněl gong oznamující příchozí hovor. Podívali jsme se s Micheleem na sebe.

„Jste mimo kurs,“ ozvalo se, ještě gong ani pořádně nedozněl. „Touhle cestou dojedete akorát tak na Jedničku.“

Bezpečně si pamatují lekci komunikace ve výcvikovém kurzu na Zemi. Celou první dvouhodinovou nám tloukli do hlavy neskutečně nudný protokol navázání spojení vysílačkou. Zdá se, že zdejší dispečer zrovna chyběl, když látku probírali. Nebo na to tady pekli všichni.

Michele odklepl žádost o zapnutí mikrofonu.

„Slyšíme a rozumíme,“ hlásil způsobem, který by examínátor jistě označil za naprosto nevyhovující.

„Asi jsme museli minout odbočku k sondě,“ plácí první výmluvu, která ho napadla.

Rozmrzele jsem si uvědomil, že satelitní navigace měsíčních vozidel má o nás přesnější představu, než jsme čekali. Je podporovaná vestavěnými inerciálními snímači polohy, o kterých jsem neměl moc vysoké mínění na zdejších terénu, ale pravděpodobně dovede dopočítat naměřené hodnoty se slušnou přesností. A navíc se o své znalosti dělí s dispečinkem.

„Chlapi, na tohle dávejte pozor,“ zabručel dispečer dobrácky, ale podrážděně. „Tady nejste v Tivoli, když se ztratíte... a George na tomhle rajtuje. Když ho naštvete, klidně vás za to pošle na Zem... No, nic ve zlém, ještě to můžeme svést na chybu měření. Když to dáte rychle do pořádku, nebudu vyplňovat žádné otravné formuláře.“

„Žádné formuláře prosím vás nehledejte, určitě to byla chyba měření...“

„Za půl hodiny bude nad obzorem další navigační družice. Když budete na správných souřadnicích, tak uvěřím, že to tak bylo.“

V reproduktoru cvaklo na znamení, že dispečer považuje komunikaci za ukončenou.

„Co budeme dělat?“

„Co asi,“ zabublal jsem nakvašeně. „Plán se ruší. Musíme vymyslet jiný způsob předání. Zatím Valentinu někde ukrýváme.“

Michele si viditelně oddechl. Nebyl zbabělec, ale bylo mi jasné, že Měsíc pro něj hodně znamená. Kariéru nebude riskovat.

Stočil volant na sever a po necelé půlhodině jsme se šťastně napojili na cestu k seismické sondě. Snažil jsem se rozdychat rozčarování. Ovšem, jsme tu jako zaměstnanci, a ne na výletě. Pokračovali jsme málo zajímavou kamenitou cestou s výhledy na pahorkatou krajinu přikázaným směrem k sondě.

„Chceš kávu, abys za tím volantem neusnul?“ Michele se otočil i s křesilkem do zadní části vozu vybavené jednoduchou kuchyňkou. Dvoumístné šerpy, jak zněl oficiální název našeho krytého měsíčního vozu, patří k těm menším, nieméně místo pro pracovní stůl, který zatím nikdo nevyužil jinak než pro vaření, tu je.

„Stačí čaj, jsem fit,“ odpověděl jsem, aniž bych odtrhl zrak od měsíční krajiny přede mnou.

Kdesi za mémi zády se ozvalo syčivé prskání horké vody. Jedna z výhod vodíkových palivových článků je dostatek horké vody. Alespoň ve chvílích velké spotřeby a malého příkonu ze slunečních baterií, jak třeba teď, po stoupání z hlubokého údolí, a když už Slunce svítí hodně zešikma.

„Už jsem ti to osladil,“ uchytil Michele hrnek do stojánku na palubní desce.

„Dík. Myslíš, že je to ono?“ ukázal jsem do dálky na paporek zapichnutý do země.

Michele vytáhl dalekohled a chvíli zkoumal náš cíl.

„Určitě. Viš, co je zvláštní? Ty stopy, po kterých jedeme, nekončí u sondy. Vedou ještě dál.“

„A nejsou to stopy na Jedničku? I z Jedničky přece museli jezdit na servis sondy.“

„Ty tam jsou taky, napojují se zprava. Ty naše uhýbají doleva. Spíš navazují na cestu z Jedničky a pokračují dál na sever.“

„Možná k další sondě?“

„Na mapě nic není.“

„No tak to je záhada,“ povzděchl jsem se smutným podezřením, že mu téma vydrží nejen celou cestu zpět, ale že je bude dávat ko dobrému ještě dlouho poté, co se vrátíme na základnu, na Zem, do Palerma, a ještě jeho vnuci si budou na prstech ukazovat, kolikrát už tu historku slyšeli.

„Jestli to třeba nebude...“

„Vystupovat,“ zabrzdl jsem možná zbytečně zprudka, až čaj vyšplíchl.

„Já jen... no jo,“ mávl rukou a sklopil desku pracovního stolu, aby uvolnil cestu k dalším dveřím. „Jdeš na universitu první ty, nebo mám jít já?“

Universita je jednomístná přechodová komora vozidel typu Šerpa. Název vznikl slovní hříčkou plného názvu universal lock nebo jen zkráceně uni. Konstrukteři setřiči každým kubickým centimetrem stísněného prostoru měsíčních vozidel udělalí z nouze ctnost a přechodovou komoru v zadní části vozidla, která je po většinu času nevyužitá, osadili zařízením vsutku univerzálním, plnicím funkci, kterou při

pozemských výletech automobilem plnívá lesík na pokraji silnice. Je nasnadě, že hermetické dveře tu jsou vítaným vylepšením.

„Kdybych tohle věděl, tak se s tím sem nevláčím,” naznačil Michele kopnutí do náhradní seismické sondy.

Podle doporučení se seismická sonda zatluče do země minimálně půl kilometru od míst, kde mohou projíždět těžká vozidla, aby měření nebyla ovlivněna falešnými otřesy. Právě těchto minimálně půl kilometru vlácení objemného přístroje teď Michelovi kazilo náladu. Ostatně nebyl sám, zatlučací trn a potřebné nástroje jsem pro změnu táhl já.

„Já to nechápu.”

Na seismické sondě, ostatně jako na každém zařízení, na první pohled nepoznáte, zda je funkční nebo není. Když je ovšem vytažený kablík z komunikační jednotky, napadne vás, že to by mohl být důvod, proč se sonda nehlásí.

„To museli omylem vytáhnout při poslední revizi.”

„Nesmysl, až do večera se sonda hlásila.”

„Připoj diagnostiku, musíme zjistit, jestli je sonda opravdu v pořádku.”

Rozeplnul jsem brašnu, vytáhl malý kuffikový přístroj a připojil konektorem k sondě. Kontrolky se rozblikaly, na obrazovce zascrooloval protokol.

„Nic jí není. Dokonce zaznamenala jeden otřes, asi před půl hodinou.”

„Spadl tu někde meteorit?”

„To já nepoznám, nejsem geolog.”

Michele mi nahlédl přes rameno.

„Nejsou tu dotřesy ani sekundární dopady.”

„Byl to asi malý kousek, podívej na tu amplitudu.”

„Ale i tak, podívej, jak je graf roztažený v časové ose. Meteorit má jinou charakteristiku.”

„No,” utnul jsem další ze série Michelových plodných úvah, „jak jsem řekl, nejsem geolog. Ostatně,” podíval jsem se mu do hledi, „ani ty ne. Prostě to pošleme do světa opravovým odborníkům.”

S těmito slovy jsem zasunul komunikační kablík do příslušného konektoru. Na diagnostice jsem zkontroloval, že se data z bufferu opravdu přesunula do modemu a odvysílala na základnu. Sonda pracovala bez chyby.

Když jsem vešel přechodovou komorou do šerpy, Michele už měl sundaný skafandr a právě zapínal radiostanici.

„Hergot chlapi!” ozvalo se, jen co přístroj najel na nosnou frekvenci. „Kolikrát máme říkat, že když jdete ven, tak máte mít přenos propojený do skafandru! To není možné, být bez spojení, když jste venku.”

Michele začal koktavě stylizovat omluvu, ale hlas ho přerušil.

„To je teď jedno. Máme tu nouzové hlášení. Kirilenko s Lebeděvem havarovali...”

„Garrí...” vydechl polekaně Michele.

„...vozidlo nepojízdné, Lebeděv zraněný, potřebuje transfer na ošetřovnu.”

„Ale kde jsou, vůbec jsme je nepotkali. Právě jsme dokončili opravu seismické sondy ZKR1. Oni musí být někde na cestě mezi Jedničkou a základnou.”

„Kirilenko se svévolně vypravil na místo dopadu Luny 15. To ať si vyřídí se svými nadřízenými. Teď je třeba ošetřit Lebeděva. Ze základny už vyrazila další ruská posádka. Vy jste ale nejbližší. Posíláme souřadnice.”

Ještě ani nedomluvil a na obrazovce začala naskakovat čísla.

„Teď jen abychom to včas našli. S tou přesností navigace, co máme...”

Škočil jsem za řízení. „O navigaci se nestarej, teď už je asi jasné, kam vedly ty stopy.”

Šerpa zabral všemi koly a s cuknutím vyrazil. Michele vpadl do křesla. Nejspíš si při tom narazil bok o opěradlo, protože lehce zaúpěl.

„Chlapi, neblázněte,” ožila znovu vysílačka. Operátor si patrně domyslel, co ten zvuk znamenal. „Když se sami zabijete, jim to nepomůže. Není třeba spěchat, Kirilenko je v pořádku a Lebeděv je při vědomí.”

„Co se vlastně stalo?”

„To nikdo pořádně neví. První hlášení měl Lebeděv, říkal něco o explozi. Pak to Kirilenko dementoval, že se jen skutáleli ze svahu.”

„Zvláštní, ne?”

„Bez komentáře.”

Sledoval jsem dál vyjeté stopy. Na rovné planině Mare Crisium jsem s pedálem na podlaze ani příliš neriskoval. Michele kontroloval naši polohu podle navigace. Většinou jsme spíš mlčeli. Kilometry ubíhaly. Jestli měl Garrí první hlášení, snad opravdu není v nebezpečí. Logický zkrat, ale pomáhal mi nepropadnout panice.

Krátce po půlnoci zapípal signál vysílačky. Vozidlo bylo v rádiovém kontaktu pořád, hlasové spojení však vyžadovalo přijmout hovor. Konstruktéři ctili soukromí posádky a ostatně ani na velině nebyl nikdo zvědavý na naše řeči.

„Přijem,” přepnul Michele spínač do polohy hlasitého hovoru.

„Nahlaste polohu.”

„Blížíme se k cíli, měl by to být jeden dva kilometry.”

„Vše v pořádku?”

„U nás ano a u nich?”

„Snad ano, oba při vědomí, čekají ve vozidle. A...“
Na chvíli se odmlčel, jako by teprve hledal způsob, jak zformulovat větu.
„...máme tu hlášení od geologů. Analyzovali data ze seismické sondy, odpovídá to spíš umělé explozi, než dopadu meteoritu. Tak jsme se zeptali Kirilenka a on připustil, že došlo k samovznícení zbytkového paliva v Luně 15...“
„Aha, nejdřív si toho nevyšiml, tak myslel, že naboural,“ zasyčel jsem divadelním šepotem.
„No, asi tak nějak,“ připustil hlas z vysílačky. „Tak se tam prosím, chlapci, rozhlédněte, co se vlastně stalo.“
„Rozumím a končím. Myslím, že vidím cíl,“ uzavřel Michele s očima na okulárech triedru a vypnul vysílačku dřív, než dispečer stačil dát další pokyny.
„Dario, průšvih, jestli je vidíme, tak oni vidí asi i nás.“
„No a?“
„Valentina, chápeš? Valentina. Úplně jsme na ni zapoměli. Jestli nám Kirilenko prošmejdí vůz, tak se bude divit. Hodně divit. Ale ne tak, jak se budeme pak divit my.“
„Noha instinktivně přestala tláčit na pedál, jako by sama chtěla vůz zpomalit. Ihned jsem ji vrátil zpět. Valentinu jsme mohli ukryt na tisíci místech na Měsíci, teď už je pozdě. Musíme to risknout. A risk vyjde, když budeme suverénní a ani nezpomalíme.“

Vystoupili jsme z šerpy, Kirilenko už čekal venku.
„Čekal bych, že budete raněného jistit z vozu a my si ho převezmeme,“ popíchl Michele celkem zbytečně Kirilenka. Důvod jeho počínání nám byl jasný. Nechtěl nás nechat ani minutu bez dozoru, abychom tu něco nevykoukali. Celkem zbytečně. Jejich šerpa ležel na pravém boku a jediné, co jsme z jeho otlučeného a očázeného zevnějšku mohli usoudit, bylo, že zažil něco moc nepěkného.
„U nás to děláme takhle. Ranění jdou vždy nakonec. Mou povinností je zabezpečit okolí.“
„Jak je Garrimu?“ přešel na důležitější téma hlas dispečera ze základny. Tentokrát jsme nezapoměli skafandry s hlavní vysílačkou propojit, takže jsme byli neustále ve spojení. Vzhledem k tomu, že o stavu pacienta byl dispečer jistě po celou dobu informován, vysvětlil jsem si jeho dotaz jako vzkaz, abychom Kirilenka nedráždili.
„Dohromady mu nic není. Kdyby neležel šerpa na boku, vrátíme se sami.“
„Možná bychom ho mohli postavit na všechny čtyři,“ popošel jsem k vozidlu. „Kdybych tady přivázal lano...“
„Stát, tady není nic k vidění.“
V tom se Kirilenko nemýlil. Ze střepein zasekaných do kol bych nic zajímavého nevyčetl. Rozhlédl jsem se. Okolí bylo zajímavější. Hned vedle převráceného vozu zel měkký kráter. Na měsíční poměry nic moc, jenomže na první pohled bylo vidět, že sem nepatří. Meteorický kráter vypadá jinak, na to máte už po pár výstupech oko.
Jinak byla planina téměř čistá, rovnější než bývá zvykem. Jako by ji zametlo tornádo. K vidění byly jen středně velké balvany a podle prachových stop bylo znát, že i ty se nějakou dobu kutálely. Teprve ve větší vzdálenosti bylo vidět rozházené plechy a potřhané fólie. Absence atmosféry dovolila i lehkým předmětům, aby doletly stejně daleko od epicentra, jako ty velké.
Ve vzdálenosti několika desítek kroků jsem zahlédl větší trosku, ze které by se snad dalo určit, čeho byla součástí. Vykročil jsem jejím směrem.
Kirilenko pochopil, kam mířím, a snažil se odpoutat mou pozornost.
„Nicméně děkuji za nabídku, ale není třeba. Už sem jedou naši s goliášem. Mají naviják, posadí šerpu jak nic.“
„Tak to my tu počkáme, bude bezpečnější, když se budeme vracet ve dvou.“
„Lebeděv potřebuje neprodleně ošetřit, nemůžeme čekat.“
Spolkl jsem poznámku o náhlé změně diagnózy a začal si raději vryvat okolí do paměti. Kamera na šerpovi se jistě činila, ale nikdo ji neovládal, takže zabírala stále stejné místo.
Konečně se otevřely dveře přechodové komory povaleného vozu, po čtyřech z ní vylezla postava ve skafandru, namáhavě vstala a potácivým krokem se vydala k nám. Přes Kirilenkův zákaz přibližování se k povaleným vozidlům, na kterých není nic k vidění, jsme se s Michele rozeběhli podepřít Garrimu.

„Vypadá to na otřes mozku,“ nahlásil jsem na dispečink. „A asi také poškození sluchu,“ dodal jsem při pohledu na tenký pramínek zaslé krve u levého ucha.
Michele řídil, Garri seděl v polosedu na křesílku otočeném dozadu a já se ho snažil ošetřovat. Podle našeho pracovního času bylo po jedné hodině v noci.
„Otřes mozku nám hlásil už Kirilenko. O poškození sluchu nevíme.“
„Jak slyšíš?“ zeptal jsem se Garriho.
„Blbě. Bolí mne hlava.“
„Slyšíš špatně, lehce silhá, říká, že ho bolí hlava. Mohu mu dát nějaká analgetika?“
V rádiu bylo chvíli slyšet šum a vzdálený hlas další osoby.
„Lékař říká, že to bez bližšího vyšetření nemůžu doporučit. Můžete mu ale dát něco proti zvracení.“
Otevřel jsem lékárníčku a chvíli se dohadoval, co použít. Konečně jsem našel, co jsem potřeboval, rozpustil v malém množství vody a chtěl podat Garrimu.
„Usnul.“
„Není to mdloba?“
„Sehnul jsem se blíže k pacientovi.“
„Chrápe.“

„V tom případě ho nechte spát, ale stále kontrolujte dech. Kdyby začal zvracet, překulte ho na bok. Stabilizovaná poloha by byla nejlepší už teď, ale tu v křesílku asi nedocílíte. Když se vzbudí, tak nás zavolejte. Pokud ne, tak vám za dvě hodiny zavoláme a vzbudíme ho.“

•

Po dvou hodinách se Garri cítil lépe a po dalších dvou hodinách se mu už nechtělo spát. Na jedno ucho stále huře slyšel, šilhání se zmenšilo a doktor dovolil, že pacient už nemusí být pod stálým dohledem.

„To by mě zajímalo,“ odfoukl si Michele zaklíněný pracovní deskou, „jak tě nemám mít pod stálým dohledem.“

„Chceš vystrídat?“ zavolal jsem od volantu.

„Jo, ale zůstaň, kde jsi. Vyměnili jsme se teprve před chvilkou.“

„Mrzí mne, že máte kvůli mně nepohodlí.“

„O tom nemluv, co se vlastně stalo?“

„Myslel jsem, že to už víte. Dovezli jsme Valentina na Jedničku a pak Kirilenko řekl, že když už jsme tak blízko, pojedeme se podívat na místo dopadu Luny 15.“

„Jak jako, blízko? Je to víc než pět hodin cesty.“

„On je šéf, co jsem mohl dělat. Jeli jsme se tam podívat, no a já si hned začal tu strojovnu prohlížet, všude jsem sahal, poklepával a najednou to vybuchlo. Asi zbytky paliva v nádrži.“

Chvilí bylo ticho. Ohlédl jsem se. Michele zarytě hleděl do podlahy, neměl sílu stále bledému Garrimu říct, co si myslí.

„Garri,“ porušil jsem nakonec ticho já. Měl jsem výhodu, nemusel jsem ho uvádět do rozpaků diváním se do očí. „Víš, že jsme jeli s Michelem opravit seismickou sondu? A víš, co jí bylo? Nic, docela nic, jen někdo vytáhl komunikační kablík. Myslím, že ten někdo měl v úmyslu vymazat paměť sondy a kablík zase zastrčit. Skoro to vypadá, jako by někdo čekal, že k výbuchu dojde, a chtěl...“

„Kluci, netlačte mne do toho, já nechci skončit jako Božkov a Ozerov. Co odletěli, nikdo už o nich neslyšel.“

Poprvé jsem slyšel mluvit Garriho stísněně. Během jeho spánku jsme s Michelem pořád dokola probírali možnosti a úskoky, jakými z Garriho vytáhnout informace, jenomže na tohle jsme připraveni nebyli.

Když mne drtil v šachách (opravdu to bylo teprve předevěřím?), hrál tvrdě a já neměl problém vymyslet brutální pastí, jak ho porazit. Nikdy nezabraly. Snad i proto mi nikdy na mysl nepřišla lítost. Na Garriho zahnaného do kouta jsem tlačit nedokázal.

Naštěstí mne podpořil Michele.

„Stejně budeš muset ještě nějak uvážit výpověď. Když jsi spal, mluvíli jsme s doktorem o tom tvém uchu. Velký hluk prý dokáže sluch nevratně poškodit. Ošetření v horizontu několika desítek hodin prý dokáže poškození i zcela vyléčit.“

„A co to má s tím co dělat.“

„To je ten problém,“ začal si Michele vymýšlet, „doktor vylučuje, že by se ti to mohlo stát ve skafandru. Přes vakuum se zvuk nenese, a kdyby do tebe narazilo něco, co udělá takový randál, tak jsi už po smrti.“

Ohlédl jsem se na Garriho. Všiml si logické hrubky, že doktor nemohl o skafandru vědět? Zdálo se, že si něčeho nevšiml.

„Když doktor vyloučí zranění hlukem, mávne nad poraněním rukou. Bubínek se ti už nejspíš zacelil, možná na něm bude nic nevyppovídající jizva. Nahluchlost ti zůstane. Ale neoufeje, třeba bude doktorovi divné, jak jsi mohl přijít ve skafandru k boulim. Pak budeš mít ovšem starosti s vysvětlováním.“

„Co po mně chcete!“

Stále to znělo spíš vyplašeně, než nepřátelsky.
„Garri, my nejsme tví nepřátelé. Informaci o kablíku si nakonec můžeme nechat pro sebe. Pak vás ani nikdo nebudě z něčeho podezírat. Bylo by to ale zatajení důkazu. Takové věci se dají omluvit jen přátelstvím.”
„Jestli tě tedy můžeme za přítele stále považovat,” doplnil jsem Michelovy úvahy.

Nakonec se Garri nechal přesvědčit. Z počátku mluvil zdráhavě, ale pak nejspíš pocítil, že mu zpověď přináší úlevu, zklidnil se a postupně přestal zadržávat.

„Kirilenko chtěl, aby to vypadalo jako nehoda sondy při přistání.”
„Copak by někdo zkoumal trosky?”
„On je mistr kamufláže. Jeho podvrhy se nedají odlišit od reality. Proto vzal místo výbušnin mne jako experta na raketové motory a palivo. Jenomže já jsem expert na současné palivo, nevím nic o tom, co líli do motorů v devětašedesátém. Co jsem ale věděl jistě, bylo, že okysličovadlo už muselo dávno zdegradovat.”

Garri se odmlčel a natáhl ruku pro pohárek s vodou. První hodiny lékař nedovolil, aby pacient cokoli pil, protože si nebyl jistý vnitřním zraněním. Teprve když se neukazovaly žádné symptomy, povolil malé dávky, spíš jen pro zmírnění pocitu žízně, protože doporučované zvlhčování rtů už dávno nezabíralo.

„Tak jsem si říkal, že jsem z toho vyklouzl, jenomže oni taky a dali s sebou Kirilenkovi kanystř nějakého sajarjtu. Co mi zbývalo, byl to přímý rozkaz. Kirilenkovi jsem řekl, ať se schová do bezpečné vzdálenosti a sám jsem zajel šerpou až k Luně. Ventilky nádrží jsem našel bez problémů a propojil je dohromady. Přesvědčil jsem se, že je uvnitř dost paliva a nailil okysličovadlo. Pak jsem měl nalít ještě katalyzátor, který zafunguje jako rozbuška. Už jsem měl odšroubovaný uzávěr, když jsem si všiml tetelení obrazu nad uzávěrem. Asi jako když v létě tankujete benzin, takové to chvění vzduchu. Jenomže tady vzduch nebyl, prostě z nádrže unikal nějaký plyn. Pak ten plyn dokonce získal barvu. Jen na chvílku, kouř se hned rozplynul. Tak mi došlo, že asi i to palivo se po těch letech nějak změnilo, nečekalo na katalyzátor a domluvílo se s okysličovadlem hned. No a zbytek už si asi domyslíte.”

„Takže jsi mazal pryč.”
„No jasně. Naštěstí jsem si nechal předhovorovou komoru otevřenou, tak jsem skočil do šerpy a zabouchl tak rychle, jak jen to šlo. Chtl jsem hned otevřít i druhé dveře a skočit ve skafandru rovnou za volant, jenomže dokud se nesrovnají tlaky, tak to nejde. Naštěstí je komora malá, je to záležitost půl minuty. Chtl jsem ušetřit pár dalších sekund, tak jsem nečekal a sundal přílbu při třech čtvrtinách tlaku. Víím, že to vydržím, jenomže to byla chyba. Právě v tu chvíli to bouchlo. Kirilenko to viděl z venku, říkal, že nádrže bouchaly v rychlém sledu za sebou. Zdá se, že jedna z nich vystřílela proti vozidlu a vybuchla až na něm. Ale těžko říct, sice to natáčel, ale pochybuji, že měl rychlostní kameru.”

„A stejně to video nikomu neukáže.”
„Tomu věř!” trpce se usmál. „Rána se přenesla i do vozu a na nějakou dobu jsem ohluhl. Samozřejmě jsem se bez přílby také potloukl a asi ztratil vědomí. Ne na dlouho, když jsem se probral, Kirilenko teprve přibíhal ke kráteru. Nenapadlo mne nic jiného, než hned ohlásit stav nouze na základnu.”

„Dobře jsi udělal.”
„Taky myslím. Teprve později mi došlo, že jsem si tím možná zachránil život. Kirilenko by přivolal na pomoc jen naše a mně by se nejspíš stala nehoda. Vysvětlil by ji snadno a zbavil by se jediného svědka.”

„To se mi nezdá,” pokýval Michele nesouhlasně hlavou. „Explozi by nemohl zatajit ani před svými, viděli by přece kráter a trosky. Ostatně i tvou nehodu by asi vysvětlil explozi.”

„Jenomže ono asi nejde jen o tu explozi, vid, Garri?” skočil jsem do Michelových úvah. „Tys nám sice popsal, co se stalo, jak se to stalo, ale proč někdo chtěl odpálit prastarou měšiční sondu, to z příběhu nevyšvitlo.”

Na Garrim bylo vidět, že jsem se dotkl citlivého místa. Možná do teď doufal, že se spokojíme s popisem exploze, možná si namlouval něco jiného. Založením byl však racionální, v hloubi duše musel vědět, že bude muset nakonec vykloupat všechno. Moc se mu do toho nechťelo.

„Začalo to asi tou výpravou Božkova a Ozerova,” pokusil se mu pomoci Michele.

Garri zavrtěl hlavou a po chvílce váhání začal.

„Začalo to už v devětašedesátém. Přesně sedmnáctého července, když se automatická sonda Luna 15 dostala na oběžnou dráhu Měsíce. Víím to datum přesně, tři dny před přistáním Apolla 11. Učili jsme se ve škole, mělo to vyznít tak, že když se Američani konečně dostali na Měsíc, my už z něj dávno vozili vzorky. Bohužel se přistání Luny nezdařilo, usoudili tenkrát na tvrdý dopad.”

„O tom jsem slyšel,” potvrdil Michele Garriho slova. „Sovětský vyslanec prý navštívil presidenta Spojených států, aby ho ujistil, že let Luny 15 neohroží jejich misi. Proč by také měl. Byl to jen pokus o vzkaz do novin, že Rusové tam už jsou.”

„A pak teprve přišli Božkov s Ozerovem,” navázal Garri, kde přestal. „Vypravili se na místo přistání Luny 15, aby sebrali cenný vědecký materiál. Místo toho...”

Garri se zarazil, jak hledal správnou formulaci.

„Vlastně to nevím, ale došlo mi to teprve včera. Najednou to začalo dávat smysl. Místo toho se vrátili s plechovkou od medu.”

„S tou plechovkou, co má Matthias?” ověřoval jsem si nevěřičně.

„Jo, přesně s tou. Vzpomínáte, co nás na ní tak rozesmálo? Ta tisková chyba. Mysleli jsme, že je prošlá. Dokonce hodně prošlá, z roku 1969.”

„To nedává smysl, proč by automatická sonda vezla plechovku od medu!”

„Copak to ještě nechápete? Ta sonda nebyla automatická. Byla pilotovaná. Vííte, jak se u nás všechno tají. O Sputniku, o Gagarinovi, o Čemkoli se svět dozví, až když se to povede. Když se to nepovede, tak jsme to nikdy ani nezkoušeli.”

Ohlédl jsem se po Michelovi. „Je to ještě pravda?“ říkal jeho pohled. „Není to tím otřesením mozku?“

„Malá kabina pro jednoho člověka nacpaná vším možným, hlavně kamením.“

„Proč kamením?“

„No to já nevím, možná pilotovi nakonec přeskočilo. Vybavení bylo naskládáno před sondou. Vlastně bych teď už měl říkat před modulem. Vevnitř byly jen věci osobní potřeby, na stěně arch s palubním deníkem... Mimoходом, přistál už den po přeletu k Měsíci. My se učili, že sonda dopadla až jednadvacátého. Asi ještě nějakou dobu čekali, že se ozve. No a nic moc dalšího tam nebylo...“

„Asi ještě ten kosmonaut, ne?“ napověděl jsem Garrimu, když se zamyslel.

Podíval se na mne, jako by se podívil, kde jsem se tam vzal, a pomalu se ze vzpomínek vrátil do reality.

„Ne, ten tam nebyl. Našli jsme ho později venku sedět opřeného o skálu. Jmenoval se Zamjatin. Měl na skafandru jmenovku. Pak jsme začali zametat stopy. Všechno jsme nosili do šerpy. Nejdřív toho kosmonauta, ten byl největší...“

Nedokončil a otřásl se.

„Víte, co to je, být s ním pak hodiny zavřený v autě? Kirilenkovi je to jedno, bere ho jako věc. Já... mě naštěstí tak bolela hlava, že jsem nebyl schopn na něj myslet.“

„Ty ostatní věci jste také uklízeli? Nebylo snazší je přibalit do sondy a nechat vybuchnout?“

„Nesmělo tam zůstat nic, co by prozradilo, že to nebyla automatická sonda. Dokonce i kreslo jsme rozebrali a odnesli. Pak jsme museli vynosit to kamení, aby netlumilo účinky exploze. Vsadím se, že ještě teď tam Kirilenko prohlédává trosky a hledá zbytky, které by mohly něco prozradit.“

„A co s tím bude dělat, to chce někde ukrýt?“

„Myslím, že možností má nepřeberně.“ odpověděl jsem Michelovi místo Garriho. „Stačí rozebrat přístroje na malé díly, nebo je postupně odvozić na Zem... Do té doby mohou zůstat v šerpu, je to ruské výsostné území na kolech, nikdo tam nepoleze.“

„A Zamjatin také rozebere na menší díly?“

„Navěděl jsem. I kdyby se o takovou nechtunosť pokusil, nebylo by mu to nic platné. Voltmetr z palubní desky může mít třeba na stole a nikdo si ho nevšimne. Ruku kosmonauta... fuj!“

Odmělčili jsme se všichni. Pak se ozval Garri.

„Ještě když jsme nosili věci, uřekl se Kirilenko, že pak jedeme na Jedničku. Myslil jsem, že chce, aby si nikdo nevšiml, odkud jsme přijeli. Jenomže také říkal, že nás tam budou čekat naši s goliášem. Možná chce nechat šerpu na Jedničce.“

„Aby byl lépe schovaný?“

„Možná, ale i pro nás pak bude nedostupný. Napadlo mne, že... ale nevím.“

„Co? Někde to tam zakopat?“

„Na to je příliš perfekcionista, nebude riskovat, že to někdy někdo vyhrabe. Ale na jedničce máte přece tavnou pec, co chce použít pro kremaci Valentiny. Mohl by v ní spálit i Zamjatinu.“

Najednou to začalo dávat smysl. Nikdy mu nešlo o dodržování nějakých přítrobných hygienických směrnic. Kremace Valentiny měla být jen vstupenkou k peci, ke které nemá přístup.

„Viděl jsi Valentinu? Je čtyřikrát menší, než dospělý člověk,“ namítl Michele.

„Rakve jsou standardní, když ho ukryjí pod falešné dno... Jistě to dokážou nějak nakamuflovat. Pak už jim nikdo nic nedokáže.“

Vzpomněl jsem si na Valentinu v našem zavazadlovém prostoru. Dokud ji máme my, má Kirilenko svázané ruce. Hlavou mi probleskla myšlenka, že bych tím mohl Garriho uklidnit. Nezasloužil by si znát i on naše tajemství? Hned jsem myšlenku zavrhl. Jednou mu to řekneme. Teď ne, i pro něj bude lepší vědět co nejméně.

Cesta se pomalu blížila ke konci. Podle hodin bylo ráno, ale za okny už zavládla tma nadcházející měsíční noci. Většinou jsme mlčeli a zabořovali se vlastními nápady, jak z toho ven. Navždy mlčet? To by bylo řešení. Navždy mlčet a začít chlastat.

Jít za Georgem a všechno mu nahlásit? Možná by i začal laxně vyšetřovat, ale moc by nám nevěřil, Kirilenko by stopil důkazy jinak a Garri by skončil s kariérou někde na Sibiři. Pokud by se mu vůbec nestala nějaká nehoda. Možná i nám.

Na palubní desce blikla kontrolka, že se blíží vjezd k vozovému parku.

„Já mám ještě jednu věc.“ ozval se na poslední chvíli Garri.

Byl pobledlý, jako někdo, kdo dělá něco podle svého nejlepšího svědomí, ale ví, že při tom překračuje všechna nařízení. Pak ze stehenní kapsy skafandru vytáhl malý obdélník v měkkých papírových deskách formátu A6.

„Jak jsme stěhovali, prošla mi rukama tahle věc. Kirilenko tam zrovna nebyl, tak jsem to stopil.“

Garri sešitek namátkou otevřel, objevily se stránky hustě popsané abzukou.

„Kdyby to teď u mne našel, tak nedožiju rána. Zatím jsem stihl jen nahlédnout. Jsou to Zamjatinovy osobní zápisky.“

Na terminálu bylo živo. Půl základny se seběhlo podívat na... Na co? Hrdinové jsme nebyli ani my, ani Garri. My ho jen přivezli, on byl ten, kterému podle oficiální verze bouchla pod rukama nádrž paliva. Jemně tohle lidem nevsyvětlíte a po pravdě řečeno, je to fajn pocit, když vás poplácávají po ramenou a nejhezčí kamarádova sestra vás kolem nich obejmě a přidá polibek.

Michele o polibek nestál, ale uznání mu také dělalo dobře. Nejhůř dopadl Garri, kterého dva lapiduchové přes protesty mrskli na nosítka a odcválali s ním někam na ruskou marodku.

„Tak to oslavíme, ne? Připravila jsem něco malého.“

Michele se podíval na Piu s údivem. Takhle ji neznal. Většinou byla na večírky zvána, sama nic nezařizovala.

„Nejdřív sprchu.“

„No to máš pravdu,“ pokrčila nosík, ale očima se stále smála. „Tak za půl hodiny u mne.“

Ani jsme se neloučili. Do sprchy jsem zapadl v nejkratším možném čase s úmyslem nechat na sebe celou tu půlhodinu tect proud vody.

„Sakra,“ zanadával jsem po necelé čtvrt hodině. Tolik vody mi systém najednou nedovolí. Recyklace není všemocná, přivážená voda je drahá a ta, kterou se pokoušejí vyrobit reakcí kosmického záření s oxidy křemíku na měsíčních pláních, ještě dražší. Zatím. Jednou se to rozeběhne ve velkém. Jenomže já se chci sprchovat už teď.

Vyšel jsem ze sprchy, pohlédl na lůžko, svalil se na něj a okamžitě usnul.

Znáte ten pocit, když únavou neudržíte víčka, tvrdě usnete, ale po několika minutách vyplave myšlenka, pocit nedokončené povinnosti, který vás probudí? Pociť tak iritující, že už nezaberete? Tak přesně to přišlo. Čert vem flám, tak to naše hrdinství oslavíme jindy, to nebylo ono. Mně hlavně došlo, proč se ten flám koná doopravdy. Pia chce vědět, jak to dopadlo s Valentínou.

Valentínovi jsme ji nedovezli. To Piu možná už napadlo, když jsme o něm nemluvili. Ale už asi netuší, že mumie zůstala v autě a asi si tam ještě nějakou chvíli pobude. Během následujících čtrnácti dnů nehoří, že by ji tam někdo našel, vozidla za měsíční noci nevyjíždějí. Pak to nějak vyřešíme.

Probral jsem se definitivně a za pár minut jsem už klepal u Pii.

•

Michele už tam byl a podle toho, jak se tvářili, mi bylo jasné, že o všem důležitém už asi poreferoval.

„Už jsi to řekl?“

„Všechno.“

„Já to ještě rovnám v hlavě,“ přikývla Pia. „Co budeme dělat?“

„Bez důkazů nemá cenu komukoli cokoli hlásit. Kirilenko by všechno popřel a Garrimu by se nejspíš nečekané otevřelo nějaké vnitřní zranění.“

„Máme ten notýsek,“ připomněl jsem.

„Zrovna jsme do něj koukali,“ ukázala Pia na sešitek na stole. „Zajímavé čtení pro někoho, kdo pozná, kde jedno písmeno končí a druhé začíná.“

„Maloval jsem si, jak to nacpeme do translátoru,“ postěžoval si Michele, „jenomže je to psacím. Vůbec nevím, které písmenko je které. Navíc Zamjatin škrabal jak kocour.“

„Důležité by to mohlo být, datumy jsou až do 29. července 1969. Tedy předpokládám, že je to červenec, není to číslovkou.“

„Tak to někdo musí přeložit.“

„Jo, třeba Kirilenko, vid’? Ať je tam cokoli, je to jen nepřímý důkaz. Jako třeba ten kablík u seismické sondy. Z toho se vykroutí kdokoli.“

Dostal jsem se do poraženecké nálady. Únava, beznaděj, nejasná vize budoucnosti.

„Tak jo. Už nám zbývá jen ta Matthiasova plechovka od medu. Tu ukážeme. Vidíte, rok výroby 1969. Rusové letěli v Luně 15, Kirilenko je padouch, právě jsem to dokázal...“

„Michele,“ skočila mi Pia do náruk, „proč Božkov s Ozerovem mluvili o vědecké hodnotě materiálu, ze kterého byla postavena Luna 15?“

Michele se podíval nechápavě, nicméně odpověděl. „Je důležité vědět, jakým způsobem degraduje materiál na měsíčním povrchu. Pravidelné obrovské změny teploty a hlavně dlouhodobé působení kosmického záření. Hodně víme, ale sondy, které tu jsou mnoho desetiletí...“

„Už chápeš?“

„Skoro jsem vyskočil z křesla. „Já ano, ta plechovka má v sobě otisk Měsíce. Těžko by někdo dokázal podvrhnout napodobeninu. Do teď nikdo neví, jak by měl takový materiál přesně vypadat. Až se přivezou trosky z Luny k srovnání a bude to pasovat...“

„No to je geniální!“

„Svedl bys takovou analýzu?“

Michele se na oko naježil. „To se ptáš materiálového inženýra ze špičkovou laboratoří? Jde se za Matthiasem.“

•

Pia zakleपालa na dveře, ani nečekala na vyzvání a vzala za kliku. Mé první rozčarování, když jsem vstoupil na měsíční půdu, bylo, že jsou tu vlyky. Na všechno nás připravili, ale že tu budou obyčejné dveře s obyčejnými zámkem, které nikdo ani nezamyká, o tom ani zmínka. Tak nějak jsme všichni očekávali automatické posuvné dveře, které se sykotem zajedou do stěn, ledva přiblížíte sítnici k senzoru. Konstrukteři měli našťastí dost rozumu, usoudili, že dveře se obejdou i bez internetu a starosti s otvářením nechali na uživateli.

„Matthiasi?“ nahlédla Pia dovnitř a pokrčila rameny. „Není tu, není.“

„No to je pech, kde zas courá!“

„Tak počkáme uvnitř?“

Zarazili jsme se jen na chvíli. Jsme tak důvěrní přátelé? Tady jde o něco víc, než jen o slušnost. Důkazy je třeba zajistit co nejrychleji, jistě naši nezvanou návštěvu omluví.

Prohlédli jsme několik věcí na policiče, do kufru jsme se neodvážili. Přemýšlel jsem, jestli mám zvednout svetr, ležící na posteli. I kdybychom plechovku našli, musíme na Matthiase počkat.

„Nějak na mne padla únava,“ zivl Michele, jen co usedl do křesla.

Nedivil jsem se mu. Únava znásořená napětím se začala hlásit o svá práva. Za chvíli mi poklesla hlava.

„Možná nemusíme na tu plechovku čekat,“ vytrhla nás náhle Pia z rozjímání.

„Máš pravdu, napíšeme mu vzak a půjdeme se prospat.“

„Tak jsem to nemyslela, máme přece ještě ten sešit. Na něm se stárnutí přece také musí projevit.“

Myšlence chvilku trvalo, než dorazila z ucha do mozku, ale pak mne definitivně probrala. Michele viditelně trhl hlavou a podíval se uznale na sestru.

„Také bys na to přišel,“ usmála se, „jste unavení. Šlo by to?“

„Jestli šlo? Dokonce lépe. V papíru je uhlík, organické látky, v inkoustu také něco bude... Působením kosmického záření vznikne nějaký jedinečný koktejl izotopů.“

„Tak padáme do laborky!“

„Počkej, musím to rozmyslet.“

„Tohle je jasné i mně. Co chceš rozmyslet?“ vstal jsem z křesla.

„Třeba to, kde sebereme srovnávací materiál. Plechovka byla kovová, v troskách bude určitě spousta podobného materiálu. Papír tam asi nenajdeme. Poznám určitě, že byl papír pod kanonádou záření. Ale teď přemyslím, zda poznám, jak dlouho. Oponent mi řekne, že mohl být ozářen umělé stonásobnou dávkou po dobu pár dnů nebo hodin. Závislosti tam ale nejsou lineární, některé izotopy stárnou pomaleji, kdybych změřil jejich poměr...“

Mrkl jsem na Pia a pomalu se zase posadil. Ani jeden z nás nepochyboval, že způsob najde, jen musí chvíli přemýšlet. To nakonec může kdekoli, proč ne tady.

Začal jsem očima bloumat po pokoji. Zařízení se od našich příliš nelišila. Vlastně vůbec. Co bylo jiné, byla jen úroveň nepořádku. Největší byl u Pii, protože hned všechno vybalila a ne všechno skončilo ve skříní. Já s Michele jsme ještě ze zavazadel nevytáhli prakticky nic a mám podezření, že už to tak zůstane.

U Matthiase bylo také čisto, měl už a ještě sbaleno na cestu domů. Na policiče leželo jen pár věcí, které už zase stačil vyndat. Profesionální fotoaparát, sáček ovocného koncentrátu a nakousnutá sušenka, mobil, na stole notebook.

Zarazil jsem se, někde hluboko v těle se ozval pocit, že něco není tak, jak má být. Notebook? Nevím, co s ním! Mobil, no ovšem! Vzpomněl jsem si, jak jsem po něm pátral v kupě magnetického vlaku.

Po zádech mi přeběhl mráz. „Mobil, Matthias si tu zapomněl mobil!“ skoro jsem vykřikl.

Podívali se na mne nechápavě.

„K čemu mu je mobil tady, čtyři sta tisíc kilometrů od nejbližšího signálu?“ zarazila se Pia.

„Matthias v něm má monitoring svého kardiostimulátoru. A nejen monitoring! Kdyby přišel do styku se silným elektrickým a magnetickým polem, kardiostimulátor se může vyřadit z provozu. Mobilní aplikace je schopna na dálku stimulator nahodit, a když má signál, může i zavolat pomoc, je-li potřeba.“

Okamžitě pochopili, teď se lekli oba.

„Včera tu také nebyl, chtěla jsem mu ukázat svoji laboratoř. Myslela jsem, že zase někde šmejdí.“

„Musíme hned za Georgem, ať ho dá vyhlásit.“

„Jen aby nebylo pozdě!“

•

„Já nejsem velitel základny, ale dozorce v mateřské školce!“ ozval se z nedověřených dveří hlas na pomezí hysterie. Hlas uvykly spíše na kultivovaný projev, který teď ustupoval dosud nepoznané vášni.

Mířili jsme k Georgově kanceláři a pár metrů před vchodem znatelně zvolnili tempo.

„Co si vlastně myslíš, že jsem,“ zajímal se hlas dál. „nejdřív ze mne udělej pohřebáka, pak se mi tu srazi vlaky, Kirilenko si jezdi, kde ho napadne, pořádá tam ohňostroje a teď ty.“

„Já jen...“ ozval se jiný, podstatně tišší hlas přecházející v nesrozumitelné omluvné mručení.

Asi nebylo dost omluvné, protože první hlas nabral na síle.

„Já snad vyprdu čápa,“ dostával se George do obrátek. „Já teď řeším tu podělanou centrifugu, co je mi do toho, že ti Valentin nebere telefon...“

„Já jen, jestli bych se tam jako neměl podívat, jestli se mu jako něco nestalo.“

„Co by se mu mělo stát! Je to cvok, vzpomínáš? Prostě nezvedá telefon. Nikam. Sedět na prádelníku budeš. Venku je noc, nebudu riskovat, že přijdu o muže...“

Pomalou jsme se doloukali až ke dveřím a tam se zastavili docela.

„Tak nevím.“

„Matthiasovi jde o život, tak pro něj nastavíme ten svůj,“ pokusil jsem se o žertovný tón a vykročil.

V tom se rozletly dveře a stál jsem proti Nielsovi. Chvilí jsme si hleděli do očí.

„Radši tam dneska nechoď,“ povzbudil mne a s plácnutím po rameni zabořil do chodby.

Vešel jsem první, ale Michele mne předhonal.

„Přišli jsme nahlásit, že si Matthias zapomněl na pokoji mobil.“

Předchozí rozhovor se patrně odbýval ve stoje, protože se George právě chystal usadit. Michelova informace ho doslova paralyzovala v pokřčené a nepřilíhajícímu poloze. Ochrumlý bylo totální, nedokázal k nám ani otočit hlavu, jen z úst se mu ozývalo podivné a sotva postřehnutelné chrčení.

„Ten mobil řídí jeho kardiostimulátor,“ vyhrkl jsem sice nepřesně, ale o to rychleji důvod našich obav.

Žabralo to. George rozmrzl a pomalu se usadil. Dokonce se pokusil o něco jako úsměv.

„Poslouchám.“

•

Z Georgovy kanceláře se dá projít přímo do malého zasedacího sálu. Většinou je prázdný, teď se neuvěřitelně rychle plnil. Pohřšování osoby na lunární základně figuruje jako jeden z nejlépe zdokumentovaných bodů na seznamu traumatologického plánu. I méně schopný velitel podle něj dokáže v rekordním čase sestavit pátrací, případně záchrannou četu.

„Modrá skupina si rozdělí pátrání venku v jižním sektoru,“ nesl se sálem Georgův hlas. „Zelená v severním. Během hodiny se patrně setkáte s ruskou skupinou vedenou Kirilenkem. Už byli kontaktováni, nabídlí se, že se připojí k pátrání ve vašem sektoru jako samostatná jednotka. Červená prohledává základnu.“

Podíval se na nás.

„Daria a Michela přesunují ze zelené skupiny do červené. Po vyčerpávající výpravě nechci, aby riskovali venku. Co se týče Gariho,“ podíval se někam dozadu do sálu, je od pátrání osvobozen. Pokud by se přesto chtěl účastnit, nechci ho vidět jinde, než v červené skupině. Nějaké dotazy?“

„Tady Niels, modrá skupina. Rozdělují pátrání a zjistil jsem, že Matthiasův skafandr byl naposledy zaregistrován před sedmadvaceti hodinami ve východu směrem na hřbitov.“

Nebyla autorita, která by mohla narůstající šum v posluchárně utnout účinněji, než tato informace.

„To není možné. Docházkový systém by musel zareagovat už po třech hodinách, aby byl čas na záchranu, než mu dojde kyslík.“

„Docházkový systém vede stále v evidenci, že je Matthias na odvykačce, proto nic nehlásí. Není naprogramován, aby v jeho průchodu turniketem viděl logický spor.“

Pod Georgem podklela kolena, pomalu se posadil. Pak zase rozvázně vstal a promluvil tichým vyrovnaným hlasem.

„V tom případě ukončuji pátrání.“

Odmlčel se, ale bylo jasné, že bude ještě něco následovat.

„Zároveň vydávám přísný zákaz pokusů o hledání, dokud se nerozvední.“

•

Do sálu jsme přišli jako první, odcházeli jsme jako poslední. Trvalo to dlouho, než se všichni ze zadních řad vytrahali. Nikdo nehalasil, nikdo nespěchal. Seděli jsme v sedačkách první řady pohroužení do vlastních myšlenek, když mi do klína spadl složený papírek.

Tajemný pošťák si patrně nepřál být viděn, jak je s námi v kontaktu, a pomalu vstal. Potlačil jsem instinktivní ohlédnutí a rozložil papírek v dlaní. Nic na něm nebylo, až na drobný nápis 'slévárna'.

„Tak půjdeme, ne?“ vstal jsem a pomalu se otočil.

Hlouček lidí u dveří se tenčil, jeden z posledních byl Garri. Dohodli jsme se, že omezíme styky, abychom nevzbudili podezření. Ohlédl jsem se po Michelovi a Pie.

Pia s červenými kruhy kolem očí vypadala unavenější než my.

„Co toho Matthiase napadlo! Určitě šel ještě fotit tu magnetickou dráhu. Uvidíte, že ho tam za čtrnáct dní najdeme.“

„Nemůžu se z toho vzpamatovat,“ vypravil ze sebe Michele.

Dveře do sálu už se uvolnily, ale na chodbě se vytvořil hlouček. Každou chvíli někdo zvedl zrak a mimoděk nahlédl dovnitř. Nebyla příležitost ukázat lístek ani Pie ani Michelovi.

„Co naděláme, půjdeme do labá,“ nabídl jsem Pie rámě a když se s údivem v očích zavěsila, zabočil jsem na druhou stranu.

Trochu se cukla, ale pochopila, že se děje něco mimořádného, tak jen houkla na Michela nevěřičně hledícího na ten manévr, aby šel s námi.

„Máme pozvání od Garriho na tajnou schůzku,“ začal jsem vysvětlovat, jen jsme se dostali mimo doslech zvědavých uší. „Píše 'slévárna'. To bude asi tam, kde Valentin odléval náhrobní kameny.“

„Já vím, kde to je. Garri mě tam pozval druhý den po tom, co jsme přiletěli.“

Podíval jsem se na ni s údivem. „To je teda rychlík.“

„Ale já tam nešla sama, přísahám. Ať se propadnu.“

„Já vím, šel s tebou bratr a měl flintu. Prostě nás tam dovedl.“

„Jste už kousek, necitíš to horko?“

Měla pravdu, teplota určitě stoupala. Nejprve sotva znatelně, za chvíli o několik stupňů a nakonec mi po čele stekl pramínek potu. Museli jsme se blížít k valu Mare Novum. Tekutá láva je odsud ještě hodně daleko, ale teplo prosakující hrominou je i tak citelné. Po stěnách začaly přibývat tepelné výměníky odvádějící energii do míst, kde chyběla. Paradoxně právě tady teplota klesla na přijatelnou úroveň.

„Už tam skoro jsme, tady někde už by měl být vrt lávovodu.“

Od stěny se odlepila postava. Samozřejmě Garri, kdo jiný.

„Myslel jsem, že je to jen mezi námi třemi.“

„Tak mám jít jako pryč?“ uřazila se Pia.

„Zůstaň tu. Za sestru ručím.“

„Co se děje, Garri?“ změnil jsem téma.

„Jde o ten večírek, jak jsem přitáhl tu vodku. Vzpomínáte?“

Samozřejmě, že jsem si pamatoval na láhev carské vodky se šupinkami pravého zlata. Ani Michele, který si mimoděk sáhl na břicho, se netvářil, že by na něco takového dokázal zapomenout.

„Jasně, co je s ní.“

„Tak tu mi dal Kirilenko.“

Pokud se Garri domníval, že bude mít tato informace účinek bomby, nemýlil se. Jenomže ta bomba bouchla jinak, než zamýšlel.

„A kvůli tomu jsi nás sem vytáhl?“

„Jenomže on mi ji dal, abych dal něco do placu. Chtěl, abych si získal přátele v evropské části.“

„Máš donášet?“

„To jsem si myslel. Tak jsem kývl. Vždyť je na mně, jestli budu. Ne? Jenomže to bylo ještě jinak.“

Postoupil blíž, jako by se bál, že nás tu může někdo slyšet.

„On dal tu vodku více lidem u nás na odělení. Spíš těm s vyšší hodností. Já byl výjimka. Jediný pěšák. Teď mi došlo proč. Viděl Michela s tou plechovkou. Ona přece jen vypadá trochu jinak, než ty dnešní, asi ji poznal.“

„Pofád nechápu, kam míříš.“

„Jeden z těch hlavounů už vodku vychrupnul a láhev vyhodil. Kolega ji našel v koši a vzal si ji na ozdobu. Pak v labině něco bastil a pořádkem se divil, že mu to nefunguje. Nějaké rušení. Nebudu to natahovat. V zátku našel štěníci. Předpokládám, že je ve všech. Nevím, jak dlouho jí vydrží baterka, nevím nic. Kolega se bojí v ní vrtat, ale hned mne varoval. Občas jsme si pouštěli hubu na špacír, teď skoro nemluvíme. Nikdo nemluví, asi se to už rozšeptalo. Je u nás docela napnelismus.“

Došlo mi to okamžitě. „Michele, kde skončila láhev?“

„No, schoval jsem si ji. Vypadá moc pěkně, na dně ještě trocha zlata... Porca miseria!“

„Ještě že jsme dnes byli jen u mne, a ne u tebe,“ s úlevou podotkla Pia.

„A u Matthiase, ale tam je našťestí také čisto. Chudák Matthias...“ vzpomněl si Michele na nového a tak brzy ztraceného přítele.

Náhle nebylo co dodat, ale nerozcházeli jsme se. Ve vzduchu se vznášela myšlenka, kterou nechtl nikdo vyslovit.

„Také myslíte na to, na co já?“

„Garri, v kolik jste vyrazili s Valentinem na Jedničku?“
Chvilí přemýšlel.
„Casově by to sedělo. Stihl by to ještě před odjezdem. Jestli nás Kirilenko slyšel z odposlechu, jak si povídáme o datu na plechovce a že jí má Matthias, určitě jí z něj vytloukl. Pak ho vyhodil na magnetickou dráhu, aby to vypadalo jako nehoda.“
„Myslíš, že by toho byl schopen?“
„O tom nepochybuji! U nás vytvořil během pár dnů takovou atmosféru paranoi a strachu... Na každého něco ví, nedivil bych se, že by dokázal někoho donutit k... k čemukoli.“

Po obědě jsem prospal celé odpoledne i noc. Ráno byla nálada na bodu mrazu. Únava byla pryč, vztek nikoliv. Co mohu soudit, Michele na tom nebyl jinak. Vztek mu nejspíš dodal spoustu energie do práce. Ani na mne nečekal, našel jsem ho až v laboratoři skloněného nad skenerem.

„Ciao, co děláš?“
„Ciao, nejdřív důkladnou fotografickou dokumentaci. Analýza bude destruktivní.“
„Destruktivní? To přece nemůžeme.“
„Klid, vystříhnu jen malý čtvereček z desek sešitku, kde není nic napsáno. U písma budu zkoumat jen profil Augerovou metodou, to už destruktivní nebude. Nejsem kazivý, abych někde udělal kaňku. Ale dokumentaci udělat musím. Už jen kvůli současným barvám. Celou dobu to bylo ve vakuu, najednou atmosféra, nikdo neví, co to udělá. Něco vybledne a už budou tvrdit, že je ten rukopis falešný.“
„Mohu ti pomoci?“
„Vlastně ano. Všechno už je nastavené, zkalibrované, jen vždycky otočit stránku a opatrně jí napnout, aby tam nebyly vlhky. Až budeš měnit filtr, tak mne zavolej na rekaliibraci, v infra a UV si to udělám sám.“

„Ty zatím připravíš přístroje?“
„Ještě potřebuji udělat rešerši některých detailů. Spíš jen pro osvěžení paměti, nechci udělat botu.“
Nebylo co víc domlouvat. Michele si sedl k práci, já zase k té své. Práce, kterou jsem odhadoval na pět minut, se protáhla na hodinu. Ono je něco jiného oskenovat na automatické kopírce návod na tažičku a provést dokonalou fotodokumentaci na profesionálním zařízení, i když mi ho Michele přednavstívil.

Když vešla Pia a pozdravila, byli jsme tak zabraní do práce, že Michele leknutím nadskočil a já si beznadějně rozhodil zaostření.

„Co blázníte,“ napomenula nás spíš netrpělivě než otráveně. Depresivní nálada na ni nejspíš také dolehla, ale zdála se na ústupu.

„Proč nejsi v té své botanické zahradě, došly sinice?“
„V noci mne napadlo, že by mohl mít Matthias v notebooku nějaké osobní zápisky. A že to už muselo napadnout i Kirilenka a až se vrátí, ten notebook sebere. Tak jsem vstala a hned ho stopila.“

„A našla jsi něco?“
„Nedostala jsem se ani přes heslo, tak jsem se přihlásila jako host.“
„To ses asi moc nedozvěděla, nebo tam má nějaké dokumenty?“
„Ne, nemá. Ale má tam tu svou kardioaplikaci. Zřejmě autorům programu připadá zdraví důležitější, než ochrana soukromí. Kdyby byl třeba Matthias v bezvědomí, může si doktor stáhnout jeho kardiodata i bez znalosti hesla.“

Podívala se na nás, jestli chápeme. Necháпали jsme.
„Někdy v noci se Matthiasův mobil asi synchronizoval se serverem. Jak jsem zapnula počítač, stáhl si okamžitě čerstvé údaje.“

„Jaké čerstvé údaje, kde by je vzal?“
„No právě! Nějakou dobu jsem si s programem hrála, než jsem se dostala do databáze. Poslední údaje jsou ze včerejšího dopoledne. Matthias žije!“

„Nebo spadlo nastavení datumu a času,“ zchládl Michele jednou větou Piino nadšení.
„Kolikrát se ti za život stalo, že se vynulyvaly hodiny?“ rýpl jsem do Michela. „To je velice nepravděpodobné. Jenomže aby Matthias vydržel bez vzduchu celý den a my zachytili jeho signál přes metry horniny, to je vyloučeno. Je mi líto, Pio,“ dodal jsem upřímně.

„A jak víme, že je Matthias venku? My jen víme, že docházkový systém zaregistroval jeho skafandr.“
Podívali jsem se s Michelelem po sobě. Jestli Kirilenko z Matthiase ještě nic nevymlátil, může ho mít někde na základně. Matthiasovi musí být jasné, že bude žít jen tak dlouho, dokud neřekne, kde je plechovka.

„Museli jsme včera s mobilem projít někde v blízkosti Matthiase. Muselo to být na dosah signálu, což je v tomhle labyrintu hodně málo.“

„Máme čas, kdy do sebe mobil stáhoval data ze stimulátoru?“
„Máme, ale nejsou nám moc platná, když nevíme, kdy jsme kde byli. Mohlo to být kdekoli mezi sálem, slévárnou a mým pokojem.“
„Začal bych tou slévárnou.“

„Tady už jsem bez signálu úplně,“ ukázal jsem displej mobilu.
Baterka kardiostimulátoru by nezvládla vysílat signál nepřetržitě, proto přístroj pouze naslouchal a teprve na výzvu od kardiomoblu předal data. Naštěstí šlo atakovat i ručně. Několikrát jsem proto stiskl tlačítko navázání spojení, ale bezvýsledně.

„Zaplat pámbu,“ ulevila si Pia zbrocená potem. „Tady by se zalknul.“
Došli jsme na konec chodby, až k lávovodu. Ve vzduchu mohlo být přes čtyřicet stupňů. Ze zvědavosti jsem nahlédl do černého otvoru ve stěně, opatřeného žlabem. Vyvrtný otvor vyložený žáruvzdornou rourou vedl zdánlivě nekonečně daleko. Ve skutečnosti nemohlo být Mare Novum více než padesát metrů

odsud. Ale i to stačilo, aby se do ruda rozpálená záklopka na druhé straně lávovodu jevila jen jako sice jasná, nicméně malá červená žárovka.

„To ho jako hledáš i tam?“

Jen jsem mávl rukou.

„A kde tedy je! Signál je skoro všude. Ten tunel je jak vlnovod. Kdyby mi to alespoň ukazovalo sílu signálu.“

„Tak pro začátek zkusíme hledat v půlce. Víme, kde signál naskočil, kde skončil, v půlce mohl být nejsilnější.“

„Škoda, že jsme si nejdřív nestáhli plánek místností,“ stýskala si Pia.

Vzpomněl jsem si na první den, kdy jsme s Michele podle plánu hledali laboratoř a zmátla nás nezdokumentovaná chodba. Nechtěl jsem vést nekonstruktivní řeči, tak jsem jen udělal gesto 'co se dá dělat' a vyrazil chodbou zpět, do chladnější části.

„Moc místností jsme cestou nepotkali. Vlastně si nepamatuji na žádnou.“

„Něco by tu být mělo. Alespoň technologické prostory, když už se nedá v tomhle horku vegetovat. To by museli mít klimatizaci...“

Podívali jsme se s Piou na Michela. Znali jsme to zvláštní poklesnutí hlasu doprovázející některé nedokončené věty. Většinou pak přichází geniální myšlenka.

„Nejchladnější místo tady je kolem těch výměníků tepla. Odvádějí pryč ohřátou vodu, přivádějí studenou.“

Skoro jsme se rozeběhli nazpět, výměníky jsou nějakých deset metrů za rohem. Sotva jsme zahrnuli za roh, ozval se na druhém konci chodby dupot a ještě jsme stačili zahlédnout mizící postavu.

„Tak jsme nějak zapomněli,“ promluvila chvějícím se hlasem Pia jako první, „že nejsme jediní, kteří budou chtít Matthiase navštívit.“

„Škoda, že jsme nepřišli o minutu dřív. Mohli jsme ho chytit.“

„Spíš klika. Kdyby měl být odhalen... Možná bychom to nepřežili.“

„Především bych řekla, že jsme asi správně, teď to jen najít.“

Ukázalo se, že to není tak složité. Výměníky zapuštěné do skály se nacházely v pravidelných rozestupech. Jeden takový rozestup byl zarovnaný rezervními trubkami tak nenápadně, až to bylo podezřelé.

Dvěře byly hned za nimi, jedna kratší traverza bránila jejich otevření. Stačilo ji odstranit a samy se otevřely.

Světlo z chodby ozařilo vnitřek místnosti. Patrně nějaká malá základna pro dělníky z dob výstavby. Jednoduché strohé zařízení, dvě židle, stůl. U protější stěny lůžko se schoulenou postavou otočenou hlavou ke zdi. Ruce za zády měla svázané.

•

„Ne, neuhodil mne ani jednou. Jestli mne chtěl později hodit na koleje, kde bych dostal zástavu srdce, modřiny by vypadaly podezřele. Zkoušel elektrošoky, jenomže se zase bál, že to nevydrží to moje srdce a už se nedoví, kam jsem tu plechovku schoval.“

Seděli jsme u George v kanceláři a vypovídali. Už po cestě jsme se dohodli, že nám případ přerostl přes hlavu a kamarádství nekamarádství musíme vyklopit, co víme. Garri jistě dostane ochrannou vazbu. Nám snad také nic nehrozí. Rozhodně ne to, co hrozilo Matthiasovi.

„Ale proč to dělal? Pořád mi povídáš něco o nějaké plechovce...“

George byl bleďší než Matthias. Jen jsme Matthiase rozvázali, oklepal se a byl zase jak rybička. Rozhodně teď nepůsobil dojmem kardiaka. Zato George vypadal, jako by ho v nejbližší chvíli měla skolit mrtvice. Neviděl jsem se. Vede měsíční základnu, ale vypadá to tu jak v Palermu.

„Já nevím, nerozumím tomu. Je to obvyčejná plechovka od medu, jakých se v ruské části válí tucty. Mám podezření, že nějak souvisí s Božkovem a Ozerovem...“

Jak se Matthias rozpoval od pozadí případu, George bledl víc a víc. Po čem určitě netoužil, bylo politické pozadí, kterým to začalo zavánět. Nedovedl jsem si představit, co to s ním udělá, až začneme vypovídat my. Ve srovnání s námi toho Matthias konec konců zase tolik neví.

„Poznal jsi ho? Jak vypadal?“

„Netuším. Vždycky mne nejdřív oslnil, pak mi na hlavu narazil pytel. Mám dojem, že sám měl kuklu. Rozhodně to byl profík, nedal moc příležitostí, abych si čehokoli všiml. Celou dobu šeptal, nepoznal bych ho ani po hlase.“

Při posledních slovech se Matthias viditelně otrásl při nějaké vzpomínce.

„Jsi v pořádku?“

„Ale jo,“ znovu se oklepal, „jen jsem si vybavil to jeho syčení, když mi lámal klouby. Uměl to tak, aby je nepoškodil. Strašná bolest...“

Pia mimoděk pozvedla ruce k hlavě, jako by si chtěla zacpat uši, a já k tomu neměl daleko. Tohle bude Matthiase asi strašit ještě dlouho. Vyprávěl nám to hned z kraje a pak ještě po cestě k Georgovi.

Pia nakonec nevydržela, dala si hlavu do dlaní, prostředníky se opravdu pokusila nenápadně zacpat zvukovody a očima začala bloumat po místnosti. Náhle se zarazila a loktem šťouchla do Michela. Zvedovali jsme její pohled a náhle ani my neměli problém neslyšet ty ohavnosti, kterými Matthias deplal George.

Na policiče s fotografií manželky a několika osobními drobnostmi stála reprezentativní láhev Carské Golden Snow vodky.

„A máte alespoň nějaké podezření, kdo to mohl být?“ osvobodil se George od vyprávění.

Výzva patřila nám všem, byl to legitimní dotaz. My vyprávěli, jak jsme Matthiase našli, on, co prožil, každý jsme měli k případu co říct.

Matthias se podíval na nás. Podle domluvy jsme měli teď promluvit my.

„Není čeho se chytit. V době únosu jsme ještě spali, já se probudil až po sedmé, Michele a Pia asi taky. Měli jsme za sebou menší večírek. Pak jsme šli jen podle mobilu.“

Matthias se po mně nevěřícně ohlédl, ale když viděl horlivě kývající Piu a Michela, pokrčil rameny a nic neřekl.

„Já teď v každém případě musím sestavit vyšetřovací komisi. Zatím počkejte u sebe,“ uzavřel George. Kde je plechovka, se zapomněl zeptat.

„Klidně bych ten začátek přeskočil a začal až někde ke konci.“

„Měli bychom systematicky,“ zavrčel Matthias.

„Myslím, že Dario má pravdu,“ podpořila mě Pia.

Seděli jsme v laboratoři a hádali se nad naskenovaným zápisníkem mrtvého kosmonauta. Všichni, kromě Michela, který konečně získal plechovku a svět pro něj přestal existovat.

Trochu se ještě styděl, že celou dobu kolem plechovky chodil a nevyšiml si ji. V návalu ranní kocoviny po flámu se mu vykouřilo z hlavy, jak se mu večer líbilo, že dno lahve vodky tak přesně pasuje do nízké plechovky. Matthias si to sice pamatoval, ale ten večer už měl také upit, a když jsme se později rozházeli do svých pokojů, přišli se o ni nezapomínat.

„No, tak jak myslíte,“ podířil se nakonec a zascrolloval dokumentem nakvašeně k posledním stránkám.

„Jak se v těch písmenkách vůbec můžeš vyznat, my jsme z toho úplní jeleni,“ vystřelila Pia na Matthiasovu ješitnost intuitivně, nicméně naprosto správně, z kanónu nabitých lichotkami a obdivem. „Jen ziráme, jak jedeš.“

„Musíš mít ty správné školy,“ usmíval se již usměřený Matthias pod vousy. „Já studoval v Drážďanech ještě za NDR. Ruštinu jsme měli ještě povinně.“

Nýna Nýna,

vot karýna.

Ná něj tráktor

i motor.

Zakrákoral rusky s nehranou německou výslovností.

„Už toho moc neumím, ale písmenka se mi ještě nevykouřila. Tenkrát počítače nebyly, všechno jsme psali psacím.“

„To stačí, jak budeme vědět písmenka, nakrmíme translátor.“

Opět jsme se ponořili do práce.

„Tady jste! Mělo mě to napadnout hned a ušetřit si cestu,“ zahlaholil od dveří známý hlas. „A abych nezapomněl, dobrý den.“

„Dobrý den, Nielsi,“ vyskočil Matthias od notebooku a hnál se k Nielsovi s napřaženou pravicí. „Co nám nesete?“

Došlo mi, odkud se vzala ta náhla srdečnost a abych věc pojistil, nenápadně jsem notebook zaklapl.

„Vítám vás mezi živými,“ smál se Niels od ucha k uchu.

Něco už musel slyšet o jeho utrpení, protože si nechal stisknout pochroumanou ruku Matthiasovým medvědim úchopem a ani nesykl.

„George mě posílá, máte jít okamžitě na ošetřovnu. Vypadli jste prý jak cukráři.“

„Tak to stačilo zavolat, nemusel jste se sem trmáčet.“

Niels pokrčil rameny. „Asi ano, ale já si chtěl hlavně na chvíli poslechnout ticho. Nahoře je binec.“

„To kvůli mně?“

„No jo. Šešli jsme se v zasedačce, George chtěl sestavit vyšetřovací komisi. A najednou přilítí Kirilenko. Rádí jak černá ruka.“

Kirilenko dorazil na základnu včera kolem poledne. Tajemná postava, kterou jsme zahlédli v chodbě slévárny, mohl být klidně on. Měl dost času si rozmyslet postup. Jestli teď rádí, je to asi nejlepší zastírácí manévř.

„Jak rádí?“

„Nesmírně ho pohoršuje, co se vám přihodilo.“

„To mu na mně tak záleží?“

„Asi ano. Že to je bezprecedentní, odsouzeníhodné, varující a snad i symptomatické. Pak se chytl s George, že prý chce být předsedou vyšetřovací komise. George mu řekl, že ho plně vytíží předsednictví v křemáční komisi, do které ho tímto jmenuje. Kirilenko práskl dveřmi, ale hned byl zase zpátky, že George bude lítovat, ale že kvůli tomu nepřišel.“

Niels couvl o krok, posadil se na hranu stolu, založil si ruce a do tváře se mu vloudil úsměv.

„A pak to začalo. Že když je tedy ten předseda křemáční komise, tak ať vrátíme nebožku. Vylezlo z něj, že se Valentina ztratila ze hřbitova a že sem hned letí, ať mu ji vydáme. George mu řekl, že je cvok, když si myslí, že teď bude řešit prkotiny. Chvilí se rařali, pak Kirilenkovi pípla zpráva. Valentin na Jedničce stále nebere telefony a navíc Rusové zjistili, že se jim nehlásí jedno vozidlo, což nechali u Jedničky.“

Niels se po nás významně podíval, jestli jako chápeme.

„Kirilenkovi to hned doklaplo, že šerpu ukradl Valentin a přijel s ním až sem a ukradl Valentinu. Řekl, že je to ještě horší, že se jeden náš občan chová nejen jako lupič mrtvol, ale že pronikl na ruské mobilní výsostné území a ukradl ho. George úplně hořel a vpálil mu, že když nechají válet to jejich výsostné území bláznovi pod nose, tak jsou ještě větší blázni... No co mám vyprávět. Byl jsem rád, že jsem mohl vypadnout.“

Dlouho bylo ticho, nevím, nač mysleli ostatní. Já se probíral možnostmi, jak vyšetřovací komisi bezpečně sdělit, co víme. Kirilenko asi předsedou nebude, jenomže to neznamená, že by do ní nedokázal protlačit své lidi. Stále mi vycházelo, že bude třeba mít v ruce všechny důkazy, aby pak nešly zmanipulovat.

„Nechcete alespoň čaj?“ probrala se náhle Pia. „Dejte si s námi čaj.“

Niels se zatvářil, jako by rád přijal, vypadal do docela upřímně.

„Ne, nejde to. Musím se vrátit do toho blince. Už jsem pryč dlouho.“

Pak se obrátil na Matthiase.

„Radím vám dobře, Matthiasi. Na tu ošetřovnu jděte co nejdřív. Takhle už jsou všichni rozvztekaní, tak je nedrážděte nějakou liknavostí.“

„No jo, tak já půjdu hned,“ odlepil se Matthias z místa.

„Takhle nalahkó? Vemte si nějaké osobní věci, počítám, že si vás nechají na pozorování.“

Matthias se rozhlédl po laboratoři, jaké osobní věci by si odsud asi tak mohl odnést, pak sebral ze stolu notebook. „Alespoň budu mít čas na nějakou práci.“

Nějakou dobu jsem se snažil pracovat, ale špatně jsem se soustředil. Tažičku jsem připravil na další pokus, připravil jsem suroviny na tavení, na zbytek budu muset počkat na Michela. Chtěl jsem mu být k ruce s materiálovou analýzou plechovky, vyhnal mne. Docela právem, nerozuměl jsem tomu, co dělá, má pomoc mu spíš vadila.

Matthias byl na pozorování, Pia ve své laboratoři a špatně se soustředila tam. Neměl jsem s kým konzultovat. Myšlenky se mi točily stále kolem Luny 15, mrtvého kosmonauta čekajícího na tajnou kremaci a Valentiny ukryté v šerповi přímo všem pod nosem. Nejvíce starostí mi dělal Kirilenko.

Pro koho pracuje? To je asi jasné a hlavně je to jedno. Po únosu Matthiase je zřejmé, že je schopný všeho. Snad nám hraje do ruky, že je na to sám. Objevil se tu až po výpravě Božkova a Ozerova, která někoho tam nahore přiměla zalézt do tajných archivů, opráší stará akta a otevřít plechovku s červy. Asi jsou to hodně hnuší červi, když ani po tolika letech nechtějí ukázat barvu. Pochybují, že dnes ještě žije někdo z těch, kteří v tom mohli mít prsty.

Garri je na naší straně, jenomže se něčeho neodvází. Nejspíš teď lituje, že s tím má cokoliv společného. Jeho kolegové nejspíš nevědí ani tolik co on a řekl bych, že se zuby nehty snaží nic se nedozvědět. Jsou to všechno vědci a odborníci, opravdu špinavou práci od nich Kirilenko chtít nemůže. Na druhou stranu, omělnutelný rozkaz jistě splní.

Špinavá práce. Co teď chystá! Pálí ho víc plechovka od medu nebo mrtvola Zamjatina v ukradeném šerповi? Asi to druhé. Naštěstí pro nás, jinak by tu už šmejdil. Teď má jiné starosti. Valentín chtěl zachránit Valentinu a asi se dost podivil, co mu padlo do klína. Dospělý kosmonaut není malá Valentina, aby se vešel do zavazadlového prostoru. Nemohl ho přehlédnout. Nemůže ani tušit, oč jde, ale že je to levárna, mu je jasné. Když zjistil, že Valentina není na hřbitově, musel dospět k názoru, že ji sebral Kirilenko.

Co udělá? Bude chtít vyměnit mrtvolu za mrtvolu? Možná čeká, až se Kirilenko sám ozve. Ale ten se neozve, ten si zase myslí, že Valentinu má Valentín a teď ji už nejspíš někde tajně zahrabává. Štěstí pro Valentinu, kdyby Kirilenko věděl, že je Valentín stále někde poblíž, určitě by ho zamordoval. Takhle teď asi vymýšlí, jak ho hledat. V noci se po stopách jezdí špatně.

Mohl by zorganizovat pátrání. Jde o život, prosadí noční výjezd. Vyjedou všechny vozy. Najdou Valentinu? Ne nutně, riziko tu však je. Valentina musí pryč. Klidně na hřbitov, tam ji hledat nebudou, tam už byli. Plán má jednu vadu. Jak se dostat do šerповi! Výstupy jsou na noc zablokované. I kdybych se dostal ven, šerpa nahlásí, že někdo leze do kufru. Možná nějakou výmluvu, že jsem tam něco zapomněl a hned jsem zpátky? Hloupě, Kirilenko mě má teď pod drobnohledem, Michela také. Možná Pia by mohla? Ta tam zase nemohla nic zapomenout.

Zarazil jsem se. Ta úvaha je celá špatně. Proč jsme Valentinu ukradli? Abychom ji předali, komu patří. A když si teď pro ni Valentín sám jde? Mohl by si ji tam prostě sám vzít. Uklidnil by se, byla by to správná věc. Teď jen vymyslet, jak mu dát zprávu.

Zernalý monitor spícho počítá se rozsvítil, uprostřed vyskočila výzva přijmout hovor. Profesor Claudino. Neváhal jsem ani chvíli.

„Co se tam u vás děje?“ vyskočila po dvou sekundách zdrzení jeho tvář v pravém horním rohu.

Datový přenos mezi Zemí a Měsícem je komplikovaný. Nejen pro zpoždění dané velkou vzdáleností, ale hlavně pro velký útlum. Vyspělé komprimační metody i široké datové kanály se činí jak mohou, jenomže na protivenství přírody jsou stále krátké, a tak se soukromé hovory musí spojit jen s malým formátem přenášeného obrazu. Nedokonalost hlasové stopy zůstává nicméně pod úrovní rozpoznatelnosti lidským uchem.

Ještě než jsem stačil odpovědět, nevydržel Claudino čekání a pokračoval.

„Jsou tu toho plné noviny,“ začaly v dalším okně vyskakovat odkazy.

Neklikal jsem na ně, ale už z adres vyplovaly na světlo zajímavé tituly:

'Valentina - první oběť Měsíce', 'Valentina má právo na odpočinek', 'Těřeškovová nalezla na Měsíci smrt.'

„Já o ničem nevím, co to má znamenat?“ nemusel jsem ani předstírat údiv.

Pak mi došlo, že Claudino neví ani tolik co já, a přidal jsem pár informací o Valentíně a jejích rodičích Valentínovi a Almě. Podrobnosti si mohl určitě dohledat i na Zemi, jak potvrzovaly tituly bulváru. Pak jsem intuitivně ztlasil hlas, jako by to mohlo mít nějaký význam.

„Jde o to, že Valentina zmizela. Valentín je nezvěstný a asi se jí snaží nějak ukryt, aby ji nemohli zpopelnit.“

Neriskoval jsem nahlas vyprávět všechny podrobnosti, které by nám tu teď zkomplikovaly život.

„Nemohl jsem se dovolat Pie ani Michelovi...“

„Já jsem tady, táto,“ ozval se za mémi zády Michele přilákaný hovorem.

„...oficiální kanál je zablokovaný. Tak volám tobě. Jste v pořádku?“

Během posledních slov se profesorova tvář náhle rozjasnila. Michelova slova patrně právě doletěla až k němu a sama mu dala odpověď, že asi všechno v pořádku bude.

„Pia je také v pořádku,“ potvrdil Michele poněkud nesynchronně.

„Co mají znamenat ty tituly? Někdo pustil důvěrné informace?“

Claudino se podíval nevěřicně.

„Vy ani tohle nevíte? Tady si stačí zavolat webovou stránku měsíčního hřbitova. Až dodnes jsem netušil, že tam něco takového máte. Pokud tedy zrovna běží server, už ho dnes párkrát strhli...“

Nečekal jsem, až Claudino domluví, a na vedlejším monitoru stránku vyvolal. Hřbitov se stovkami světýlek vypadal jako kdykoli jindy. S jedním rozdílem. Známé pomrkávání náhrobků se dnes slilo v jeden mohutný synchronní proud přerušovaného světla. Všechny lampičky vysílaly ten samý signál.

„Já to viděl už v noci. Každý večer se dívám z chaty dalekohledem a říkám si, jak se vám tam asi daří. Samozřejmě, že žádné detaily nevidím, jen se tak koukám na Mare Novum, jak žhne. Během novu je to pěkně vidět...“

Zarazil se, když viděl, že hovor ujíždí stranou.

„Abych to nenatahoval. To blíkáni je vidět už malým přístrojem. Tak jsem zapnul kameru a sekvenci nahrál. Pak jsem ji doma luštil, ale neměl jsem šanci. Zpomalil jsem záznam, abych vůbec chytil, co je tečka a co čárka. Stejně jsem se výsledek dozvěděl z novin dřív.“

„A co vlastně vysílají?“
„Tady to někde je...“ zahloubal se do novin, „... aha, tady: 'Almo, žiješ? Nedávej souhlas ke kremaci Valentiny. Budu ji bránit, dokud budu žít. Nebojím se jich, oni vědí proč.' Rozumíte tomu?“
„No, teď jsem vám říkal, kdo je Valentina.“
„Ale, víš, zní to hrozivě. Vy tam máte nějakou vypjatou situaci? Někomu jde o život?“
„Možná.“ pokrčil jsem rameny.
„Prosím tě, Michele, ale vy nejste přímo v nebezpečí? Jste tam na základně v normálních podmínkách?“
„To záleží na tom, jak zadefinuješ normální podmínky,“ usoudil Michele.
„S tebou je domluva. Dario? Přece vás tam nikdo neohrožuje?“
„Polkl jsem a podíval se na profesora. „Ne... Je to trochu složitější na vysvětlování.“
Podíval se na nás s rostoucí bezmocí.
„Tak... víte, co děláte... asi...“
„Zvládneme to, pak vám budeme vyprávět.“ zkoušel jsem ho ne zrovna šikovně uklidnit. Na obrazovce vyskočila zpráva vysoké priority a zároveň se z chodby ozval reproduktor:
„Vyzýváme dobrovolníky pro noční záchrannou misi, aby se dobrovolně dostavili do zasedacího sálu. Opakují...“
„Máme tady nějakou výzvu,“ povídám Claudinovi. „Hledají dobrovolníky.“
„No a vy asi nepůjdete, že?“
„Tati, my jdem. Pak se ti ozve,“ prohlásil Michele a vypnul hovor.

.....
Valentine, dosáhl jsi svého. Kremace Valentiny je odvolána. Pokud nám nevěříš, můžeš ji kdekoli na Měsíci ukrýt, nebudeme po ní pátrat. Je zbytečné, aby ses skrýval. Měsíční noc nemůžeš venku přežít...“
linul se z vysílačky Georgiuv hlas v nekonečné smyčce.

Jezdili jsme křížem krážem ve vyčleněném sektoru a stále více se vzdalovali od základny. Pátrání se odehrávalo výhradně v měsíčních vozidlech. Pěší průzkum v noci by asi neměl smysl nehledě na to, že výkon skafandrových vysílaček ledcky stačil tak na přímou viditelnost. Celkem bez nesnázi se nám podařilo zabrat si našeho šerpu s Valentinou.

Základna sama byla zalita světlem jak za dne. George nechal rozsvítit všechno, co jen svítit mohlo. Samozřejmě to nestačilo. Jak mizela základna, stínů přibývalo, až jsme se dostali do tmy. Nebyla tak stoprocentní, nějaká odražená světlo tu a tam osvětlilo vyčnívající kámen, ale to bylo tak všechno. Na jízdě bez zapnutých reflektorů to nestačilo.

„Já myslím, že to vysílání k ničemu není.“
Přikývl jsem. Valentin musí dojít k závěru, že je to nějaká past, když mu radíme, aby Valentinu ukrýl, a přitom je přesvědčen, že jí má Kirilenko.

„Měli jste vidět George,“ uchechtla se Pia, „Myslela jsem, že exploduje, když slyšel Kirilenkovo prohlášení, že ruská strana nikdy nucenou kremaci neschvalovala a nebude na ni v žádném případě trvat, pokud Evropa tento nemorální předpis zruší.“

„Kirilenko teď bude muset najít jiný způsob, jak se zbavit mrtvol. Samozřejmě, až jí najde.“
„Myslím, že ani George nevěří, že by pátrání k něčemu bylo. To by začal hned, jak vzniklo podezření, že ukradl Valentinu. Teď už musí být dávno za horama a ohlásí se až z Jedničky. Si tedy musí George myslit. Tenhle celý týjář je jen kvilůl veřejnosti.“

Jenomže je to jinak a vime to jen my a Kirilenko. Valentin brousí někde kolem a za každou cenu chce najít Valentinu. Kirilenko ho chce zlikvidovat a využije příležitosti otevření základny k nočnímu výstupu. My chceme Valentinu předat, ale nevime jak, táhlo mi hlavou, zatímco jsem na půl ucha poslouchal hlášení z průběhu pátrání.

„Tady Arnold, jsem na hřbitově. Je tady zvláštní nápis, cituji: Ukažte mumii zrcadlo a uvidíte druhou. Konec citátu. Možná je to vzkaz. Je to napsáno na kusu papíru, který leží na hrobě Valentiny. Podpis tu žádný není. Dává vám to smysl?“

„Cože, jak jsi to říkal?“ ozval se George.
„Ukažte mumii zrcadlo a uvidíte druhou. Pošlu ti fotku do mailu.“
„Jako že tu druhou uvidíme v zrcadle,“ navrhl nějaký hlas.

„Můžu text poslat na Zemi odborníkům na kryptografii,“ mnil George, „ale nejspíš to nebude nic podstatného, je to blázen. Pokračujte v pátrání, a děkuji, Arnold.“

„Druhá mumie by mohl být Zamjatin,“ zahučel Michele. „Valentin chce naznačit, že je tady ještě jedna mrtvola.“

„A co je zrcadlo?“ povídám a v tu chvíli se mi vybavila konstrukce z plastových trubek, potažená hliníkovou fólií. „Já vím. Zrcadlo je tam na kopci. Jak s ním odrážel Valentin světlo na magnetický vlak.“
„A co teda vzkazuje?“ přemýšlela nahlas Pia. „Ukažte mumii zrcadlo... asi chce měnit, myslím.“

„Valentinu za Zamjatina.“ dodal jsem. „Pojedeme tam?“

Pokračovali jsme v jízdě, Michele držel ruce nehnutě na volantu, nepomalil ani nezměnil směr. „Jak to myslíš? Máme příkaz prohledávat tenhle sektor. Na základně si hned všimnou, že jedeme jinam. Šerpa hlásí polohu.“

„Třeba si hned nevšimnou.“
„Ale nesmíme porušit příkaz. Víš, jak jsme chtěli jet na Jedničku. Navigace ohlásí, že jsme jinde, záznam se pošle na Zemi, a vyhodnotí nás jako nespolehlivé. A máš s výpravami do vesmíru utrum.“

„No jo,“ ošil jsem se. Samozřejmě měl pravdu. Jsme sledováni a každý náš krok může mít následky. Tedy, naše jízda autem je sledovatelná.

„Přínejhorším Valentinu vyložíme někde tady a normálně se vrátíme na základnu,“ pokrčil rameny Michele.

Ne, oponoval jsem mu v duchu. Nemůžeme ji tu nechat a tím se zbavit vší odpovědnosti. Já nemůžu.
„Tak mě odvezte jen ke kraji sektoru,“ řekl jsem. „Půjdu pěšky, Valentina není těžká, ve zdejší gravitaci ji unesu. Pak mě někde naberete.“

„Ve skafandru daleko nejděš,“ podotkl Michele.

„Nech toho,“ promluvila Pia, „vždyť můžeme jet všichni šerpu. Pro jednu se nic nestane, když dostaneme černý bod.“

„Pro jednu třeba ne, ale ty už máš vrubek. Jak jsi podrápala toho specialistu na čerpadla. Za chvíli budeš mít plný rejstřík,“ neodpustil si Michele.

Podívali jsme se na Piny nehty. Schovala ruce za zády. „Tak ať. Mně je úplně jedno, jaké mám hodnocení. Jestli tě to zajímá, klidně bych hned letěla zpátky na Zem. Na žádnou výpravu už nechci, mně stačí, že jsem se nechala uvrtat sem.“

Michele zastavil vozidlo a zadíval se na nás.

„Nic neřešte,“ snažil jsem se o klidný tón. „Zavezte mě ke kraji sektoru a já tam dojdou.“

„Počkej, pěšky se tam sotva dotáhneš.“ Michele se mi díval přímo do tváře. „Když myslíš, tak pojedeme. Nějaký vrubek snad opravdu my dva zvládnem, a Pia když říká...“

„Mně je to jedno,“ přidala se Pia. „Jeď.“

Michele našel na mapě nejkratší spojnici, otočil vozidlo a rozjeli jsme se směrem k zrcadlu.

„Dobře,“ cítil jsem, že bych měl být oběma vděčný. A hlavně Pie, že se nebojí riskovat. Trochu mě tím překvapila. „Jestli Valentina najdeme, nemůže nám nikdo nic říct,“ obrátil jsem se k ní.

„Jistě. Hele, nemějte starost. Já už na Měsíc přistě nepoletím tak jako tak.“

„Nelíbí se ti tady?“

„Ani nevím, proč tu jsem.“

Usmál jsem se. „Pak na Zemi budeš ráda vzpomínat. Teď pracujeme v těžkých podmínkách a pro tebe je to možná ještě těžší, ale děláme špičkový výzkum. Jsí vědec, tatínek je na tebe pyšný.“

Zavrtěla hlavou a ve tváři jí bleskla radost, kterou jsem dlouho neviděl. „Prosím tě, tatínek. Pro něj neexistuje nic jiného než věda a kvůli němu jsem si sypala do hlavy vědomosti a co z toho mám?“

„Já to oceňuju,“ ujistil jsem ji.

„Hm, ty ano, ale to je jedno. Prostě už se mi nechce tady pracovat jako ve vězení a šetřit vodou.“

Projížděli jsme kolem hřbitova a šerpa se začal šplhat vzhůru do kopce, na kterém určitě ještě leží opuštěné zrcadlo.

Blížili jsme se k vrcholu. V okolí nebylo vidět žádné světlo. Nahoře jsem vystoupil jako první a došel až k pokácené trubkové konstrukci. Nikde nikdo. Začal jsem dávat výzvu do skafandrově vysílačky. „Slyšíš nás, Valentine? To jsem já, Dario. Vzpomínáš, co jsi po mně chtěl? Měl jsem se postarat o Valentinu. Mám ji u sebe, tady v tom šerpu. Ukaž se nám.“

Nic se neozvalo, nikdo neodpovídal. Mamě jsme vyhlíželi do tmy. Obešel jsem zrcadlo a díval se na všechny strany.

„Možná jsme ten vzvak nepochopili správně,“ nadhodila Pia.

Michele se držel u dveří šerpy. Vim, jak je pro něj těžké porušovat pravidla, byl určitě nervózní. Odhodlával jsem se, že Claudinovým řeknu, aby odjeli, a počkám tu s Valentinou sám. Znovu jsem opakoval výzvu.

„Mám ho také zavolat?“ nabídl se Michele.

„Zbytečně. Buď slyšel nebo ne.“

„Ale slyšel,“ ozvalo se za námi.

Není asi jediná kniha o zábavné fyzice, která by si odpustila pokus s budíkem pod poklopem vývěvy. Ve vakuu se zvuk prostě nenese a na této šokující informaci staví všechna média od zmíněných knih pro zvidavé chlapce a děvčata až po nedělní přílohy bulvárních časopisů. Na Zemi není živá duše, kterou by taková informace překvapila. Když vám ale za zády zastaví větší dodávka nebo spíš menší nákladáček, vyleze z něj sořer a vy si toho nevsimnete, protože ani kamínek nezaskřípe, je to úplně jiná zkušenost.

„Varuji vás, jestli je to bouda...“ Valentin potechkal lopatu, o kterou se dosud jen opíral.

„Žádná bouda, podívej.“

Přistoupil jsem k boku šerpy a odklopil víko zavazadlového prostoru. Na dně ležela malá postava.

„Věděl jsem, že ti můžu věřit,“ šeptl Valentin jen krátce, aby neprozradil dojetí. „Pojď sem,“ pustil lopatu a vztáhl ruce ke kufru.

Na poslední chvíli jsem jej zase zavřel a opřel se o něj.

„Takže přece bouda!“

Uskočil, zdvihl lopatu a namířil ji proti mně. Vypadala skoro stejně jako lopaty, které vozíme přichycené na bocích šerpů. Na přehazování materiálu se však už moc nehodila. Valentin nejspíš využil chvíle čekání a plech něčím ustříhl a zabrousil do nepřijemně špičatého hrotu.

„Dáme ti ji hned,“ vyhrkl jsem, než provede nějakou nepředloženost, „jen tě chceme o něco požádat.“

„Poslouchám.“

„Víme, že máš v šerpu něco, co někdo moc postrádá.“

„Aha, vy chcete Zamjatina! Doufám, že to není vaše dílo.“

„Není a nechceme. Chceme, aby ta mrtvolka nezmizela ze světa. Měl bys ji vydat. Ale oficiálně, raději více lidem, aby ji Kirilenko nestopil. O Valentinu se bát nemusíš, kremáci už nikdo chtít nebude. Pojeď s námi rovnou za Georgem.“

Valentin chvíli váhal, pak sklopil lopatu bodcem dolů.

„Víte, já vám nevěřím. Vlastně tobě věřím, Dario, ale nevěřím jejich slibům. Já teď Valentinu odvezu na bezpečné místo, kde bude mít už napořád pokoj, a pak se vrátím i se Zamjatinem.“

„Když to neuděláš, Kirilenko se ze všeho vyvlékne,“ pokusil jsem se pojistit, ale ustoupil jsem stranou.

„Neboj,“ uklidňoval mne Valentin už s dcerkou v náručí. „To by mne samotného moc mrzelo.“

Za chvíli už jeho šerpa mizel ve tmě. Jen stopy v regolitu a matné světlo reflektorů ukazovalo směr, kterým vyrazil. Po duši se nám rozlil klid a chystali jsme se k odchodu.

Nějaký odraz v hledí přilby mne přiměl, abych se otočil rychleji než Michele s Piou.

„Pozor!“ strhl jsem Piu na poslední chvíli stranou.

Kolem nás se přehnal nekapotovaný rover řízený jedinou postavou ve skafandru, nabral Michela a se smykem zabrzdlil.

Michele letěl několik metrů, několikrát se překulil a zůstal ležet.

„Vrahu!“ zakřičela Pia. „Tys ho zabil!“

„Pochybují,“ odpověděl jí vyrovnaný Kirilenkův hlas. „V těchhle skafandrech si ještě nikdo vaz nezlámá. Asi se budu muset ještě vrátit.“

„Co chceš teď jako dělat?“ začal jsem mu bez obalu tykat. „Taky nás zabiješ? Tři mrtvolky nevysvětlíš.“
„Chytřej. Ale neboj, nějak to vymyslím. Teď oba do šerpy. A tohle se mi taky hodí,“ sehnul se bleskurychle pro lopatu, na kterou už si Valentin s mumii v ruce ani nevzpomněl.
Pia už nastupovala do přechodové komory. Bohužel moc ochotně na to, aby Kirilenko nezavětril.
„Ty bys tam ráda vlezla první, vid’? A pak ujedeš nebo zavoláš vysílačkou. Nic takového. Uhni stranou.“

Kirilenko se rozpráhl a zabodl ostří lopaty mezi výztuže vnitřních dveří přepouštěcí komory. Plech se vybořil, ale vydržel. Podruhé, teprve při třetím úderu pronikla špice dovnitř. Z otvoru vylétl pramínek vzduchu zviditelněný zmrzlymi vodními parami. Kirilenko otvor ještě rozšířil a za chvíli bylo v kabině dokonale vakuum. Vnitřní dveře, na které již nepůsobil tlak, se bez odporu otevřely.

„Tak teď můžeš jít první,“ pobídl Kirilenko Piu galantním gestem.
„A zrovna takovou díru,“ potěškal lopatu, „udělám do skafandru každému, kdo nebude spolupracovat. Dario zavře vnější dveře, Pia jede po stopách.“

Sám pak otevřel vzduchový ventil a po chvíli s úlevou sundal přilbu. Využil jsem chvíle a obsadil místo vedle Pii.

„Nějak ta mašina netáhne, co říkáš!“

„Rychleji to nejde,“ předstírala Pia. „Vůbec nevidím.“

„Pust’ mne k tomu. Ne, takhle ne,“ strčil do ní neurvale, když se s celým křeslem otočila, aby vylezla do zadní části vozu. „Sedneš si Dariovi na klín, nechci mít nikoho za sebou.“

Pak se chopil řízení sám a ukázal nám, jak vypadá riskantní jízda. Nevím, jak dokázal držet stopu Valentinova vozidla, ale asi se mu to dařilo, protože jsme brzy uviděli světelnou stopu plazící se před jeho šerpou.

Kirilenko se hnal tmou jako šilenc. Asi se obával, že nás Valentin zpozoruje, tak ani nezapnul hlavní světlomety. Malý pátrací reflektor se snažil, stačil však jen na nejbližší okolí. Nezbyvalo než se držet Valentinovy stopy v prachu a doufat, že vyběrá cestu pečlivěji.

„Dario,“ ozval se z vysílačky Georgiův hlas. „jste úplně mimo svůj sektor. Takhle daleko nemá smysl pátrat.“

„Tak na tohle jsem zapomněl,“ zasakroval Kirilenko, sáhl někam pod palubní desku, nahmatal napájení vysílačky a vytrhl kabel z konektoru. Kontrolka nad tlačítkem s nápisem on/off zhasla okamžitě, reproduktor žil ještě pár sekund ze zbytkového náboje kondenzátorů. V kabině zavládlo ticho.

Velice nepříjemné ticho. Tak tiché ticho, že byly slyšet hlasy z hloubi vědomí. Myšlenky na Michela. Ticho a tma. Ani ten srpek Země nebyl vidět, museli jsme tedy mřít na sever. Kdyby ten tu byl, nemusel bych už po stě vidět Michela, jak ho nárazník roveru nabírá a odhazuje pryč. Letí, dopadá, válí sudy a nakonec znehýbní. Pohнул se ještě? Zdá se mi, že ano, jistý si tím nejsem. Skafandr se snad neprotřhl, kondenzační stopy unikajícího vlhkého vzduchu bych zaznamenal určitě.

Podíval jsem se na Piu, nač myslí. Do přilby jejího skafandru jsem ze svého úhlu špatně viděl, ačkoli měla hledi odklopené. Nakonec to bylo jedno, i kdyby byla lépe natočená, při bludičkovém nasvícení kontrolkami bych více nespatrił. Nepochyboval jsem, že myslí na totéž.

Snažil jsem sám sebe přesvědčit, že Michele žije. Třeba už teď se probírá z bezvědomí, vstává, nasedá do Kirilenkova roveru... Proč měl vůbec Kirilenko rover a nevezl se v pohodlí měsíčního vozu jako všichni!

„Je vedle, tak se ho zeptej,“ popíchl mne poťouchle jeden z těch temných hlasů.

„Rover je mršnější a pohotovější se z něj vyskočí,“ odsekl jsem si.

Přesto jsem byl rád za racionální myšlenku, která mi pomohla vrátit se do reality. Oči už se tmě naplno přizpůsobily, rozeznával jsem stále jemnější detaily.

Cesta byla mnohem rovnější, krátery prakticky zmizely a i počet bludných kamenů se zmenšil na minimum. Ani prach tu nebyl, světlo Valentinova reflektoru bylo to jediné, co nás vedlo.

Napadlo mne jediné vysvětlení. Podíval jsem se pravým okénkem ven. Červánky při obzoru se přiblížily tak, že se dala rozeznat jejich pravá podstata - svítící, do rudo-oranžova rozpalená hladina polotekutého magmatu. To, po čem jsme jeli, byla nedávno ztuhlá kúra Mare Novum. Je pod námi deseticentimetrová slupka nebo dva metry silná křusta? Nebyl způsob, jak to určit.

Uklidňovalo mne vědomí, že tu před chvílí projel Valentin, snad ani my se neproboříme.

„On snad zabočil,“ vytrhl mne z myšlenek Kirilenko.

Světlo od Valentinových reflektorů náhle zjasnělo, což se dalo vysvětlit tím, že už k nám není otočený zádi. Zároveň se změnil i směr jeho pohybu. Zatímco dříve byla světelná stopa přímo před námi a mohli jsme pouze sledovat, jak se zmenšuje jeho vzdálenost, nyní zamířila vpravo.

„Asi narazil na severní val a jede podél něj.“

„Jestli nezrychlí, za chvíli ho dohoníme.“

Náskok se tímto manévrem značně zmenšil. Pak se světlo zastavilo a začalo měnit svůj jas. Valentin nejprve manévroval a podle toho, jaké útvary reflektory osvětlovaly, tak intenzivní odraz jsme viděli. Nakonec asi Valentin zaparkoval, protože se jas ustálil.

Až nyní mne napadlo, že není nutné jen napínat zrak, a vytáhl jsem z boční zásuvky dalekohled.

Skaliska severního valu osvětlená reflektory Valentinova šerpy jako by se náhle vypínala přímo přede mnou. Geologické složení tu bylo patrně úplně jiné, než v místech, kterými jsme právě projížděli. Je možné, že se při vzniku útvarů také zohlednil směr dopadu mateřského asteroidu. Val nebyl u Valentina povlovný jako u nás, ale strmý, místy přecházel až ve skalní stěnu.

Po chvíli pátrání se do zorného pole dalekohledu dostala bílá postava ve skafandru. Proti tmavé hornině okolí přímo zářila.

Valentin se sehnul do kapsy bočního zavazadlového prostoru šerpy, oběma rukama vyňal malý, asi púlmetrový válcovitý předmět a uchopil ho do náručí.

Pak chvíli bloudil a nakonec se zastavil u skály s nápadným převisem ve tvaru kšiltu vojenské čepice.

„Připadá mi, že zastavil,“ ohlédl se po mě Kirilenko.

Nekomentoval jsem.

„Je to tak?“

„Více méně...“

Kirilenko zafuněl nespokojený mou odpovědí. I přes skafandr jsem cítil, jak se mi ostří lopaty zabořilo do boku. Došlo mi, že bude lepší spolupracovat alespoň minimálně. Kirilenko mi mohl dalekohled vytrhnout a zjistit si stav věci sám. Pokud by při tom zvládl řízení natolik, že by mi na nejbližší hrbol lopata nepoškodila skafandr, mohl bych mluvit o štěstí. Pobyt ve vozidle bez přechodové komory je v děravém skafandru značně problematický.

„Právě vystoupil.“

„Co dělá?“

„Nic, jen bloumá,“ hlásil jsem jeho počínání alespoň se značným zpožděním.

„Já myslím, že tam něco dělá, jen mi to nefikáš,“ zasyčel Kirilenko a lopata zajela zase trochu hlouběji.

Tentokrát bych musel s Kirilenkem souhlasit, ale pravdomluvnost jsem odložil na později. Něco jsem však říct musel. Pomohl mi sám Valentin. Náhle přerušil práci, napřimil se a postavil se čelem přímo k nám.

„Myslím, že zahlédl náš reflektor. Jde do šerpy. Docela kvapem.“

Nemělo cenu dále se schovávat a riskovat havárii kvůli nedostatečnému osvětlení pozičním reflektorem. Kirilenko rozsvítil vše, co mohl, měsíční krajina před námi získala jasné obrysy a za chvíli jsme se už řítili maximální konstrukční rychlostí vpřed.

Valentin také neotálel, chvíli ale trvalo, než se dostal k řízení. Nemohl vědět, kdo a s jakým úmyslem se k němu blíží. Možná se snažil i spojit vysílačkou. Ta naše neodpovídala. Kirilenko ji před pár desítkami minut vyřadil z provozu, což muselo Valentinovi připadat podezřelé. Ať tak či onak, musel situaci vyhodnotit jako pro sebe krajně nepříznivou a dal se na úprk. Nejprve poděl skal, pak mu nejspíš došlo, že útek do měsíční pustiny je sebevražda, tak zabořil a vydal se sečně přes Mare Novum směrem, kde tušil základnu.

Základna byla jeho jediná naděje. Dokázal se s ní spojit, je jeho vysílačka ještě vůbec provozuschopná? Bylo by to velké plus v nadějích pro nás všechny. Už jen pro získání údajů o poloze.

Závod dvou stejných vozů musí mít jasného vítěze, když jeden jede po odvěsné a druhý po přeponě. Valentin by na své odvěsné měl hodně důvodů k smichu, kdyby jeho vůz nebyl ten, který se nedávno převrátil při výbuchu.

„S ohnutou poloosou se blbě jezdí, nemám pravdu?“ zeptal se nás Kirilenko téměř vesele.

Valentinův vůz už byl vidět i bez dalekohledu. Nejprve jen jako černý stín na červeno-žlutém pozadí magmatu Mare Novum, později se dostal na dosah našich reflektorů.

Nejspíš přehodnotil situaci a opět zatočil. Ukázal nám svou záď a zamířil směrem ke středu Mare Novum.

„Co tím sleduje!“ zmocnila se Kirilenka lovecká vášeň. „To má být hra na nerváčka, kdo první vzdá jízdu do magmatického jezera? Měl by víc v šachy hrát, poznal by špatný tah. Když závod vyhraje, vítěz budu já.“

Otevřená hladina magmatického jezera se neúprosně blížila. Už teď bych nedal za tloušťku vychladlé krusty ani zlámanou řešli. Hornina pod koly Valentinova šerpy, na kterou nedopadalo přímé světlo našich reflektorů, zřetelně žhula. Materiál pěnově výplně pneumatik prostřílených štepínaní po výbuchu Luny 15 s rostoucí teplotou rychle degradoval, tvar kol za chvíli držela jen kompozitní výztuha. Jízda teď připínala tanec na ledě a Valentin musel zpomalit.

Naše kola byla evidentně v lepším stavu, vydržela o několik málo sekund déle. Těch pár sekund stačilo, abychom se přiblížili na pár desítek metrů.

„Tak kremace přece bude,“ procedil suše Kirilenko. „Nebude to úplně ono, ale on sem nikdo nepojede, aby zkoumal, kolik ohořelých koster zůstalo.“

Palcem odklopil krytku a vytrhl pojistku přetížení motorů. Pedál akcelérátoru již na podlaze ležel, palivové články najely na nejvyšší výkon, do elektromotorů začal téct proud, který je za půl minuty trvale zničí, a šerpa poskočil vpřed, až jsem v křesle zaúpěl pod přetížením. Pia ve skafandru na mém klně se stala nesnesitelným břemenem. Nárazník našeho vozu se přiblížil na poslední metr.

„Ne!“ vykřikla Pia, odrazila se od mého těla, až jsem znovu zaúpěl, vrhla se na šoféra a strhla volant stranou.

Brzda, smyk, šerpa klouže po nataveném povrchu, pneumatiky tají, kompozitová výplň nevydrží boční síly a rezignuje na svou funkci. Vozidlo pokračuje, točí se jako puk na ledě a nakonec zastavuje.

Na chvíli jsme získali vrch, Kirilenko měl jednu ruku na volantu přiskřípnutou Piiným tělem, druhou stále svíral lopatu, ale také s ní nedokázal pohnout. Využil jsem okamžiku a vychýlil hrot lopaty, aby mi netlačil na skafandr. Násadu však držel pevně a nenechal si ji vykouzlit.

Na okamžik jsem na Kirilenka pohlédl. V jeho tváři ozářené rudým světlem magmatu se nepohnul ani sval. Medvěď, který možná zautočil, možná ne. Nečekal jsem, jak se rozhodne, odrazil jsem se nohama od palubní desky, přetočil křeslo operadlem dopředu a vyskočil. Stál jsem teď sice na vlastních, ale ke Kirilenkovi zády. Než jsem se otočil, ozval se mi za zády ohlušující sykot a zároveň naskočila světla nouzového osvětlení.

Vysvětlení na sebe nenechalo čekat. Kirilenko nějak osvobodil ruce, jenže nezautočil. Levou pravicí zaklapl hledí přílby a pravou držel ventil nouzové dehermetizace v poloze otevřeno. Vzduch mírel z vnitřku auta do vnějšího prostoru.

Pia, odhozená na mé bývalé křeslo, zděšeně zírala na kroužek pojistky stále ještě kmitající na přetrženém drátku s plombou. Trvalo to jen zlomek sekundy. Oba jsme pochopili, která bije. Na nic jsem nečekal, strhl hledí a jediným pohybem přílby hermeticky zajistil. Vestavená vysílačka okamžitě ožila.

„Pozor,“ zaslechl jsem ještě Piin výkřik a na poslední chvíli vychýlil z dráhy Kirilenkovo improvizované kopy. Byl to profesionál, nevaroval nikoho siláckými a zbytečnými řečmi. Byl jako tichá smrt. Smrt, které útok momentálně nevyšel. Ani se nezdřoval vyměňováním nových rány. Pokračoval v pohybu, tlačil mne před sebou přechodovou komorou, dokud jsem zády nenarazil na vnější dveře. Lopatu teď nepoužíval jako bodec, napsiř drženu násadou mne přirazil ke dveřím. Věděl, jak každý nástroj proměnit ve zbraň a jak ji použít. Hrudníkem mi projela ostrá bolest, pod tlakem násady nejspíš prasklo žebro.

Trlak násady stále sílil. Netušil jsem, oč se snaží, v každém případě mu to vycházelo. Možná chce lámat zebra jedno po druhém, až mi některé projede srdcem, možná mne chce jen udusit, už teď jsem sotva dýchal. Viděl jsem, jak opodál stojí strnule Pia, dívala se na nás, dovedl jsem si představit, jak se bojí. Nahmátl jsem zavoru dveří a prudkým šklubnutím odemkl.

Přírodní zákony si vynutily jednotný princip designu dveří přechodových komor. Zásadně otevírat do místnosti s vyšším tlakem. Ten pak sám zajistí dveře proti otevření, dokud se tlaky nevyrovnej. Zkosené zárubné a hrany veřejí si samy najdou polohu, při které dokonale těsní. Vnější dveře miniaturní komory na šerpovi jsou výjimka vynucená právě těmi miniaturními rozměry. Otevírají se ven.

Otevřený dehermetizační ventil se snažil, co mohl, ale když jsem dveře odemkl, do vakua bylo ve voze ještě daleko. Dveře se rozlétly a já vystřelil jako projektil ven. Neletěl jsem daleko, v zorném poli se mi mihl Kirilenko, stržený proudem vzduchu a chytající se dveří, a už jsem cítil, jak brzdím zády o rozžhavený povrch. Několikrát jsem se překulil a zůstal ležet na břiše.

Měsíční skafandr je malý technický zázrak. Mnohovrstevnatá látka odolává všem nepřízním, které ji mohou na Měsíci potkat, vysoké teploty nevyjímaje. Kontaktní teplota několik set stupňů je ale přece jen moc. Vnější slupka skafandru se začala v místech doteku škvařit.

Chtěl jsem co nejrychleji vyskočit, zlomené zebro se přihlásilo a hrudníkem mi projela bolest, která mne zkroutila zpět. Zatnul jsem zuby a s vypětím sil se vzepřel na rukou. Teď se škvařily dlaně, kolena a špičky chodidel. Vnější ochranná vrstva skafandru se rozpadala, těsnost visela na vnitřních vrstvách. Izolace stále odolávala, pálivá bolest nepřicházela, nicméně jsem cítil, jak se od kolenu a dlaní šíří teplo, které chladič systém plně rozvádí po celém skafandru.

Náhle vedle mě stála Pia, asi vyskočila z auta.

„Podej mi ruku, Dario!“

Rázem jsem stál opět na nohou opatřených tlustými tvrdými podrážkami. Letmo jsem ještě zahlédl Kirilenka, jak ručkuje po rozhozených veřejích zpět do vozu. Nepronásledoval nás. Zmizel zpět k řízení a otáčel vozidlo. Naši jedinou nadějí byl Valentin. Také zabrzdil a teď couval do chladnějších částí. Když viděl, co se stalo, zastavil a pomalu se zase rozjel dopředu. Rozeběhl jsem se naproti.

„Dario,“ ozval se jeho hlas, asi opravdu opět zapnul vysílačku a teď přepnul na skafandrovou frekvenci, „Jedu pro vás.“

„Pio, rychle, Valentin...“

Pia stála jako přikovaná a hleděla někam za mne. Otočil jsem se, Kirilenko už otočil šerpu, a teď se rozjžděl proti nám. Šlo mu to pomalu. Při smyku se z kol zuly i kompozitní výtuhy a celkově teď připomínala obnažené disky pozemských automobilů. Na tvrdém povrchu podkluzovala, přesto vůz postupně nabíral rychlost a řítit se na nás.

Vzpomněl jsem si na válečný film, ve kterém vojáci skákali pod tank a nechali se jím bezpečně nadjet. Šerpa, přestože bez pneumatik, měl stále dost vysoký profil, snad by to šlo... jak ale dopadly rukavice po kontaktu s povrchem... snad uskočit stranou... když uskočí každý na jinou stranu...

„Ty hajzle křivej!“ ozval se Valentinův výkřik.

Vzápětí se kolem nás přehnalo jeho vozidlo. Jeho kola byla sice v žalostném, ale stále lepším stavu než Kirilenkova. V plné rychlosti narazil do jeho šerpy a dále ho smýkal bokem napřed směrem ke žluté svítícímu tekutému magmatu.

Vzdálenost od hladiny se tenčila, tenčila se i krusta, po které se šerpy pohybovaly, brzy se začala prohýbat. Prasklinami v rozdrobené kře prosvítal med polotekutého magmatu. To, co bylo doteď červené, v přibývající záři zdánlivě pohasínalo a zdálo se černé.

Kirilenkův vůz se zabořil koly do roztaženého bazaltu a celý konvoj zastavil. Konstrukce většího mechanismu kosmické techniky je vystavěna na bázi uhlíkových vláken, která mají menší hustotu než měsíční horniny. Utopit šerpu v lávovém jezeře by tedy byl oříšek. To však neznamená, že se nemůže do lávy zabořit.

Kola zmizela velice rychle. Nápravy potápění zpomalily a nakonec se sestup zastavil docela a vozidlo v šikmém poloze zamrzlo. Přední část kabiny vyčnívala téměř celá, z přechodové komory zůstala nad hladinou jen vrchní část. Uhlík patřil k nejobtížněji tavitelným materiálům. Plechy z hliníkových slitin možná časem odečou, ale uhlíková výtzuha tu bude označovat místo nehody ještě hodně dlouho.

Teplý šifřící se od chodidel upozornilo, že není čas sledovat divadlo. Otočili jsme se a utíkali do chladnějších míst. Savé komponenty skafandru byly již za malou chvíli nasáklé. Pot mi stékal po celém těle, pářil v očích, horko bylo neúnosné. Do nosu mne udeřil zápach chladicí kapaliny. Environmentální systém poškozený dotykem s rozžhavenou horninou asi definitivně selhal a chladicí médium nateklo do skafandru.

„Myslím, že si už můžeme odpočinout.“ popadala Pia dech.

S úlevou jsem se zastavil. Nejráději bych se posadil, ale představa skafandru v kontaktu se žhavým čedičem mi nahalala navzdory horku husí kůži.

„Valentine, jsi v pořádku?“ vzpomněl jsem si konečně, že nejsme jediní, kdo lítá v maléru.

Místo Valentina se ozval bolestivý výkřik Kirilenka. Z vysilačky jsem samozřejmě nemohl poznat, kde je, ale logicky jsem stočil zrak k vraku jeho vozu. Ze zadní části z poloviny potopené v magmatu se snažila dostat ven příkrčená postava v kdysi bílém skafandru. Kirilenko se snažil nedotýkat roztažené horniny, ale bylo to stejně pošetilé, jako touha přeběhnout blata a nenamocit se.

Levá noha se zabořila natolik, že již nešla vytáhnout. Čím více se o to Kirilenko pokoušel, tím hlouběji zajižděla pravá. Žár rozleptával skafandr a nakonec si našel cestu i dovnitř. V úrovni kotníku vyrazil ze skafandru tenký pramínek vzduchu.

Další fenomén, se kterým konstruktéři skafandru právem nepočítají, je oxidace z vnějšího prostředí. Kolem Kirilenkova kotníku se objevily plameny a čím více rozšiřovaly otvor, tím více vzduchu plameny rozdmýčávalo. Pak vzduch došel a s ním ustal i Kirilenkův řev. Kdyby tu byl Glum, patrně by se v lávě utopil, škvařící se skafandr, poslušen Archimédova zákona, však zůstal nad hladině ležet.

Ze strnulosti nás vytrhl Valentínův hlas.

„Nemohu to vycouvat, něco mne drží.“

Pohlédl jsem na šerpu chvějícího se námahou motorů. I pod ním už kůra rozpraskala a pomalu se začal bořit.

„Vylez ven, Valentine. Přední kola máš přilepená v lávě. Uteč, dokud to jde.“

„Ještě zkusím forsáž, snad nespálím motory.“

„Kašli na to...“ zakřičel jsem ještě, ale bylo pozdě.

Motory zabraly naplno a skutečně právě kolo vysvobodily. Levé bohužel nikoli a šerpa se kolem něj potočil jako kolem osy a zároveň se naklonil a přenesl na něj svou tíhu. Bazaltová krusta praskla definitivně, kolo se zabořilo až po nápravu. Šerpa se naklonil dopředu, zadní náprava se nadlehčila, tlak na přední se tím zvýšil a vůz se skokem probořil o dalších půl metru. Drolení ztvrdlé čedičové slupky pokračovalo stále rychleji, nakonec se vůz přetočil na levý bok a zatlačil pod hladinu i schránku, do které Valentín na hřbitově před necelými dvěma hodinami uložil Valentínu.

„Valentine, žiješ?“

Místo odpovědi vytryskl ze šerpy proud rychle se rozplývající vodní páry. Valentín patrně otevřel dehermetizační ventil. Několik sekund nato se otevřela přechodová komora. Jedno křídlo dveří si lehlo na roztažený povrch. Tam, kde ještě před chvílí byla tenká rozžhavená kůra jakž takž ztvrdlé horniny, bylo teď množství malých rozdrolených ker.

Voda má tu zvláštnost, že ve zmrzlém stavu zaujímá větší objem, proto led plave. Většina ostatních materiálů se chová jinak, s teplotou svůj objem zvětšují. Čedič ochlazený pod teplotu tání by se tedy měl potopit. Některý to udělá, některý nikoli. Roztažená láva má daleko do ideální kapaliny, balvan se do ní potopit může a nemusí, záleží třeba na velikosti.

„To přeběhneš, je to jen pár metrů.“

Valentín zkusil na některé kameny stoupnout, žádný neudržel jeho tíhu. Náhle zmizel. Přesněji, náhle zmizelo všechno. Žhavá láva nejspíš zničila palivové články nebo přerušila vedení, zhasla světla a vše se potopilo do tmy.

Mžítka před očima rychle zmizely a vyvstala před námi silueta šerpy ze zadu osvětlená žhnoucí lávou.

„Jsi tam, Valentine?“ vyjekla Pia a rozsvítila reflektory na přílbe.

Udělal jsem totéž a zamířil do otevřených dveří přechodové komory. Valentín stál stále na stejném místě.

„Vydřz, přivedeme pomoc. Ve voze jsou rezervní zásoby kyslíku, s nimi tu vydržíš.“

„Jste hodní,“ přišla po chvíli odpověď nezvykle měkkým hlasem.

„Vnitřní dveře přechodové komory jsou ještě v pořádku, můžez je zavřít a napustit si atmosféru.“

„Jste hodní,“ zopakoval, „tak už jděte.“

Racionálně vzato, nebylo nač čekat. Pokud vůbec máme nějakou šanci dojít na základnu, s každým otálením se zmenšuje. Otočili jsme se a vydali na cestu.

„Dario,“ zarazil mne po pár metrech Valentínův hlas.

Jako na povel jsme oba posvítili do útrobu šerpy. Valentín stál docela na kraji.

„Zapomněl jsem ti poděkovat. Nezapomenu, cos pro nás udělal.“

Pak vytrhl tlakovou pojistku a otevřel hlеди skafandru. Naposled jsem zahlédl jeho oči. Byly smutné, nekonečně smutné, ale zároveň klidné, smířené se světem, smířené s lidmi. U nosu se mu zaleskla červená tečka. Patrně ji ucítil a rychle ustoupil do tmy, aby nás toho pohledu ušetřil. Tenkrát jsem ho viděl naposled.

Z následující cesty si toho moc nepamatuji. Připoutání krátkým provazem, šel vždy jeden z nás vpředu a svítil. Seřřili jsme energii, ačkoli vzhledem ke stavu našich kyslíkových zásob to bylo zbytečné.

Kvůli zlomenému žebru jsem se nedokázal pořádně nadechnout. Koupal jsem se ve vlastním potu i v uniklém chladicím médiu. Všechno mne pářilo, nedokázal jsem rozeznat, zda je to kontaktní teplo propustující z podloží, nebo má horečka.

Myslel jsem si, že už nemůžu jít dál, a přesto jsem se pořád pohyboval. V mysli mi bušila myšlenka, že se stala chyba. Svůj život jsem řídil podle plánu. Chtěl jsem na Měsíc a tomu jsem podřídil studium a všechno. Nechtěl jsem se zdržovat nepodstatnými věcmi. Nikdy jsem se nezeptal Pii...

„Pio?“

„Co?“
„Počkej, musím si chvíli vydechnout. Není mi dobře, už daleko nedoju.“
„Já nevím, jak bych ti mohla pomoci. Nenařadíš tě něco?“
„Rekni mi, měl jsem u tebe někdy šanci?“
„Dario?“
„Zdalo se mi vždycky, že o mě nestojíš. Že mě přehlížíš.“
Mlčela.
„Promiň, ptám se tě strašně hloupě. Já vím, teď není vhodná chvíle. Ale... s tebou jsem měl vždycky pocit, že není ta pravá chvíle. Že na něco čekáš, něco hledáš a nemáš čas se mnou zabývat.“
„Dario, to jsou moc osobní věci, na co se mě ptáš.“
„Hm, tak na to zapomeň.“
„A ty mě chceš obviňovat. Tak můžeme se hádat, klidně. Co mi chceš vyčítat? Že jsem hledala a vybírala si? Měla jsem dost času, všichni jsme měli dost času, letěli jsme na Měsíc, samý trénink, práce, školení, občas jsem si s někým vyšla na skleničku, to máš pravdu, ale s nikým jsem to nemyslela vážně. Srdece jsem musela zamknout na zámek. Nemyslíš?“
„No, já...“ Já jsem musel taky srdce zamknout na zámek, napadlo mě.
„Ty sis mě taky moc nevyšiml. Ale co, bylo jasné, že až se vrátíme z Měsíce, tak se uvidí. Věděla jsem, že ty tady budeš pořád.“
„Kyslík mám skoro na nule.“ chtěl jsem suše konstatovat, ale vyšlo z toho málem vzlyknutí. „Ty spaliny netěší.“ Podíval jsem se na zčernalé rukavice. „Brzo bude konec.“
„Musíme jít dál,“ prohlásila naléhavě. „Uřčitě nás hledají. Už nemluv, budu volat o pomoc.“
Vyzvali jsme znovu na pochod. Snažil jsem se posouvat nohu před nohu a necítit bolest.
Vzpomínám si na nával naděje, když se ve sluchátkách ozvala dokola se opakující výzva adresovaná přímo mně a Pie. Záchranáři četa to ještě nezabalila, věděli o nás. Křičeli jsme, ale naše skafandrové vysíláčky byly příliš slabé.
Kyslík mi došel chvíli potom, co jsme opustili Mare Novum a narazili na stopy v prachu. Pia měla kyslíku stále dost.
„Nedělej to!“ přikázal jsem ještě Pie, když mi došlo, proč propojuje naše kyslíkové systémy. Pak jsem ztratil vědomí.

Odporný zápach se mi zařil až někam doprostřed mozku a odval všechny noční můry. Otevřel jsem oči. Nade mnou se skláněla lékařka s lahvičkou čpavku nebo něčeho podobného.

„Staromódní, ale stále účinné,“ zaradovala se z úspěchu a ustoupila stranou.
Na protější posteli v polosedu odpočívala Pia. Z obvodu na předloktí jí vycházela hadička infuze, ale usmívala se. Vedle postával Michele a Garri.

Měl jsem radost, že Michela vidím. „Jsi tady?“ zašeptal jsem, že mi hlas snad ani nevyšel ven z úst.
„Už se probral,“ řekl Michele.

„Tak kdo nám tady přežil,“ zahalasil George a vstoupil do mého zorného pole spolu s Matthiasem.

„Jak...“ pokusil jsem se promluvit, ale suchem přilepený jazyk neposlechl.

Doktorka pohotově podala pohárek až k mým ústům.

„Ale pomalu,“ nabádala.

Poslechl jsem, rychle to ani nešlo. Nevadilo, George se i tak domyslel, co jsem měl na srdci, a přistoupil blíž.

„Termovize. Jak jste slezli z lávové kry na studený povrch, svítili jste jak dva majáky. Ale to už byl detail. Hlavně poděkuj těmhle,“ ukázal na Michela, Matthiase a Garriho.

„Když začalo pátrání,“ ujal se vysvětlování Matthias, „uvědomil jsem si, co se venku může semlít. Kirilenko bude chtít zabít Valentína, ale beze svědků. Serpa, co Valentin ukradl, má v sobě mrtvolu... Šel jsem hned za Georgem. Věděl jsem, že nebude mít čas, protože řídí záchranou akci. Ve dveřích jsem potkal Garriho. Došlo mu to také.“

„Ven mě nepustili,“ vysvětlil Garri téměř omluvně a ukázal si na hlavu. „To kvůli tomu otřesu mozku.“

„Jo, tak to bylo,“ kýval souhlasně George, „byli na mne sice dva, ale nemohl jsem tomu uvěřit. Pak se tam najednou zjevil Michele ve skafandru.“

„Neměl jsem čas sundavat si ho, vypadal jsem jak cvok, když jsem v něm běžel po chodbě,“ chtěl se Michele. „Když jsem se probral, vůbec jsem nechápal, co se stalo,“ vzpomínal. „Byli jste všichni pryč. Vy i Valentin. Pak jsem našel rover a vzpomněl si, že mne něco nabralo. Hned jsem do něj skočil, že za vámi jako pojedou, stop tam bylo dost. Naštěstí mi velice brzy došlo, že to je nesmysl. Do vysíláčky jsem mluvit nechtěl, tak jsem jen zajel k nejbližšímu vchodu a letěl za Georgem.“

Michela zmlkl a slova se opět ujal George.

„Pak už se to nedalo brát na lehkou váhu. Celé pátrání jsme museli pojमत jinak. Navíc jsem nevěděl, kdo všechno je v tom namočený. Naštěstí se ukázalo, že nikdo. Všichni jen plnili Kirilenkovy díleč, víceméně neškodné rozkazy. Když jsem převzal velení, nebránili se, prostě jen plnili rozkazy jímeho nadřízeného.“

„Mluvil jsem s některými,“ vložil se Garri. „Přijali to dokonce s úlevou. Hodně jich tušilo, že je to nějaká levota, rádi hodili Kirilenka přes palubu. Teď jen uvidíme, co doma...“

„Ukázal jsem jim, kde začínají vaše stopy, a jeli jsme pak po nich,“ skočil Michele Garrimu do řeči, „jenomže na Mare Novum zmizely a pátrání se zpomalilo. Vypadalo to bledě, když se krátce ozvala vysíláčka Valentinova voz. Nic smysluplného sice neřekl a trvalo to jen krátce, ale vůz se stačil lokalizovat. George nás tam okamžitě poslal, jenomže to už jste tam nebyli.“

Chtl jsem vysvětlit, co se stalo, ale jazyk mne stále neposlouchal. Lékařka mi opět přidržela u úst pohárek.

„Valentína a Zamjatína jsme našli hned. Teprve za chvíli nám došlo, že ten škvarek vedle trosk druhého voz je také skafandr. Vůbec se nedalo poznat, kdo z vás by to mohl být. Myslel jsem, že umřu strachem, jestli jsi to ty nebo Pia.“

„Musíš si na Michela stěžovat,“ ukázal na něj George žalobnickým gestem, „přes přísný zákaz přeželi po žebříku na Kirilenkova šerpu, aby se dostal blíž. Bylo to úplně zbytečné, pátrání to nemohlo ani trochu usnadnit. Ale musím říct, že mi spadl kámen ze srdce, když strhl ze skafandru identifikační štítek a ukázalo se, že to není nikdo z vás.“

„Škoda, že nezůstaly žádné důkazy,“ podařilo se mi konečně dostat z úst souvislou větu.

„Jak to, že nezůstaly? Máme Zamjatina a plného šerpu trosek Luny 15.“

„A kdyby to nestačilo,“ ozval se Matthias, „prohlédl jsem vám laboratoř, aby se tohle,“ zamával plechovkou a malým sešitkem, „nedostalo do rukou těm nepravým.“

„Zajímavé čtení,“ souhlasil George. „Zvlášť ten konec.“

„Ty už jsi to přeložil?“ otočil jsem se na Matthiase.

„Většinu přeložil Garri, skončil asi před hodinou. Já přeložil jen ten konec, jak jste mi doporučili. Ten jsem ukázal Georgovi. Jednu setinu jsem přinesl i tobě.“

Matthias dokončil proslov a položil mi na postel arch složeného papíru. Na čisté straně bylo rukou ledabyle napsáno 'Poslední dny B. D. Zamjatina'.

18. července 1969

Nepovedlo se! Těch pět procent naděje prostě nevyšlo. Michail to má za sebou, mne to čeká co nevidět. Ale ještě není vše ztraceno. Ještě to můžeme vyhrát. Instalovat anténu a zprovoznit vysílání, to je priorita. Dlužím to straně, dlužím to Michailovi. Mám na to dva dny, než přistanou ONI.

19. července 1969

Je to těžší, než jsem si myslel. Parabola dostala zabrat hned při výbuchu orbitálního modulu, druhý kopanec dostala při přistání. Konstrukce je celá zohýbaná, reflexní plocha propálená. To řešeto nic neodrazí. Záplatují hliníkovou izolací modulu. Stejně už je na nic. I kdybych ještě žil, až přijde měsíční noc, stejně nemám šanci modul vyfňát. Teď jen navázat spojení a říct světu, že my jsme ti první na Měsíci.

20. července 1969

Je to marné, sotva se držím na nohou. Dva dny jsem pořádně nespal a k ničemu. Možná sluneční panely nedávají dostatečný výkon, možná je chyba někde ve vysílače. Příležitostí, aby se porouchala, měla dost. Rádio funguje, slyším je, už přistáli. Nerozumím té jejich hatmatilce. Co na tom záleží!

21. července 1969

Rozebral jsem a znovu složil celou vysílačku. Ještě je šance, že třeba neodletí, ještě by to mohla být remíza. Jen dát o sobě vědět. Věřím, že neodletí. Nemůže se jim to povést, dělají to jen pro peníze, jako všechno tam. Celé je to jen taková reklama a pozlátko. Nemají ani vyškolené kosmonauty, ukazovali nám je na školení. Armstrong, tustý černoch s trumpetou, a jeho kumpán. Musí přistávat oba. To, co já zastanu sám, musí oni dělat ve dvou.

22. července 1969

Už je neslyším. Signál postupně slábl, až zmizel. Asi odletěli. Selhal jsem, nezasloužil jsem si důvěru, kterou mi strana tak velkoryse věnovala.

23. července 1969

Měl bych nechat zprávu, co se vlastně stalo. Naši určitě za nějakou dobu přiletí, bude je zajímat, jak to bylo. Ale nejde to. Jak začnu vzpomínat, vidím Michaila, jak mizí za poklopem orbitálního modulu. Musím se zaměstnat nějak jinak.

24. července 1969

Vý pacholci! Mohli jste nám říct na rovinu, že tahle letenka není zpáteční! Pochopil bych, že na to ještě nestačíme, rádi bychom s Michalem tu oběť přinesli, vždyť šlo o prvenství. Jestlipak někoho z vás napadlo, že si všimnu, že polovina nádrží chybí? A nejen nádrže. Jistě, každé uspořené kilo hmoty zvyšuje naději doletět. Teď lépe chápu i ten výbuch orbitálního modulu při oddělování. Možná to nebyly pomocné nádrže, jak jsem si původně myslel. Jen to asi mělo bouchnout později, co?

Jaká by byla oficiální verze? Zásah meteoritem při zpáteční cestě? Nebo něco jiného, co nemohli naši konstruktéři ovlivnit? Mrzí mne, že jste nám nevěřili.

26. července 1969

Už chápu, proč neměla naše mise žádný vědecký úkol. Ony ty přístroje také něco váží. Rozhodl jsem se, že po zbytek svých dnů budu shromažďovat vědecký materiál. Bude tu čekat na naše, jistě přiletí brzy. V kabině není k hnutí, dva dny jsem tahal kamení, je všude. Nevím, jak uchránit film před kosmickým zářením. Čím dříve si pro něj přiletíte, tím víc ho zachráníte.

28. července 1969

Desátý den na Měsíci, z toho pátý bez jídla. Voda došla včera. Z moči jsem elektrolyzou uvolňoval kyslík, to už nepůjde. A i kdyby, nevím, jak se zbavit oxidu uhličitého. Koncentrace roste, bolí mne hlava, motám se.

29. července 1969

Mám zlepšovací návrh. Ty lehké skafandry, připojené desetimetrou hadicí na přistávací modul, jsou na nic. Těm, co přijdou po mně, dejte něco lepšího. Ale mně se to hodí. Už nevydržím to pomalé bolestivé umírání a zároveň nemám odvahu prostě otevřít vzduchový ventil. Fajn, že jste nám dali vodku. Vypiju ji teď na jediný záťah a vyjdu ven ve skafandru bez hadice, s ventilem ucpaným jen fáčem nacucaným zmrzlou vodou. Uvidím, kam až dojdou, než začne vodka působit a svalím se. Asi už ani nevidím, jak ledová zátká pomalu sublimuje.

Boris Dmitrijevič Zamjatin

Epilog

Pia zdvihla prázdnou láhev Carské Golden Snow vodky s nenápadně provrtanou zátkou.
„Vážně je to pěkná láhev, vezmeme si ji domů, co říkáš? Mně už se nevejde. Máš ještě místo?”
„Samozřejmě, že ji nevyhodíme,” usmál jsem se. „Jednou ji budeme ukazovat dětem. Škoda, že nemůžeme mít tu plechovku.”

„Bude se mi stýskat.”
Také jsem povzdychl a rozhlédl se po pokoji. Pozitíří klesne Slunce dostatečně hluboko, jdeme na odvykačku, až na pár hygienických potřeb vše sbaleno. Půl roku úžasného života. Vše vyřízeno, vše doděláno, měření odevzdána i s návrhy na zlepšení. Jen jeden dluh zůstal.

„Pojedeme?”
„Já spíš ne. Ještě bych si chtěl zkusit něco v laboratoři,” řekl Michele. „Jeden, dva nápady. Vy se beze mě dobře obejdete.”

Odpověděl jsem na jeho úsměv taky úsměvem. „Allora, ciao.”
Pohlédl jsem na Piu. Věděla, co ten pohled znamená, nebylo třeba nic dodávat. Promluvili jsme až u George, když jsme chtěli půjčit šerpu na projížďku.

„Měsíční vozidla nejsou v žádném případě určena pro soukromé a neodůvodněné výlety,” pravil vážně a podal nám přístupovou kartu. „Vím, že vám to dlužím.”

Vydali jsme se podél pobřeží Mare Novum na sever. Naposledy jsem tu byl za tmy, ale místo jsem si na fotografických mapách našel tolikrát, že jsem mohl jet i poslepu. Zabrzdil jsem u skály s nápadným převisem ve tvaru kšiltu vojenské čepice.

„Tady to je,” ukázala Pia na zem na malý, asi půlmetrový válcovitý předmět.
Vylezl jsem na střechu šerpy a přistrčil teleskopický žebřík ke skalnímu převisu ve tvaru kšiltu. Chvilí jsem se bál, že bude krátký, ale nakonec dosáhl, kam jsem potřeboval.

„Podej mi ji,” zavolal jsem na Piu.
Ta se sehnula pro malý, asi půlmetrový válcovitý předmět, přistoupila k vozidlu a předmět zdvihla nad hlavu.

Opatrně jsem vynesl nápadně lehký balíček nahoru a otočil směrem k sobě. Přisahal bych, že na mne dětský obličejík pohlédl se zájmem. Usadil jsem mumii tak, aby hleděla na jih.

Na jih se rozkládalo Mare Novum se srpkem Země nad obzorem. Díky vázané rotaci to tak bude navěky, pouze velikost srpku se bude pravidelně měnit.

Tady Valentinu nebude nikdo nikdy hledat. Bude se dívat na místo posledního odpočinku svého otce a tam, kde jednou dodýchá její matka. Bude se dívat ještě dávno potom, co po ní na Zemi nezbude ani prach.

Dana Tenzlor

Dana a Rudolf Mentzlovi

Měsíční tvář

Žádná část této publikace nesmí být publikována a šířena žádným způsobem a v žádné podobě bez výslovného svolení autorů.

Autoři: Mgr. Dana Mentzlová, Ing. Rudolf Mentzl
dana.mentzlova@gmail.com, rudolfmentzl@gmail.com
Grafika a obálka: RNDr Dana Tenzler, danatenzler@googlemail.com

